

Urząd Statystyczny w Białymstoku Statistical Office in Białystok

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
W 2012 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF PODLASKIE VOIVODSHIP IN 2012**

Maj 2013 May

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO *OF STATISTICAL OFFICE*
W BIAŁYMSTOKU *IN BIAŁYSTOK*

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Ewa Kamińska-Gawryluk

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*

Anna Szeszko

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Anna Bachanek-Komarowska, Krystyna Falkowska, Wiesława Kamińska,
Agata Kawalko, Joanna Mojsa, Dorota Wyszowska

Przygotowanie publikacji *Preparation of the publikation*

Zespół pracowników *Workers*
Urzędu Statystycznego w Białymstoku *of Statistical Office in Białystok*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych US *When publishing SO data*
prosimy o podanie źródła *please indicate source*

ISSN 2084-7106

Publikacja dostępna w Internecie *Publication available on the Internet*
– www.stat.gov.pl/bialystok – www.stat.gov.pl/bialystok

Druk: Urząd Statystyczny w Olsztynie
10-950 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82
Zakład Wydawnictw Statystycznych (okładka)
00-925 Warszawa, al. Niepodległości 208

Nakład 60 egz.
Cena 15,00 zł

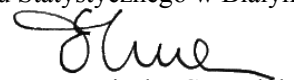
PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu drugą edycję publikacji zatytułowanej „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”. Tego typu opracowania są wydawane corocznie przez wszystkie urzędy statystyczne. Głównym celem ich przygotowania jest udostępnienie Czytelnikom szerokiego zestawu danych na poziomie województw, spójnych pod względem metodologicznym.

W publikacji zaprezentowano informacje dotyczące sytuacji demograficznej, warunków życia ludności oraz stanu gospodarki województwa podlaskiego w 2012 r. W celu pełniejszego zobrazowania zmian zachodzących w regionie, szereg danych przedstawiono w odniesieniu do roku poprzedniego i 2005, a wybrane spośród nich – w ośmioletniej retrospekcji. Najważniejsze informacje dotyczące dwóch ostatnich lat pokazano również według miesięcy. Ponadto poszczególne dane wojewódzkie zostały zaprezentowane na tle kraju, a niektóre – na tle pozostałych województw. Część zagadnień przedstawiono także w przekrojach powiatowych oraz dla miasta wojewódzkiego.

Oddając w Państwa ręce niniejsze wydanie Raportu, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji o regionie. Jednocześnie bardzo proszę o opinie i wnioski, które przyczynią się do doskonalenia treści i formy kolejnych edycji prezentowanej publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, maj 2013 r.

PREFACE

Statistical Office in Białystok is pleased to present the second edition of the publication "Report on the Socio-economic Situation of Podlaskie Voivodship." Such elaborations are issued every year by all statistical offices. The main purpose of compiling the data is to provide the Readers with comprehensive and methodologically coherent set of voivodship data.

In the publication there is presented information concerning demographic situation, living conditions of population and the state of the economy of Podlaskie Voivodship in 2012. In order to better illustrate changes taking place in the region, a lot of data is presented in relation to the previous year and to 2005, and some of them – in an eight-year retrospective. The most important information concerning last two years was also shown by months. Moreover, some voivodship data were displayed against the background of the country, and some of them – against the background of other voivodships. Certain topics are also presented by powiats and by the voivodship city.

Presenting this edition of the Report, I hope it will be the source of useful information about the region. At the same time, I would be grateful for comments and suggestions that will contribute to improving the content and the form of next issues of the publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, May 2013

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	10
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	14
Ważniejsze skróty	<i>Major abbreviations</i>	14
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	15
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	22
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	23
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	26
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	27
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	33
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	48
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	51
CENY	<i>PRICES</i>	55
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	60
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	69
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	73
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	77
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	83
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON- -FINANCIAL ENTERPRISES</i>	86
NAKLĄDY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	89

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		<u>Nr</u> <u>No.</u>	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2012 r.	<i>Selected indicators for Poland and the voivodship in 2012</i>	1	22
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population on the basis of balances</i>	2	28
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	30
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	33
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsię- biorstw w województwie podlaskim	<i>Average paid employment in the enterprise sector in podlaskie voivodship</i>	5	34
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	<i>Registered unemployed persons as well as unemployment rate</i>	6	35
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie podlaskim	<i>Registered unemployed persons as well as unemployment rate in podlaskie voivodship</i>	7	39

		Nr No.	Str. Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8	42
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	9	48
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in podlaskie voivodship</i>	10	49
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	11	51
Świadczenia społeczne w województwie podlaskim	<i>Social benefits in podlaskie voivodship</i>	12	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	13	55
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim	<i>Price indices of consumer goods and services in podlaskie voivodship</i>	14	57
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	15	58
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	16	60
Przemysł	<i>Industry</i>	17	69
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim (ceny stałe) ...	<i>Indices of sold production of industry in podlaskie voivodship (constant prices)</i>	18	71
Budownictwo	<i>Construction</i>	19	73
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podlaskim (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production in podlaskie voivodship (current prices)</i>	20	75
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	21	77
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim	<i>Dwellings completed in podlaskie voivodship</i>	22	80
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia w województwie podlaskim ...	<i>Dwellings for which building permits have been issued in podlaskie voivodship</i>	23	81
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	24	83
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie podlaskim (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale in podlaskie voivodship (current prices)</i>	25	84
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	26	88
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	27	89

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2012 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2012</i>	1	23
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2012 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2012</i>	2	23
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2012 r.	<i>Employment rate by LFS in 2012</i>	3	23
Stopa bezrobocia według BAEL w 2012 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2012</i>	4	24
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2012</i>	5	24

LIST OF GRAPHS

		Nr No.	Str. Page
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r.	<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2012</i>	6	24
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2012 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2012</i>	7	24
Mieszkania oddane do użytkowania w 2012 r.	<i>Dwellings completed in 2012</i>	8	25
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2012 r. ...	<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2012</i>	9	25
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2012 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2012</i>	10	25
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	29
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in podlaskie voivodship by subregions and powiats in 2012</i>	12	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	31
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in podlaskie voivodship by subregions and powiats in 2012</i>	14	31
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	33
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment in the enterprise sector by PKD 2007 sections</i>	16	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	37
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	37
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	38
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	40
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	<i>Registered unemployment rate in podlaskie voivodship by subregions and powiats in 2012</i>	21	40
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	43
Struktura pracujących według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in podlaskie voivodship in the 4th quarter</i>	23	44
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in podlaskie voivodship in the 4th quarter</i>	24	45
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2012 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2012</i>	25	46
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter</i>	26	46
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons in the 4th quarter</i>	27	47

		Nr No.	Str. Page
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	28	48
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2012 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in total and in the selected PKD 2007 sections in 2012</i>	29	49
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	30	53
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension</i>	31	54
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	32	56
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podlaskim w 2012 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in podlaskie voivodship in 2012</i>	33	58
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha</i>	34	62
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	35	63
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land</i>	36	63
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	37	64
Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	38	65
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	39	65
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and marketplace prices of agricultural products</i>	40	66
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley</i>	41	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry (constant prices)</i>	42	70
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	43	71
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	<i>Indices of sold production of construction (current prices)</i>	44	74
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly (current prices)</i>	45	74
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions (current prices)</i>	46	75
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	47	75
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	48	78
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population</i>	49	78

		Nr No.	Str. Page
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa ...	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	50	79
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	<i>Dwellings completed in podlaskie voivodship by subregions and powiats in 2012</i>	51	79
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	52	80
Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia	<i>Indices of number of dwellings for which building permits have been issued</i>	53	81
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	54	81
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	55	84
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	56	86
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	57	86
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	58	87
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	59	87
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	<i>Indices of total investment outlays (current prices)</i>	60	89
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	<i>SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP</i>	I	93
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i>	II	97

*

* *

**W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi ogólne, podstawowe tendencje i aneks.
In English version: preface, contents, general notes, basic trends and appendix.**

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu oraz gmin podano według stanu w dniu 31 XII 2012 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego w 2012 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status and gminas is given as the date of 31 Dec 2012.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 Jan 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 Dec 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Podlaskie Voivodship in 2012”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in the publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 3) ***financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. *Information relating to the **enterprise sector** is presented on the basis of the definition of “enterprise”, introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 dated 15 Mar 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.*

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

13. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Wszystkie prezentowane w publikacji współczynniki dotyczące 2010 r. zostały obliczone wyłącznie w odniesieniu do ludności faktycznej zbilansowanej w oparciu o wyniki NSP 2011 (patrz nota na str. 27 oraz tabl. 2 na str. 28).

14. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
	sekcje <i>sections</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
- 2) *sold production of industry – 2005 constant prices (2005 average current prices).*

12. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

13. In data calculations per capita (1000 population etc.) as of the end of the year, the number of population as of 31 Dec was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 Jun, unless otherwise noted.

All rates for 2010 presented in the publication were calculated only for the number of actually balanced population based on the results of the Population and Housing Census 2011 (see note on page 27 and table 2 on page 28).

14. Some data are provisional and may be changed in subsequent editions of the publication.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

16. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in the publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections (cont.)</i>	
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

17. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of the Central Statistical Office.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH / SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie wystąpiło / <i>magnitude zero</i> .
Zero:	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 / <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit</i> ;
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 / <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i> .
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych / <i>data not available or not reliable</i> .
Znak	x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe / <i>not applicable</i> .
Znak	*	– dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych / <i>data revised</i> .
Znak	Δ	– nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji / <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form</i> .
„W tym” „Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy / <i>indicates that not all elements of the sum are given</i> .

WAŻNIEJSZE SKRÓTY / MAJOR ABBREVIATIONS

tys. / <i>thous.</i>	=	tysiąc / <i>thousand</i>	tabl.	=	tablica / <i>table</i>
mln	=	milion	tj.	=	to jest
zł / <i>zl</i>	=	złoty / <i>zloty</i>	tzw.	=	tak zwany
szt. / <i>pcs</i>	=	sztuka / <i>piece</i>	wyk.	=	wykres / <i>graph</i>
kpl.	=	komplet	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
g	=	gram / <i>gram</i>	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
kg	=	kilogram / <i>kilogram</i>	VAT	=	podatek od towarów i usług / value added tax
dt	=	decytona / <i>deciton</i>	NSP	=	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Census of Population and Housing
m ²	=	metr kwadratowy / <i>square metre</i>	PSR	=	Powszechny Spis Rolny National Census of Agriculture
ha	=	hektar / <i>hectare</i>	MON	=	Ministerstwo Obrony Narodowej <i>Ministry of National Defence</i>
km ²	=	kilometr kwadratowy / <i>square kilometre</i>	MS	=	Ministerstwa Sprawiedliwości <i>Ministry of Justice</i>
l	=	litr / <i>litre</i>	MSW	=	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych <i>Ministry of Interior</i>
m ³	=	metr sześcienny / <i>cubic metre</i>	FUS	=	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Fund</i>
°C	=	stopień Celsjusza / <i>centigrade</i>	KRUS	=	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego <i>Agricultural Social Insurance Fund</i>
r.	=	rok	ASIF	=	<i>Agricultural Social Insurance Fund</i>
br.	=	bieżący rok	ZUS	=	Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>
cd. / <i>cont.</i>	=	ciąg dalszy / <i>continued</i>	SII	=	<i>Social Insurance Institution</i>
dok. / <i>cont.</i>	=	dokończenie / <i>continued</i>	WHO	=	Światowa Organizacja Zdrowia <i>World Health Organization</i>
m.	=	miasto			
m.in.	=	między innymi / <i>among others</i>			
np.	=	na przykład / <i>for instance</i>			
Nr / <i>No.</i>	=	numer / <i>number</i>			
p. proc.	=	punkt procentowy			
poz.	=	pozycja			
pt.	=	pod tytułem			
str.	=	strona			

PODSTAWOWE TENDENCJE

W latach 2005–2012 w województwie podlaskim można wyodrębnić trzy okresy, w których sytuacja społeczno-gospodarcza kształtowała się w odmienny sposób. Do 2007 r. obserwowano pozytywne tendencje na rynku pracy, w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu, budownictwa oraz wyników finansowych przedsiębiorstw i wartości ponoszonych przez nie nakładów inwestycyjnych. W 2008 r. nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu. Nadal utrzymywała się jednak dobra sytuacja na rynku pracy oraz w budownictwie, która uległa wyraźnemu pogorszeniu w 2009 r. Okres ostatnich trzech analizowanych lat charakteryzował się niewielką poprawą sytuacji w regionie. W 2010 r. nastąpił wzrost produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa w skali roku. Mimo to, obserwowano nadal rosnące bezrobocie oraz tendencję spadkową w zakresie przeciętnego zatrudnienia i nakładów inwestycyjnych, pogorszeniu uległy również wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową przedsiębiorstw. Pozytywne zmiany w tych obszarach nastąpiły od 2011 r., ale nie dotyczyły one bezrobocia rejestrowanego oraz wyników finansowych przedsiębiorstw, które nadal były mniej korzystne niż rok wcześniej. W 2012 r. ponownemu pogorszeniu uległa również sytuacja w budownictwie.

Na przestrzeni ostatnich siedmiu lat obserwowano systematyczny spadek **liczby mieszkańców** województwa podlaskiego. W latach 2008–2010 w regionie notowano dodatni przyrost naturalny, ale ten krótkotrwały trend uległ wyhamowaniu w 2011 r. Od wielu lat utrzymuje się natomiast ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały.

Na rynku pracy w analizowanym okresie do końca 2008 r. obserwowano pozytywne tendencje. W kolejnych latach nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu. Szczególnie negatywna sytuacja miała miejsce w 2009 r., a niewielkie jej polepszenie zaobserwowano w dwóch ostatnich omawianych latach.

W latach 2006–2008 notowano wzrost **przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw** w skali roku. W następnych dwóch latach nastąpił jego spadek, a od 2011 r. – ponowny wzrost. W 2012 r. przeciętne zatrudnienie zwiększyło się o 0,5% w ujęciu rocznym. Na poprawę sytuacji w ostatnim roku istotny wpływ miał wzrost przeciętnego zatrudnienia w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa oraz administrowanie i działalność wspierająca.

Do końca 2008 r. obserwowano spadek liczby **zarejestrowanych bezrobotnych** i stopy bezrobocia rejestrowanego w odniesieniu do roku poprzedniego. Od tego czasu następowało pogorszenie sytuacji na rynku pracy, przejawiające się wzrostem liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia, która w końcu 2012 r. ukształtowała się na poziomie 14,6%.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** realizowanego w latach 2010–2012 wskazują na stopniową poprawę sytuacji na rynku pracy od 2011 r. W tym okresie wzrastał średnioroczny

wskaźnik zatrudnienia i zmniejszała się stopa bezrobocia w ujęciu rocznym. Wyjątek stanowiła stopa bezrobocia w ostatnim roku, której wartość zwiększyła się o 0,1 p. proc. w odniesieniu do 2011 r., ale była nadal niższa od zanotowanej przed dwoma laty.

Po wysokim wzroście **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** w latach 2006–2008, w kolejnych latach nastąpiło wyraźne spowolnienie tempa wzrostu. W 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie zwiększyło się o 3,0% w ujęciu rocznym, a najwyższy jego wzrost odnotowano w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia, administrowanie i działalność wspierająca, przetwórstwo przemysłowe oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.

W latach 2007–2010 obserwowano systematyczny wzrost przeciętnej liczby **emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS, natomiast w 2011 r. stwierdzono zahamowanie tej tendencji i taka sytuacja utrzymała się w 2012 r. Liczba świadczeniobiorców KRUS na przestrzeni ostatnich sześciu lat stopniowo malała. W analizowanym okresie zwiększała się wysokość przeciętnego świadczenia. W 2012 r., odmiennie niż w latach poprzednich, bardziej wzrosła przeciętna emerytura i renta wypłacana rolnikom indywidualnym niż te same świadczenia realizowane przez ZUS.

W latach 2005–2012 miał miejsce systematyczny wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** (z wyjątkiem cen odzieży i obuwia). W analizowanym okresie największy wzrost cen w ujęciu rocznym odnotowano w 2011 r. i wyniósł on 4,5%. W 2012 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych zwiększyły się o 3,7%, a najbardziej zdrożały towary i usługi związane z transportem, edukacją i mieszkaniem.

Ważną rolę w gospodarce województwa odgrywa **rolnictwo**. Szczególne znaczenie ma produkcja zwierzęca (zwłaszcza chów i hodowla bydła) i kształtuje się ona zależnie od uwarunkowań ekonomicznych. W okresie od 2005 r. obserwowano systematyczny wzrost pogłowia bydła w regionie, z wyjątkiem lat 2010 i 2012, kiedy odnotowano jego niewielkie spadki. Jednocześnie liczebność stada trzody chlewnej od 2006 r. (z wyjątkiem 2009 r.) wykazywała tendencję malejącą.

W strukturze zasiewów w regionie od lat dominują zboża i rośliny pastewne. Niewielki udział stanowią rośliny przemysłowe, wśród których przeważa uprawa rzepaku. Systematycznemu ograniczeniu ulega areal uprawy ziemniaków. Od 2007 r. utrzymywała się tendencja wzrostowa powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ale w latach 2010 i 2012 odnotowano spadek arealu ich uprawy. Produkcja zbóż w latach 2005–2012 ulegała wahaniom; najwyższy jej poziom stwierdzono w 2009 r., a najniższy – w 2006 r.

W omawianym okresie obserwowano systematyczny wzrost skupu mleka w skali roku, z wyjątkiem niewielkich spadków w latach 2006 i 2010. Do 2007 r. notowano tendencję malejącą w skupie zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w ujęciu rocznym, w latach

2008–2009 nastąpiło jego zwiększenie, w okresie od 2010 r. do 2011 r. odnotowano ponowny spadek, a w 2012 r. – kolejny wzrost.

W analizowanym okresie miały miejsce różnokierunkowe zmiany cen produktów rolnych. Podobnie kształtowała się sytuacja w tym zakresie w 2012 r. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej (mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w obrocie targowiskowym) do 2007 r. wykazywał tendencję malejącą. W latach 2008–2009 zanotowano wzrost jego wartości, a w latach 2010 i 2011 – ponowny spadek. W ostatnim roku nastąpiła niewielka poprawa opłacalności tuczu świń, ale nadal była ona znacznie niższa niż w 2005 r.

Produkcja sprzedana **przemysłu** w analizowanym okresie podlegała wahaniom. W latach 2006 i 2007 można było zaobserwować jej najwyższą dynamikę w odniesieniu do roku poprzedniego. Po gwałtownym spadku w 2008 r., w kolejnych latach notowano dalszy stopniowy wzrost. Zwiększenie produkcji sprzedanej w 2012 r. (o 7,1%) było przede wszystkim wynikiem jej wzrostu w sekcji przetwórstwo przemysłowe. W ostatnim roku zaobserwowano także zwiększenie wydajności pracy w przemyśle, przy jednoczesnym niewielkim wzroście przeciętnego zatrudnienia.

Po wzroście produkcji sprzedanej **budownictwa** w skali roku notowanym w latach 2006–2011 (z wyjątkiem 2009 r.), w 2012 r. nastąpiło jej zmniejszenie o 5,9%. Zmiany te znajdowały odzwierciedlenie w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej, w przypadku której w 2007 r. odnotowano najwyższy wzrost, zaś w 2009 r. i 2012 r. – spadek. Decydujący wpływ na sytuację zaistniałą w ostatnim roku miało znaczne obniżenie produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków. Jednocześnie w 2012 r. zaobserwowano zmniejszenie wydajności pracy oraz niewielki spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie.

Lata 2005–2012 charakteryzowały się dość dużymi zmianami w zakresie liczby **mieszkań oddanych do użytkowania**. Po obserwowanym do 2006 r. spadku, w kolejnych latach następował systematyczny wzrost aż do 2009 r., w którym zmniejszeniu uległy wszystkie analizowane wielkości charakteryzujące budownictwo mieszkaniowe. W 2010 r. odnotowano ponownie ich niewielką poprawę, która utrzymała się także w kolejnych latach. W 2012 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Zaobserwowano również wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto i na których realizację wydano pozwolenia.

Analizowany okres charakteryzował się wzrostem wartości **sprzedaży detalicznej towarów** w skali roku. Wyjątek stanowił 2009 r., kiedy zanotowano jej spadek. Najwyższy wzrost obserwowano w latach 2006 i 2007, zaś najniższy – w 2011 r. W 2012 r. wartość sprzedaży detalicznej zwiększyła się w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,8%.

W latach 2008–2012 notowano pogorszenie **wyników finansowych** badanych przedsiębiorstw niefinansowych w skali roku. Jednorazowe załamanie negatywnego trendu miało miejsce w 2009 r., który okazał się korzystniejszy dla finansów przedsiębiorstw niż rok poprzedni. W 2012 r. wyniki finansowe

były słabsze od uzyskanych rok wcześniej. Zmniejszył się odsetek przedsiębiorstw wykazujących zysk netto. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżyły się również: wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wynik na pozostałej działalności operacyjnej, wynik na działalności gospodarczej oraz wynik finansowy brutto i netto.

Podobnie jak pozostałe wielkości charakteryzujące gospodarkę regionu, znacznym zmianom podlegała wartość **nakładów inwestycyjnych** poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa. Po okresie ich wysokiego wzrostu w skali roku w latach 2006 i 2007, przez kolejne trzy lata notowano spadki. Począwszy od 2011 r. aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw uległa wyraźnej poprawie, a w 2012 r. nakłady inwestycyjne były o 14,8% wyższe od zrealizowanych w roku poprzednim.

BASIC TRENDS

In Podlaskie voivodship in 2005–2012 three periods may be distinguished on the basis of the trends in the socio-economic situation. Until 2007, positive tendencies on the labour market, in sold production of industry, construction, financial results of enterprises, and the value of their incurred investment outlays were observed. In 2008 this favourable trend discontinued. The situation on the labour market was still desirable, but it changed significantly in 2009. During the last three years the situation in the region slightly improved. In 2010 an increase of sold production of industry and construction on a year-to-year basis was recorded. Nevertheless, unemployment was still on the increase, the downward trend in average paid employment and investment outlays was noted, and the indicators characterizing the financial situation of enterprises kept on worsening. Positive changes in these indices were recorded since 2011, but they did not refer to registered unemployment as well as to financial results, which were still less favourable than in the year before. In 2012 also the situation in construction was worse again.

*Over the last seven years a systematic decline in Podlaskie voivodship **population number** was observed. Between 2008 and 2010, a positive natural increase was noted in the region, but this short-term trend slowed down in 2011. For many years negative internal and international net migration of population for permanent residence has persisted.*

Positive tendencies on the labour market were observed in the analysed period till the end of 2008. In the years that followed, a discontinuation of the favourable trend was reported. A particularly unfavourable situation was noted in 2009, and its slight improvement was recorded in the last two years.

*In 2006–2008, the increase in the **average paid employment in the enterprise sector** was noted on a year-to-year basis. In the next two years its decline was recorded, and since 2011 it increased again. In 2012 average paid employment increased by 0,5% on a year-to-year basis. The improvement of the situation in the last year was substantially influenced by the growth of average paid employment in the following sections: manufacturing, transportation and storage as well as administrative and support service activities.*

*Till the end of 2008, the decrease in the number of the **registered unemployed persons** and in the **unemployment rate** was observed in relation to the previous year. Since then, worsening of the situation on the labour market was noted on the basis of the rise in the number of unemployed persons and in the unemployment rate, which in the end of 2012 reached 14,6%.*

*Results of the **Labour Force Survey (LFS)** conducted in 2010–2012 indicate that there were significant changes on the labour market since 2011. In this period there was an increase in an average yearly employment rate and a decrease in the average unemployment rate on a year-to-year basis. In*

2012 an unemployment rate was an exception, when its value increased by 0,1 pp in relation to 2011, but was still lower in comparison to two previous years.

After the initial significant increase in the **average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector** in 2006–2008, in the following years a noticeable slowdown was noted. In 2012 the average wages and salaries increased by 3,0% on a year-to-year basis and its highest increase was noted in the following sections: accommodation and catering, administrative and support service activities, manufacturing as well as water supply; sewerage, waste management and remediation activities.

In 2007–2010, a systematic increase of **retirees and pensioners** receiving benefits from the Social Insurance Institution (SII) was observed, while in 2011 this trend was halted and such a situation continued in 2012. The number of persons receiving benefits from the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) over the last six years has gradually decreased. In the analysed period, the sum of the average benefit increased. In 2012, contrary to the previous years, it was higher in the case of average retirement pay and pension paid to farmers by ASIF in comparison to the same benefits received from SII.

In 2005–2012, a systematic increase in **prices of consumer goods and services** (excluding clothing and footwear prices) occurred. In the analysed period the highest one (by 4,5%) on a year-to-year basis was noted in 2011. In 2012 there was an increase in prices of consumer goods and services by 3,7% and the highest one was related to transport, education and dwelling.

Agriculture is of crucial importance to the economy of Podlaskie voivodship. Animal output (especially cattle breeding) is particularly significant and is managed according to economic trends. Since 2005 a systematic increase in cattle livestock in the region was noted, except for 2010 and 2012 when there was a slight drop. At the same time, a decreasing tendency in the number of pigs has been observed since 2006 (except for 2009).

For many years cereals and feed plants have been prevailing in the structure of sown area in the region. Industrial plants, with a predominant rape crop, constitute only a small part of the cereals and plants. The area of potato crop is regularly diminishing. Since 2007 there was a growing tendency in the sown area of basic cereals with cereal mixed, then in 2010 and 2012 a fall was noted. Cereals crop production in 2005–2012 was fluctuating and it reached its highest level in 2009 and the lowest – in 2006.

In the reviewed period a systematic increase in milk procurement on a year-to-year basis was observed, apart from slight drops in 2006 and 2010. Until 2007, a downward trend in procurement of basic cereals (including mixed cereal, excluding seed) on a year-to-year basis was reported. In 2008 and 2009 the procurement was enhanced, than since 2010 till 2011 it was down and in 2012 – it grown again.

In the analysed period multidirectional changes of agricultural products prices occurred. Similar situation was in 2012. The index of profitability of pigs fattening (assessed as a ratio of procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye) until 2007 decreased. In 2008 and 2009 its

growth was observed and in 2010 and 2011 – there was the decrease in the index again. Last year, there was a slight increase in the profitability of pigs fattening, but it was still lower than in 2005.

In the reviewed period sold production of **industry** was fluctuating. In 2006 and 2007 its increase was the highest in comparison to the previous year. After a sudden fall in 2008, it gradually grew in the following years. The rise in the sold production of industry in 2012 (by 7,1%) was due to its increase mainly in manufacturing. Last year, an increased labour productivity in industry was observed with the simultaneous slight growth of average paid employment.

After growth in sold production in the **construction** section on a year-to-year basis noted in 2006–2011 (excluding 2009), in 2012 it decreased by 5,9%. This change was reflected in construction and assembly production sale, where the biggest increase was reported in 2007 and the lowest drop – in 2009 and 2012. Last year, the situation was substantially influenced by the decrease in construction and assembly production in the enterprises specializing in construction of building. Moreover, in 2012 there was a decrease in labour productivity as well as a slight drop in average paid employment in construction.

In 2005–2012, significant changes in number of **dwelling completed** were recorded. After a decline in 2006, in the following years a systematic increase was noted until 2009, when all the analysed values describing residential construction decreased. In 2010 there was a slight improvement again and the situation continued in the next years. In 2012, in comparison to the previous year, the number of dwellings completed slightly rose. The number of dwellings started and the ones for which permits have been issued also increased.

There was a growth of the value of **retail sales** on a year-to-year basis, except for 2009 when the fall was reported. The highest growth was noted in 2006 and 2007, and the lowest – in 2011. In 2012 the value of retail sales increased by 1,8% in relation to the previous year.

In 2008–2012, **financial results** of non-financial enterprises were noted to worsen. In 2009, which appeared to be more favourable than the year before, there was a one-time halt of this undesirable trend. In 2012 enterprises had worse financial results than the year before. The percentage of companies achieving positive net profit decreased. Due to the lower growth of revenues from total activity in relation to the increase of costs of obtaining the revenues, the cost level indicator got worse. There were also reduced: the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on operating activity, the financial result on economic activity, gross and net financial result.

As well as other quantities characterizing the economy of the region, the value of **investment outlays** in enterprises having a seat on the territory of the voivodship experienced significant variations. After a high increase on a year-to-year basis in 2006 and 2007, the falls of incurred outlays value in three consecutive years were reported. Starting from 2011 the financial activity of enterprises improved significantly and in 2012 investment outlays were by 14,8% higher than those realised in the previous year.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

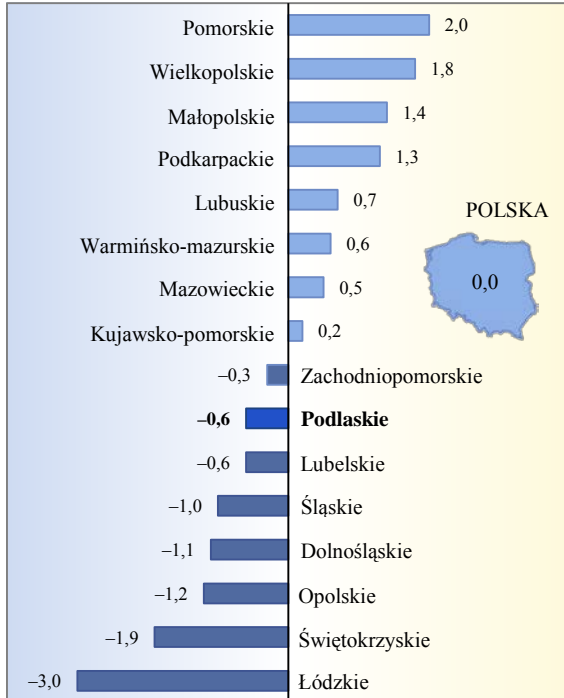
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2012 r.

Wyszczególnienie	Polska	Podlaskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	59
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,0	-0,6
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,2	-1,5
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	55,9	55,7
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	50,2	50,6
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	10,1	9,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3728,36	3115,44
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1759,85	1594,42
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1054,61	1020,19
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	103,7	103,7
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym (stan w czerwcu) w ha	9,8	13,4
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.	38,4	85,6
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych (stan w końcu lipca) w szt.	77,0	34,2
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	460982	401809
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	388800	417812
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,0	3,8
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności ^b (stan w dniu 31 XII)	1032	790
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	19	5
Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	77,0	77,3
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,8	98,3
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	99,9	114,8
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca ^c w 2010 r. w zł	37096 ^d	26985

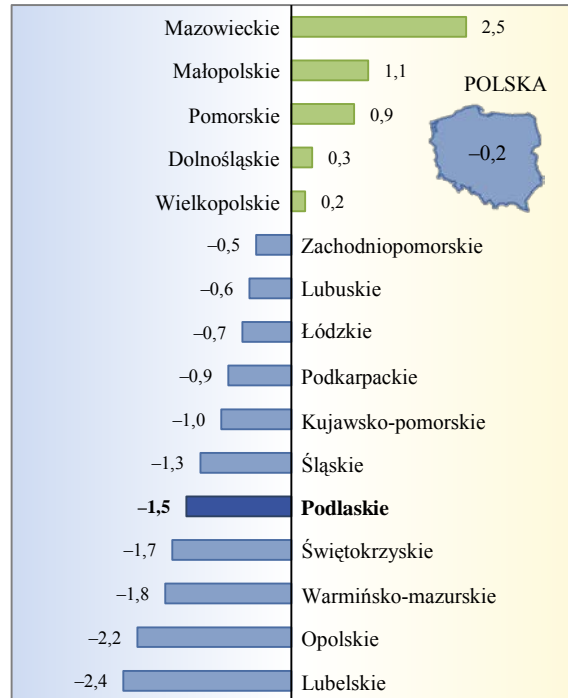
^a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami opublikowanymi w poprzedniej edycji Raportu, patrz nota str. 42.
^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c Dane na 1 mieszkańca obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. ^d Po uwzględnieniu w liczbie ludności wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 – 36778 zł.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

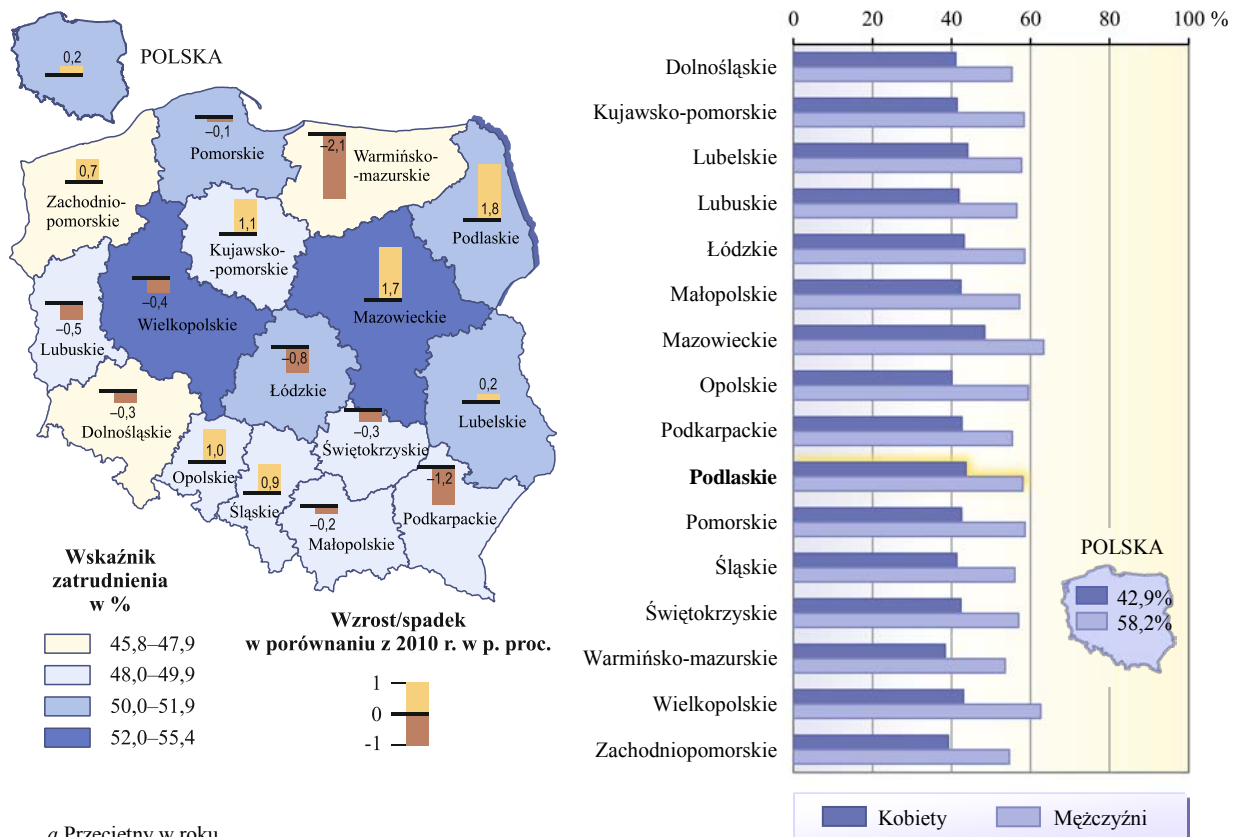
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2012 r.**

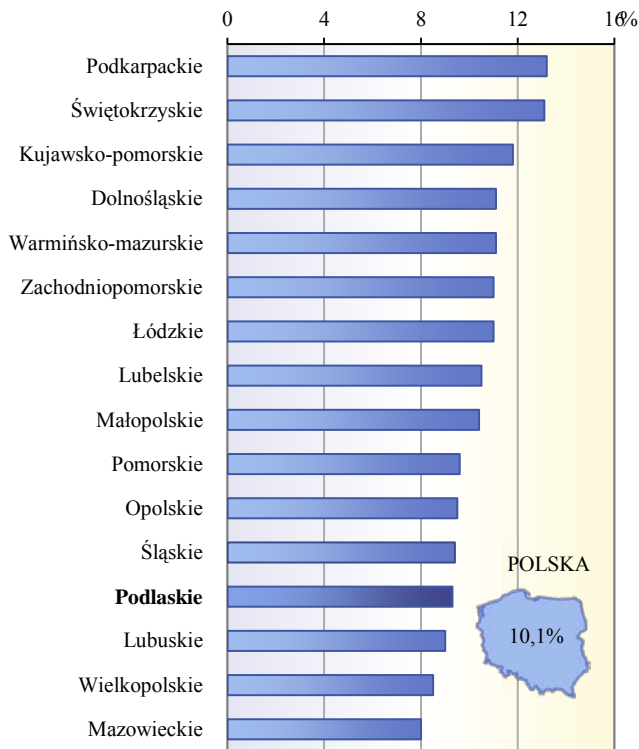
Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2012 r.**

Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2012 r.**

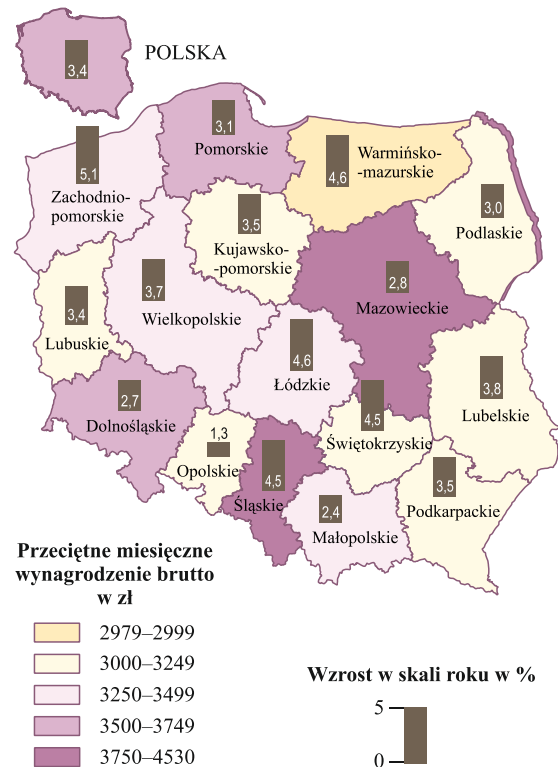

Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2012 r.

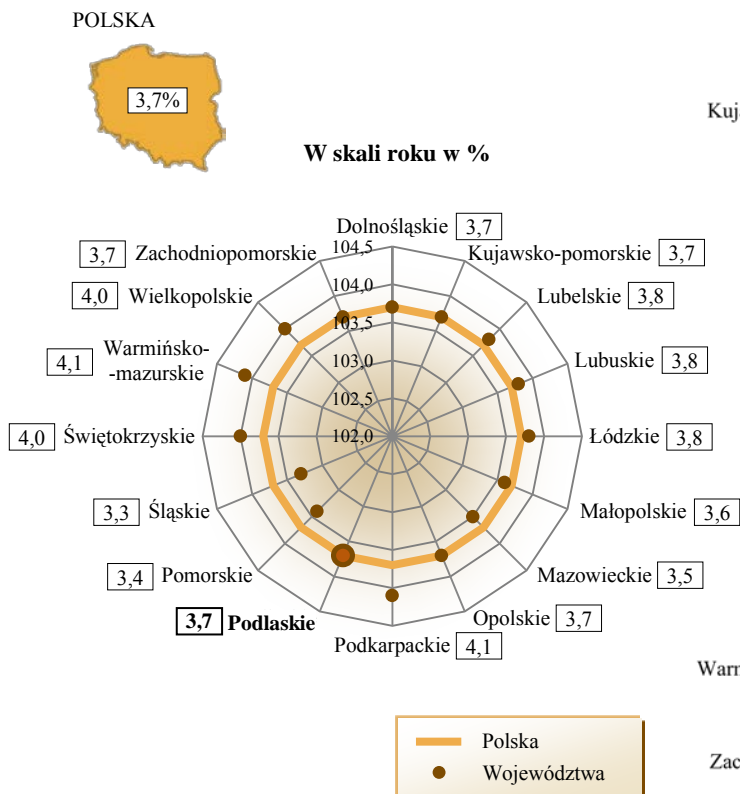

a Przeciętna w roku.

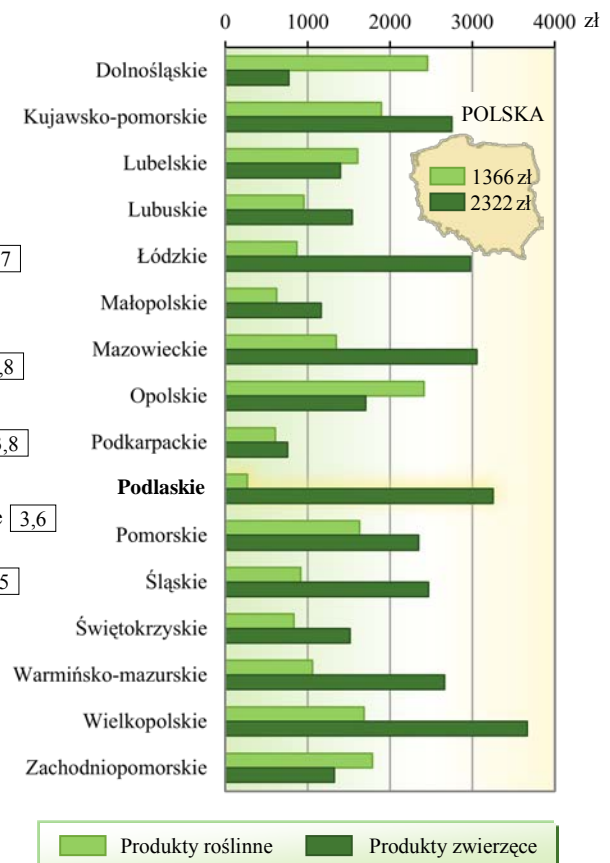
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r.

Wyk. 6. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r.

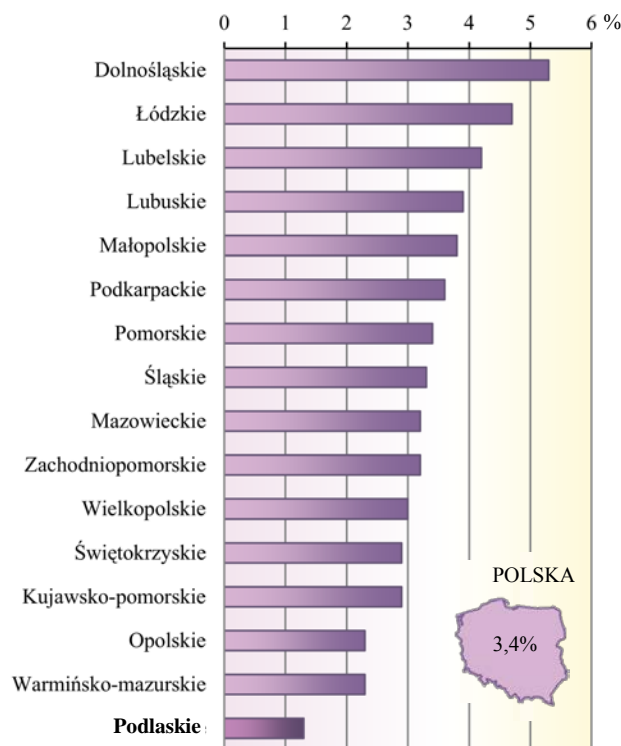
Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2012 r.

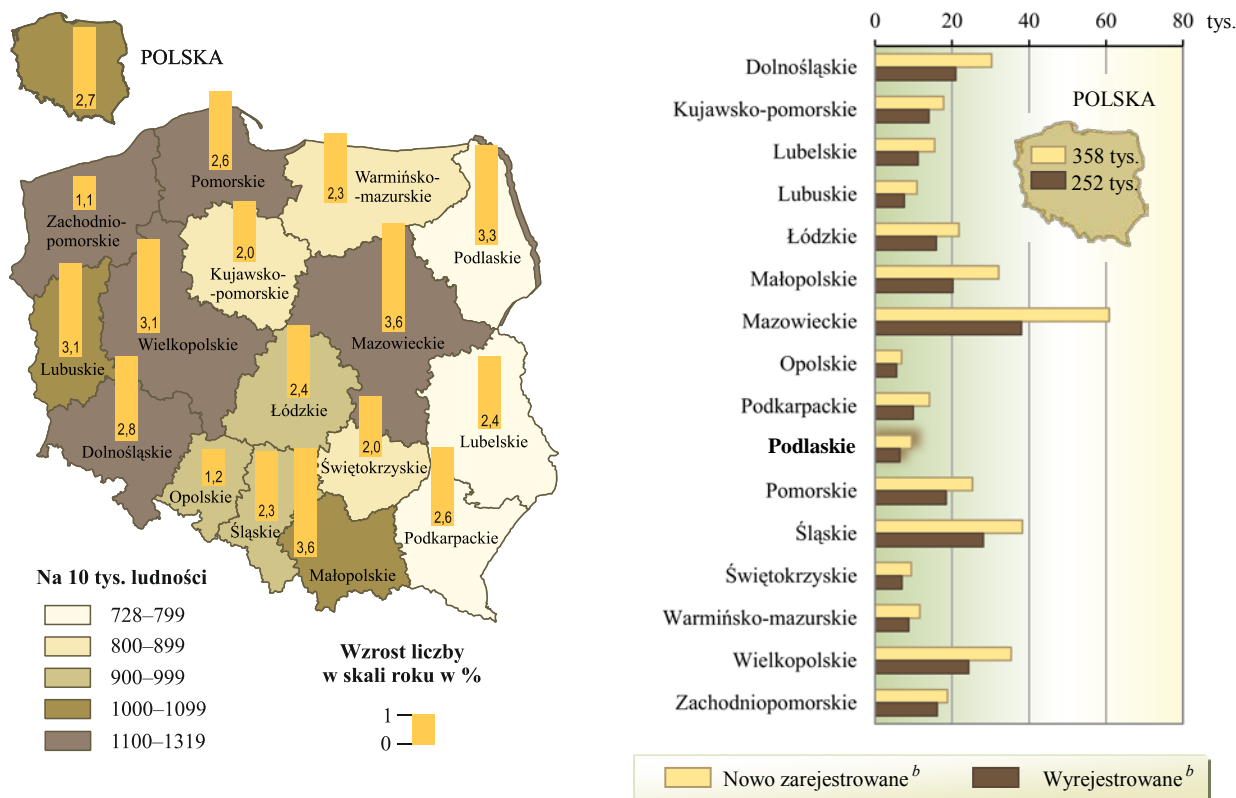
Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2012 r.

Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2012 r.

Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2012 r. Stan w dniu 31 XII

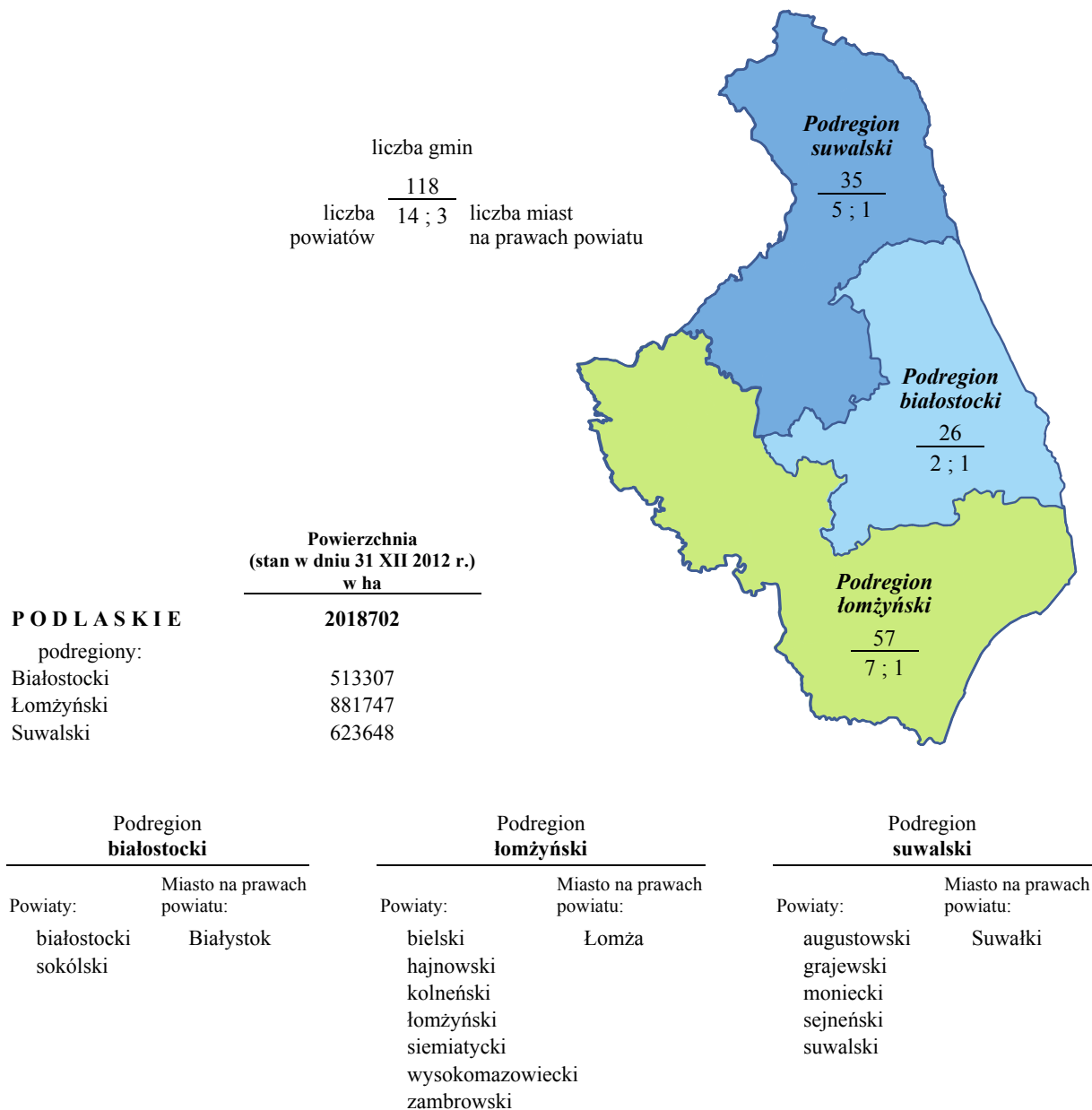

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

Według stanu w dniu 31 XII 2012 r., województwo podlaskie zajmowało powierzchnię 20187 km² (2018702 ha), co stanowiło 6,5% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 1199 tys. ludności, tj. 3,1% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 59 osób (ostatnia lokata w kraju).

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W 2012 r. w województwie podlaskim utrzymał się spadek liczby ludności w odniesieniu do roku poprzedniego. Jest to skutek notowanego od wielu lat ujemnego ogólnego salda migracji ludności na pobyt stały, a w 2012 r. – również ujemnego przyrostu naturalnego. Saldo migracji zagranicznych w ostatnim roku (podobnie jak przed rokiem) przyjęło także wartość ujemną.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2012 r. ludność województwa podlaskiego liczyła 1 198 690 osób, tj. o 2 292 osoby mniej niż przed rokiem i o 4 758 osób mniej niż w końcu 2010 r. Mieszkańcy województwa, niezmiennie od wielu lat, stanowią 3,1% ogółu ludności Polski. Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2012 r. wyniosła w województwie 59, zaś w Polsce 123 i kształtowała się na poziomie niezmiennym w odniesieniu do notowanego w dwóch poprzednich latach. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najniższy notowano w powiatach: suwalskim, hajnowskim oraz sejneńskim.

Struktura ludności według płci w województwie podlaskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2012 r. (podobnie jak w dwóch poprzednich latach) wyniósł 51,2%. W Polsce sytuacja w tym zakresie jest podobna – w końcu 2012 r. kobiety stanowiły 51,6% ogółu ludności. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie notowanym w latach poprzednich, osiągając w regionie wartość 105, zaś w Polsce – 107.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące. Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto:

– dla lat 2007–2009 wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002;

– dla lat 2010–2012 wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.; dane za lata 2010 i 2011 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji;

– dodatkowo w tablicy 2 dane dla 2010 r. zaprezentowano w dwóch wariantach: A – bilans oparty na wynikach NSP 2002, w celu umożliwienia porównania z danymi za lata 2007–2009 oraz B – bilans oparty na wynikach NSP 2011, w celu umożliwienia porównania z danymi dla lat 2011–2012.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010 ^a		2011	2012
				A	B		
POLSKA							
Stan w stan 30 VI w tys.	38116,0	38115,9	38153,4	38186,9	38516,7	38525,7	38533,8
w tym kobiety	19698,9	19707,5	19730,0	19748,0	19869,1	19875,6	19882,3
Miasta	23350,9	23305,0	23293,9	23283,8	23448,5	23404,9	23360,0
Wieś	14765,0	14810,9	14859,5	14903,1	15068,2	15120,7	15173,8
Stan w stan 31 XII:							
w tysiącach	38115,6	38135,9	38167,3	38200,0	38529,9	38538,4	38533,3
na 1 km ²	122	122	122	122	123	123	123
w tym kobiety:							
w tysiącach	19704,4	19721,0	19738,6	19755,7	19876,7	19883,9	19884,0
na 100 mężczyzn	107	107	107	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23316,9	23288,2	23278,2	23264,4	23429,1	23385,8	23336,4
w %	61,2	61,1	61,0	60,9	60,8	60,7	60,6
Wieś: w tysiącach	14798,8	14847,7	14885,1	14935,7	15100,7	15152,6	15196,9
w %	38,8	38,9	39,0	39,1	39,2	39,3	39,4
WOJ. PODLASKIE							
Stan w stan 30 VI w tys.	1194,5	1191,9	1190,8	1189,2	1204,3	1202,0	1199,7
w tym kobiety	612,3	611,1	611,1	610,1	616,5	615,4	614,3
Miasta	711,2	709,9	716,5	718,1	725,1	724,5	723,6
Wieś	483,3	482,0	474,4	471,1	479,1	477,5	476,1
Stan w stan 31 XII:							
w tysiącach	1192,7	1191,5	1189,7	1188,3	1203,4	1201,0	1198,7
na 1 km ²	59	59	59	59	60	59	59
w tym kobiety:							
w tysiącach	611,4	611,2	610,5	609,6	616,1	614,9	613,8
na 100 mężczyzn	105	105	105	105	105	105	105
Miasta: w tysiącach	710,1	710,1	715,8	717,8	724,8	724,0	723,3
w %	59,5	59,6	60,2	60,4	60,2	60,3	60,3
Wieś: w tysiącach	482,6	481,4	474,0	470,5	478,6	477,0	475,4
w %	40,5	40,4	39,8	39,6	39,8	39,7	39,7

a Patrz nota na str. 27.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

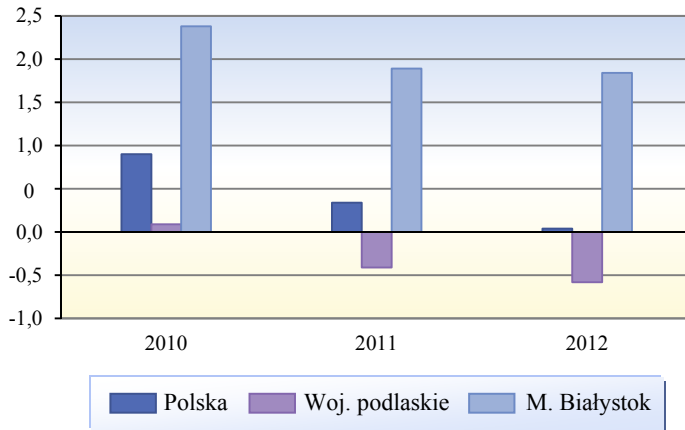
W okresie styczeń–grudzień 2012 r. w województwie zarejestrowano 11161 urodzeń, tj. o 6 więcej niż przed rokiem, ale o 767 mniej niż w analogicznym okresie 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,30‰ i był nieco wyższy niż rok wcześniej (9,28‰), ale

znacznie niższy od zanotowanego w 2010 r., gdy osiągnął wartość 9,90‰. W 2012 r. zmarło w województwie podlaskim 11856 osób, tj. o 209 więcej niż przed rokiem i o 42 osoby więcej niż przed dwoma laty. Ogólny współczynnik zgonów wyniósł 9,88‰, podczas gdy w 2011 r.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI): do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały, od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

– 9,69‰, a w 2010 r. – 9,81‰. W omawianym okresie odnotowano spadek umieralności niemowląt. W 2012 r. współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,12‰, podczas gdy rok wcześniej ukształtował się na poziomie 4,84‰, a w 2010 r. wyniósł 4,53‰. W analizowanych latach zarówno liczba urodzeń, jak i zgonów w przeliczeniu na 1000 ludności była w regionie niższa niż średnio w Polsce.

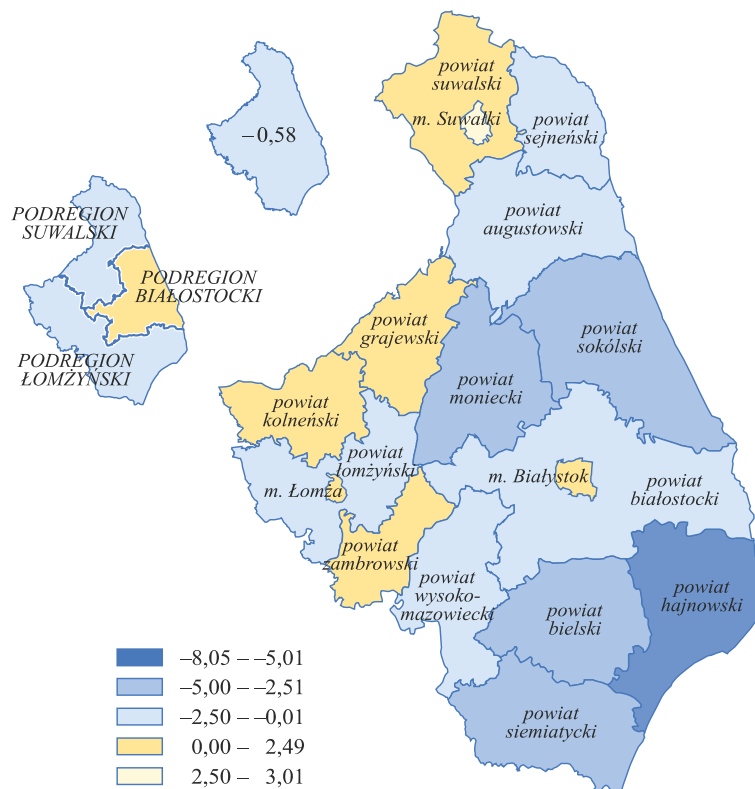
Wyk. 11. **Przyrost naturalny na 1000 ludności**

W omawianym roku w województwie podlaskim zanotowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie minus 695. W 2011 r. był on również ujemny i wyniósł minus 492, natomiast w 2010 r. przyjął wartość dodatnią – 114. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2012 r. osiągnął poziom minus 0,58‰, podczas

gdy rok wcześniej wyniósł minus 0,41‰, a w 2010 r. – 0,09‰. W Polsce współczynnik przyrostu naturalnego we wszystkich analizowanych latach przybierał wartości dodatnie.

Wyk. 12. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.**

W 2012 r. województwie podlaskim współczynnik przyrostu naturalnego przyjmował wartości dodatnie w miastach na prawach powiatu oraz w większości powiatów ziemskich położonych w zachodniej części regionu. W pozostałych powiatach notowano ujemny przyrost naturalny, zaś najniższy w powiecie hajnowskim (minus 8,05‰).

W podlaskich urzędach stanu cywilnego w 2012 r. zarejestrowano 6398 nowo zawartych małżeństw, tj. o 104 więcej niż przed rokiem, ale aż o 605 mniej niż w 2010 r. Współczynnik małżeństw w omawianym okresie osiągnął poziom 5,33% (wobec 5,24% w 2011 r. i 5,82% w 2010 r.). W odniesieniu do Polski liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była w regionie w ostatnim roku nieznacznie wyższa, a w latach 2011 i 2010 nieco niższa.

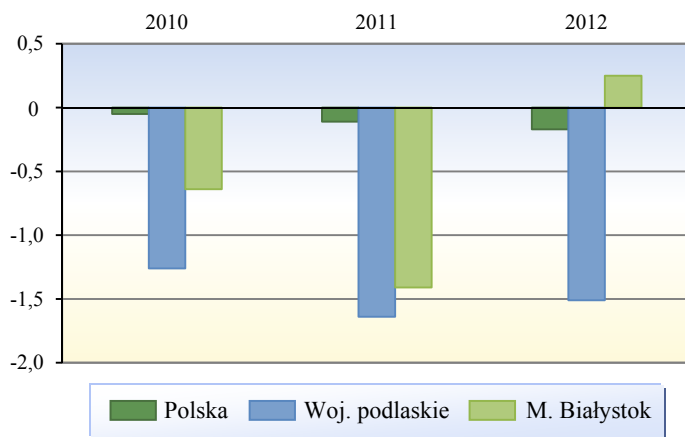
Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
POLSKA						
Małżeństwa	6,52	6,76	6,57	5,93	5,36	5,29
Urodzenia żywe	10,18	10,87	10,95	10,73	10,08	10,2
Zgony	9,90	9,95	10,09	9,83	9,75	9,99
w tym niemowląt ^a	5,99	5,64	5,57	4,98	4,73	4,64
Przyrost naturalny ^b	0,28	0,92	0,86	0,90	0,34	0,04
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,54	-0,39	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17
w tym zagranicznych	-0,54	-0,39	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17
WOJ. PODLASKIE						
Małżeństwa	6,16	6,56	6,33	5,82	5,24	5,33
Urodzenia żywe	9,35	9,99	10,22	9,90	9,28	9,30
Zgony	9,81	9,74	10,19	9,81	9,69	9,88
w tym niemowląt ^a	5,00	5,27	4,67	4,53	4,84	4,12
Przyrost naturalny ^b	-0,46	0,25	0,03	0,09	-0,41	-0,58
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-2,11	-1,42	-1,44	-1,26	-1,64	-1,51
w tym zagranicznych	-0,29	-0,22	-0,06	0,08	-0,06	-0,05

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W województwie w 2012 r., podobnie jak w latach poprzednich, saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2012 r. – o 1808, w 2011 r. – o 1974, a w 2010 r. – o 1516).

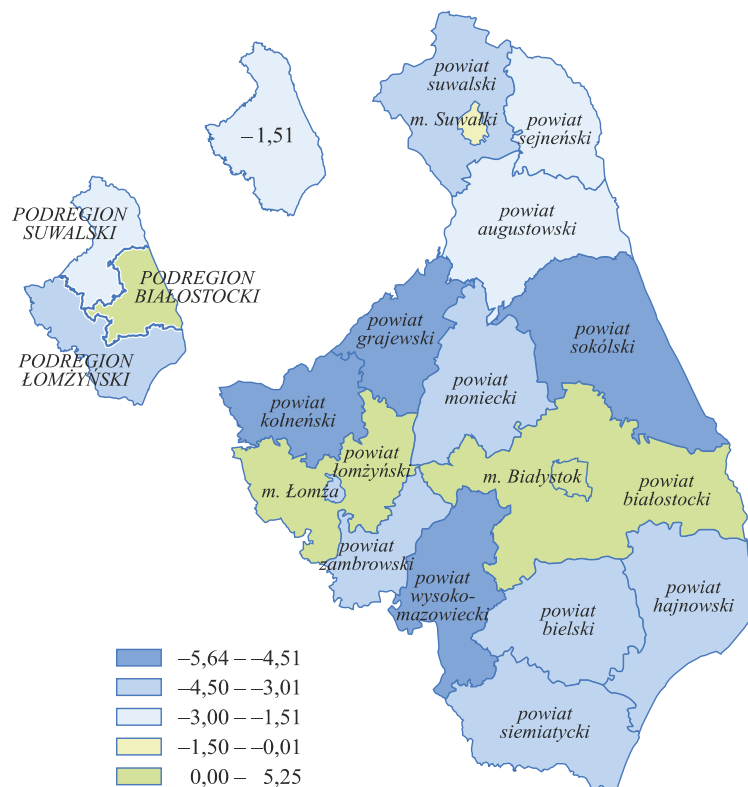
Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

Podczas analizy migracji zagranicznych w województwie podlaskim stwierdzono, że obserwowany przez kilka lat (do 2010 r.) spadek liczby wyjazdów Polaków za granicę uległ wyhamowaniu. W 2011 r. ponownie odnotowano ich niewielki wzrost. W 2012 r. liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku

z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 530 i w stosunku do roku poprzedniego nieco zmniejszyła się (o 57 osób), a w odniesieniu do 2010 r. wzrosła (o 109 osób). Ograniczeniu uległy natomiast powroty Podlasiaków. Liczba osób powracających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w 2012 r. ukształtowała się na poziomie 467 i w porównaniu z rokiem poprzednim była niższa o 44 osoby, a w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się o 54 osoby. W Polsce od 2010 r. systematycznie wzrastała natomiast liczba osób emigrujących poza granice kraju (w 2012 r. było ich 21200, w 2011 r. – 19858, a w 2010 r. – 17360). W 2012 r. na powrót do kraju zdecydowały się 14583 osoby, tj. o 941 osób mniej niż przed rokiem i o 663 mniej niż w 2010 r.

Wyk. 14. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.

Analizując saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie podlaskim według powiatów w 2012 r. stwierdzono, że przyjęło ono wartość dodatnią tylko w mieście Białystok oraz w powiatach białostockim i łomżyńskim (okolice dużych miast).

Dane z zakresu ludności w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja udostępniona na stronie internetowej Urzędu,
 - „Stan i ruch naturalny ludności w województwie podlaskim” – opracowanie sygnałne udostępnione na stronie internetowej Urzędu,
 - „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim” – publikacja dostępna w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

RYNEK PRACY

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2012 r. (podobnie jak rok wcześniej) przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się powyżej poziomu zanotowanego przed rokiem, przy czym najwyższy jego wzrost w skali roku zaobserwowano w pierwszym kwartale.

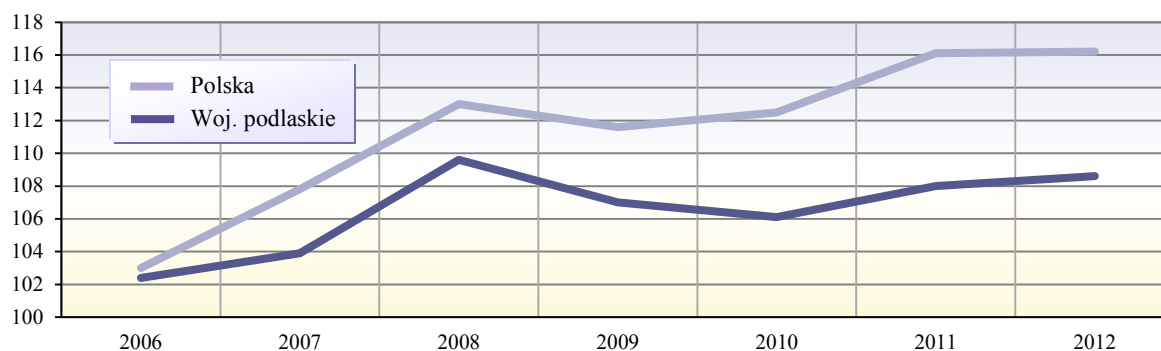
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2012 r. wyniosło 99,1 tys. osób i było o 0,5% wyższe niż rok wcześniej (w 2011 r. zwiększyło się odpowiednio o 1,8%). W skali kraju odnotowano także wzrost zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego – o 0,1% (wobec wzrostu w 2011 r. odpowiednio o 3,2%).

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

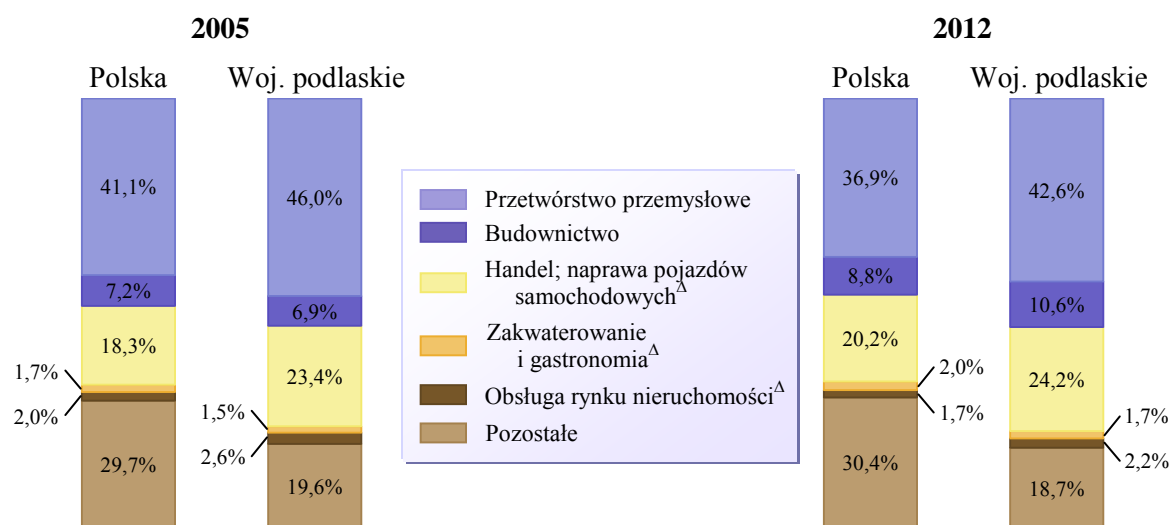
Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012		
	w tysiącach		2005 = 100	2011 = 100	
Polska	4769,3*	5544,1*	5548,7	116,2	100,1
Woj. podlaskie	91,2	98,6	99,1	108,6	100,5
M. Białystok	36,2	34,8	x	96,2

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2005 = 100

W 2012 r. w strukturze zatrudnienia w regionie dominował sektor prywatny. Jego udział wyniósł 90,5% i zmniejszył się o 0,2 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast wzrósł o 4,9 p. proc. w odniesieniu do 2005 r. W jednostkach sektora prywatnego przeciętne zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 89,7 tys. osób, co oznacza wzrost o 0,2% w stosunku do zanotowanego rok wcześniej i o 14,8% w odniesieniu do stanu sprzed siedmiu lat. W przedsiębiorstwach sektora publicznego w omawianym okresie osiągnęło ono wartość 9,4 tys. osób, czyli o 3,0% więcej niż w 2011 r., ale o 28,1% mniej niż w 2005 r.

Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007**

Analizując przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2012 r. według sekcji, najwyższy jego poziom zanotowano w przetwórstwie przemysłowym – 42,2 tys. osób (42,6%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 24,0 tys. osób (24,2%), a najniższy w informacji i komunikacji – 1,0 tys. osób (1,1%).

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim**

Wyszczególnienie	2011				2012				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	101,9	101,6	101,2	101,8	101,1	100,8	100,9	100,5	99,1
w tym:									
Przemysł	99,5	99,9	99,8	100,8	100,3	100,3	100,9	100,5	46,9
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	102,3	102,6	102,1	102,4	100,2	100,2	101,0	100,6	42,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	112,5	113,5	113,2	112,3	98,9	100,6	102,6	102,9	2,2
Budownictwo	116,5	113,6	110,3	110,4	102,7	100,6	100,3	99,4	10,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	102,2	101,4	102,2	102,9	100,0	99,8	99,2	98,0	24,0
Transport i gospodarka magazynowa	96,3	96,2	95,5	97,0	105,6	105,5	104,9	104,4	4,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	100,0	98,8	96,9	93,5	90,5	90,1	95,1	98,1	1,7
Informacja i komunikacja	91,8	93,7	93,7	92,4	109,2	105,4	104,1	104,4	1,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	103,7	105,1	105,0	105,1	97,1	97,0	93,3	94,7	2,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	96,5	94,2	88,2	86,6	100,5	99,6	104,5	105,5	2,8

W skali roku przeciętne zatrudnienie zwiększyło się przede wszystkim w administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,5%), transporcie i gospodarce magazynowej oraz informacji i komunikacji (po 4,4%), natomiast spadło m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 5,3%), a także handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,0%).

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2012 r. nadal utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych i był on wyższy niż w 2011 r. Najbardziej zwiększyła się liczba osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok. W większym stopniu niż rok wcześniej wzrosła również stopa bezrobocia. Korzystną zmianą w porównaniu z rokiem poprzednim było zwiększenie liczby ofert zatrudnienia, którymi dysponowały urzędy pracy.

W końcu grudnia 2012 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wyniosła 68,7 tys. osób i była wyższa od zanotowanej rok wcześniej (o 2,8 tys. osób, tj. o 4,2%), ale niższa niż w 2005 r. (o 4,5 tys. osób, tj. o 6,1%). Należy podkreślić, że wzrost w ostatnim roku był nieco wyższy niż przed rokiem, kiedy to liczba bezrobotnych zwiększyła się o 3,4%. Większe zmiany obserwowano w skali kraju – w końcu 2012 r. liczba bezrobotnych była o 7,8% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (wobec wzrostu o 1,4% w 2011 r.), zaś w stosunku do 2005 r. spadek wyniósł aż 22,9%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) z późniejszymi zmianami.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	2773,0	1982,7	2136,8
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	2793,2	2591,5	2655,0
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	3019,8	2563,5	2500,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	158	90	92
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	17,6	12,5	13,4
WOJ. PODLASKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	73,2	65,9	68,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	81,1	75,5	76,2
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	84,0	73,3	73,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	379	256	208
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	15,6	14,1	14,6

^a W ciągu roku.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia** (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
M. BIAŁYSTOK			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	14,9	15,5	16,5
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	18,7	18,6
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	18,5	17,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	270	597	224
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,2	12,4	13,1

^a W ciągu roku.

W województwie podlaskim w końcu 2012 r., w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, odnotowano wzrost liczby bezrobotnych w czternastu powiatach, przy czym najwyższy stwierdzono w powiecie hajnowskim (o 12,7%), a najmniejszy – w augustowskim (o 1,2%). W powiecie sokólskim liczba bezrobotnych utrzymała się na poziomie sprzed roku, natomiast w powiatach grajewskim i sejneńskim zaobserwowano jej spadek.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

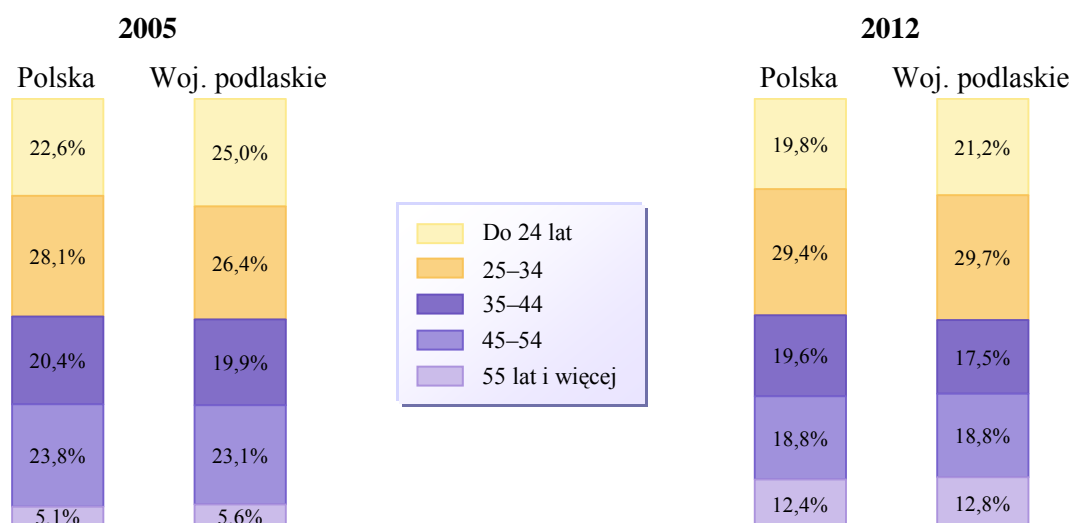
W omawianym okresie 87,3% ogółu bezrobotnych w regionie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2011 r. – 87,6%), 76,3% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 75,2%), a 34,6% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 34,1%).

W końcu grudnia 2012 r. w województwie podlaskim wśród bezrobotnych, odmiennie niż w kraju, przeważali mężczyźni. Stanowili oni 54,1% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 8,7% wyższa niż rok wcześniej. Liczebność populacji bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w skali roku o 0,6%, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ciągu roku o 2,2 p. proc., tj. do poziomu 45,9%.

Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2012 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (20,4 tys.), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku o 0,6 p. proc. i wyniósł 29,7%. W skali roku najbardziej zwiększył się odsetek bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej (o 0,9 p. proc., tj. do 12,8%), natomiast zmniejszył się udział bezrobotnych w wieku do 24 lat (o 1,2 p. proc., tj. do 21,2%).

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**

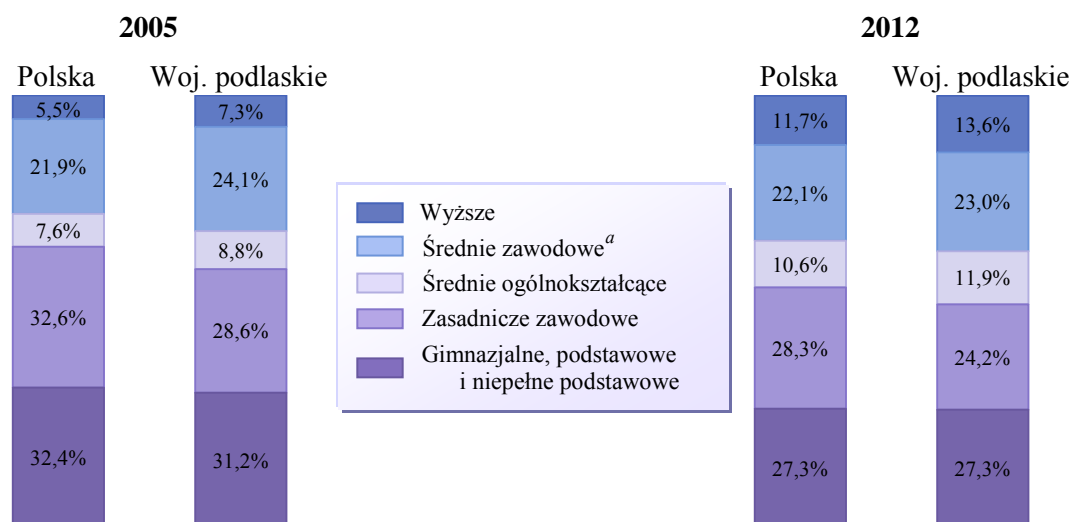
Stan w dniu 31 XII

Wśród bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy dominują osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. W końcu 2012 r. dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 27,3% i 24,2% ogółu bezrobotnych). Udział pierwszej z wyżej wymienionych zbiorowości utrzymał się na niezmiennym poziomie w porównaniu z 2011 r., a drugiej zmniejszył się o 0,2 p. proc. Coraz większe problemy na rynku pracy odczuwały również osoby z wyższym wykształceniem, których liczba w ciągu ostatniego roku zwiększyła się najbardziej (o 7,9%), a ich odsetek wzrósł o 0,5 p. proc. i osiągnął poziom 13,6%.

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**

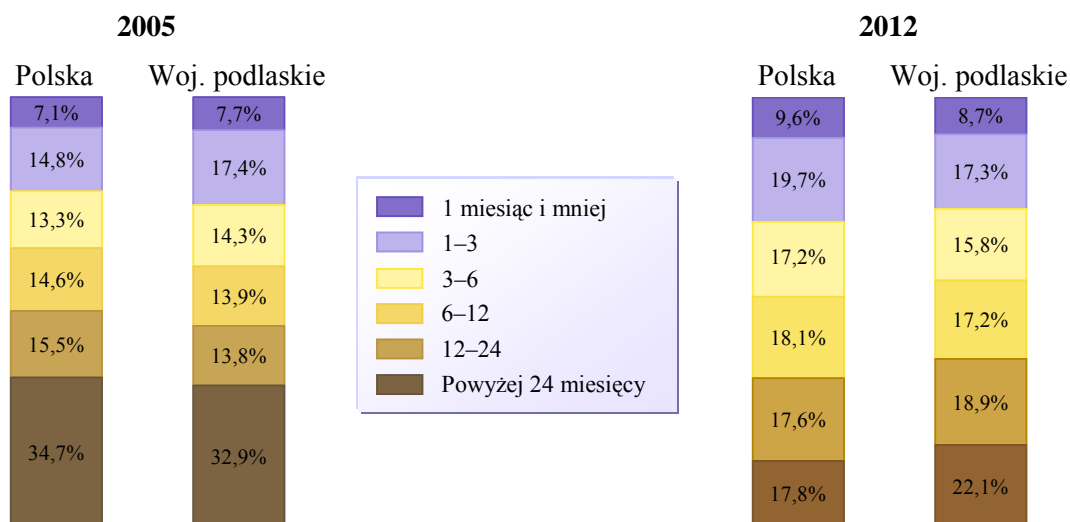
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy wzrost (o 9,2%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok – ich udział wzrósł w skali roku o 1,9 p. proc., tj. do 41,0%. W omawianym okresie najbardziej zmniejszyła się (o 1,4%) liczba osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy, a ich odsetek spadł o 1,0 p. proc., tj. do 17,2%.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby dotychczas niepracujące, które stanowiły prawie jedną czwartą ogółu bezrobotnych. W odniesieniu do roku poprzedniego zaobserwowano jednak korzystne zmiany w wymienionej zbiorowości, a jej udział zmniejszył się o 1,1 p. proc., tj. do poziomu 23,7%. Pogorszeniu uległa natomiast sytuacja osób ze stażem pracy 30 lat i więcej, których odsetek w omawianej populacji wzrósł w ciągu roku o 0,5 p. proc. do poziomu 3,6%.

W końcu grudnia 2012 r. liczba bezrobotnych w większości kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego, a najbardziej wzrosła w przypadku osób niepełnosprawnych (o 6,8%). Udział tej grupy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. zwiększył się o 0,2 p. proc. i osiągnął poziom 5,6%, natomiast udział najliczniejszej grupy – osób długotrwale bezrobotnych wzrósł o 0,2 p. proc. do poziomu 55,6%. Nieznaczne zmiany odnotowano także w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych (ich odsetek wzrósł w skali roku o 0,2 p. proc. do 30,2%) oraz bezrobotnych powyżej 50 roku życia (wzrost o 0,2 p. proc. do 23,2%). Zmniejszył się zaś udział bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,2 p. proc. do 21,2%), osób bez doświadczenia zawodowego (o 0,9 p. proc. do 30,4%) oraz bez wykształcenia średniego (o 0,2 p. proc. do 51,5%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem utrzymał się odsetek osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (6,8%).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie podlaskim**

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	68,5	61,2	62,1	65,9	69,1	64,3	64,7	68,7
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	104,5	104,7	105,8	103,4	100,9	105,0	104,3	104,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	21,2	14,8	19,4	20,1	19,7	15,0	19,7	21,8
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	92,4	83,4	85,3	80,4	92,4	101,3	101,8	108,8
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	16,5	22,2	18,5	16,2	16,5	19,8	19,3	17,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	88,8	88,8	82,3	81,6	99,7	89,7	104,1	110,1
Płynność bezrobocia (napływ – odpływ) w tys. osób	4,7	-7,3	0,9	3,9	3,2	-4,8	0,4	4,0
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	14,6	13,2	13,4	14,1	14,6	13,7	13,8	14,6

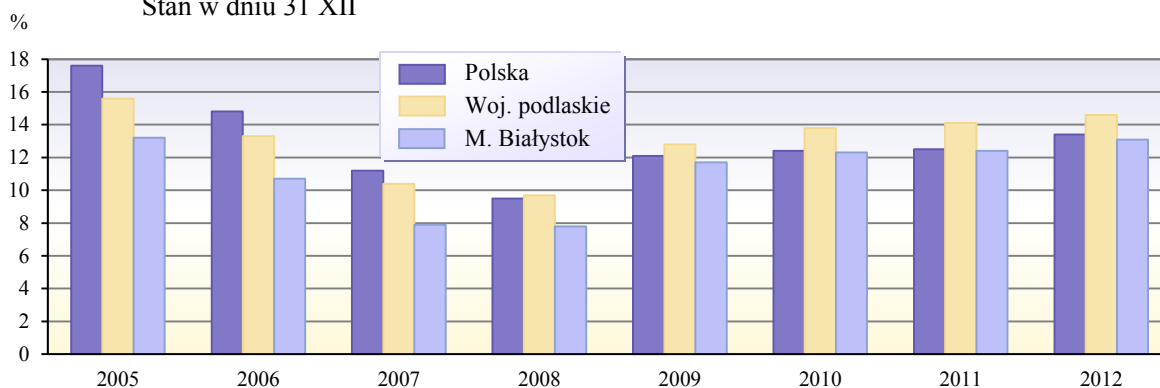
Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w skali kraju jak i województwa, w każdym z pierwszych trzech miesięcy 2012 r. utrzymywała się na poziomie niezmiennym w stosunku do zanotowanego w analogicznym okresie roku poprzedniego, z wyjątkiem stycznia, gdy wzrosła w Polsce. W kolejnych miesiącach omawianego roku jej wartość była wyższa niż rok wcześniej. Na koniec grudnia 2012 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju wyniosła 13,4% i wzrosła o 0,9 p. proc.

w odniesieniu do zanotowanej przed rokiem, była jednak niższa o 4,2 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. W województwie w końcu 2012 r. ukształtowała się ona na poziomie 14,6% i była o 0,5 p. proc. wyższa niż rok wcześniej, ale o 1,0 p. proc. niższa od zanotowanej w końcu 2005 r.

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**

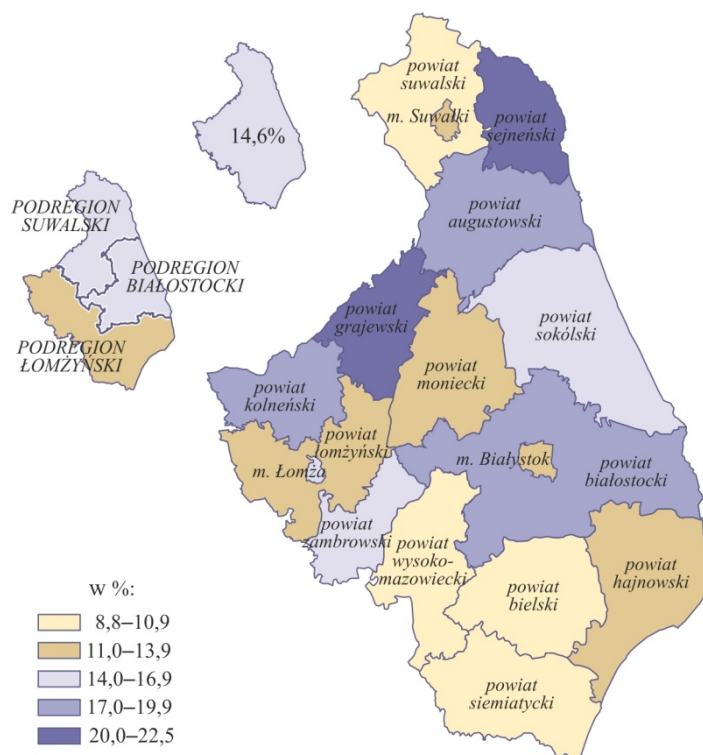
Stan w dniu 31 XII

Wzrost stopy bezrobocia w skali roku odnotowano w czternastu powiatach i wyniósł on od 1,3 p. proc. w powiatach hajnowskim i zambrowskim do 0,2 p. proc. w powiatach augustowskim i wysokomazowieckim. Najgłębszy jej spadek stwierdzono w powiecie sejneńskim (o 2,1 p. proc.), a najmniejszy w powiecie grajewskim (o 0,4 p. proc.). Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy jej najniższą i najwyższą wartością w powiatach wyniosła 13,7 p. proc. i w skali roku zmniejszyła się o 0,6 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano w powiatach grajewskim (22,5%) i sejneńskim (20,3%), zaś najniższą – w powiatach wysokomazowieckim (8,8%) oraz bielskim (9,4%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.**

Stan w dniu 31 XII

W 2012 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 76,2 tys. osób i była większa niż przed rokiem (o 0,7 tys., tj. o 0,9%), ale mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2005 r. (o 4,9 tys., tj. o 6,1%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zmniejszył się w stosunku do 2011 r. o 0,9 p. proc. i wyniósł 77,5%. W skali roku wzrósł udział osób dotychczas pracujących (o 2,0 p. proc., tj. do 74,8%), w tym osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,9 p. proc., tj. do 2,9%) oraz osób zamieszkałych na wsi (o 0,6 p. proc., tj. do 31,6%). Obniżył się zaś odsetek bezrobotnych absolwentów (o 0,7 p. proc., tj. do 13,9%).

Z ewidencji bezrobotnych w ciągu 2012 r. skreślono 73,4 tys. osób, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem oraz o 12,7% mniej niż w 2005 r. Główną przyczyną wyrejestrowania nadal było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 31,0 tys. osób (wobec 31,4 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się w ujęciu rocznym o 0,6 p. proc. do 42,3%. W strukturze wykreślonych z ewidencji istotne zmiany odnotowano również w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (ich odsetek zmalał o 5,0 p. proc., tj. do 27,4%) oraz osób, które odmówiły bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy (o 0,8 p. proc., tj. do 1,2%). Znacznie wzrósł natomiast udział osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (o 4,7 p. proc., tj. do 11,9%) oraz tych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,5 p. proc., tj. do 7,9%).

W 2012 r., podobnie jak w latach poprzednich, bilans bezrobotnych kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 2,8 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji. Obserwowana od kilku lat tendencja malejącej płynności bezrobocia została zahamowana i w 2012 r. różnica między liczbą nowo zarejestrowanych bezrobotnych a ilością osób wyrejestrowanych z ewidencji wzrosła w stosunku do roku poprzedniego zarówno w województwie, jak i w kraju. Warto jednak zaznaczyć, że w ostatnim roku relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się w regionie na poziomie 103,8%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 106,2%.

Powiatowe urzędy pracy w ciągu całego 2012 r. miały do dyspozycji 19,6 tys. ofert pracy, tj. o 17,4% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 208 bezrobotnych (wobec 256 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż średnio w kraju. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie bielskim (27 osób na 1 ofertę) oraz sejneńskim (46 osób), natomiast w powiecie kolneńskim odnotowano brak wolnych miejsc pracy. W Białymstoku na 1 ofertę przypadały 224 osoby bezrobotne.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2012 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- wzrósł współczynnik aktywności zawodowej,
- zwiększył się wskaźnik zatrudnienia,
- obniżyła się stopa bezrobocia,
- spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- zmniejszyła się liczba biernych zawodowo.

W IV kwartale 2012 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 510 tys. osób, a biernych zawodowo – 400 tys. Wśród ludności aktywnej zawodowo zanotowano 458 tys. osób pracujących i 51 tys. bezrobotnych.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

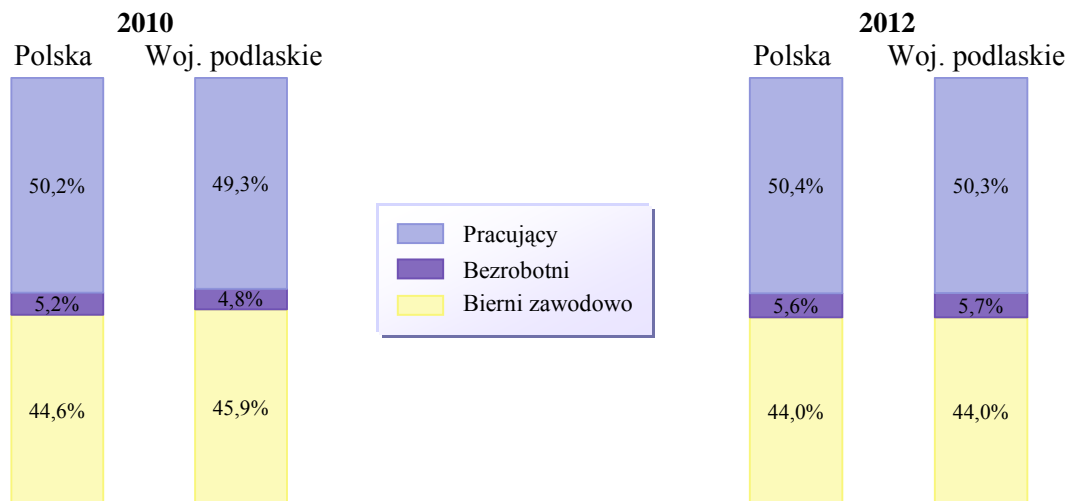
Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy). Prezentowane wyniki BAEL za lata 2010 i 2011 zostały zmienione w stosunku do zamieszczonych w poprzedniej edycji publikacji.

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17295	17394
pracujący	15557	15613	15636
bezrobotni	1597	1682	1757
Bierni zawodowo w tys.	13826	13729	13656
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,4	55,7	56,0
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,3	50,4
Stopa bezrobocia w %	9,3	9,7	10,1
WOJ. PODLASKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	527	522	510
pracujący	480	469	458
bezrobotni	48	53	51
Bierni zawodowo w tys.	447	418	400
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	54,1	55,5	56,0
Wskaźnik zatrudnienia w %	49,3	49,9	50,3
Stopa bezrobocia w %	9,1	10,2	10,0

Struktura ludności według statusu na rynku pracy w odniesieniu do IV kwartału roku poprzedniego uległa nieznacznym zmianom. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. zaobserwowano wzrost udziału pracujących (o 1,0 p. proc.) oraz bezrobotnych (o 0,9 p. proc.).

Wyk. 22. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale**

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2012 r. zmniejszyła się zarówno w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku (o 2,3%), jak i w odniesieniu do IV kwartału 2010 r. (o 3,2%). W omawianym okresie 46,3% ogółu osób aktywnych stanowiły kobiety i było ich odpowiednio o 0,9 p. proc. oraz o 1,3 p. proc. więcej niż w analogicznych kwartałach lat 2011 i 2010.

***Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).*

W ostatnim kwartale 2012 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie współczynnika ogólnokrajowego i wyniósł 56,0%. Zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej na przestrzeni roku oraz w odniesieniu do IV kwartału 2010 r., a opisujący ją wskaźnik w ujęciu rocznym zwiększył się o 0,5 p. proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – o 1,9 p. proc. (w skali kraju wzrost wyniósł odpowiednio 0,3 p. proc. i 0,6 p. proc.). W analizowanym okresie w województwie podlaskim wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (62,8% wobec 49,8%).

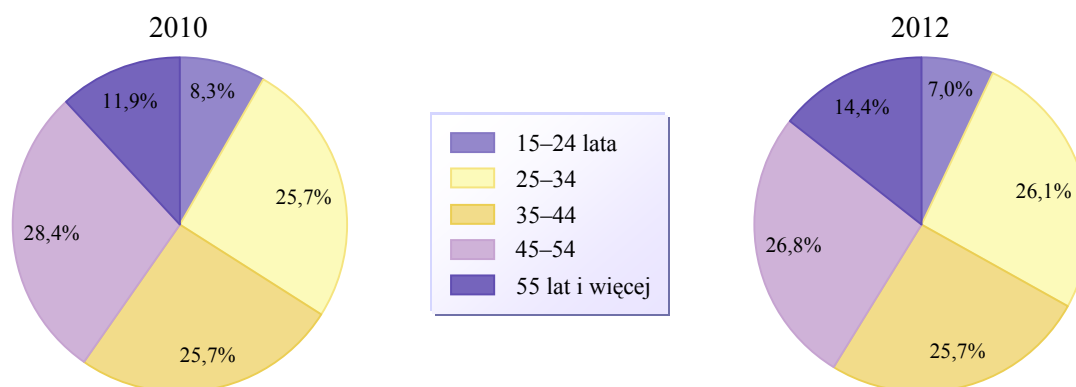
Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2012 r. liczyła 458 tys. i była mniejsza o 11 tys. (tj. o 2,3%) w stosunku do zanotowanej przed rokiem oraz o 22 tys. (tj. o 4,6%) w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. Liczba pracujących mężczyzn zmniejszyła się zarówno w skali roku, jak i dwóch lat. Liczebność populacji pracujących kobiet nie uległa zmianie w ujęciu rocznym, natomiast zmniejszyła się nieznacznie w odniesieniu do sytuacji obserwowanej w IV kwartale 2010 r. W analizowanym okresie w populacji pracujących mniejszy udział (45,9%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2012 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (7,0%) oraz 55 lat i więcej (14,4%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były zbliżone i mieściły się w granicach 25,7% – 26,8%.

Wyk. 23. **Struktura pracujących według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie podlaskim ukształtował się na poziomie 50,3% i był o 0,1 p. proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2011 r. zwiększył się on o 0,4 p. proc. (w skali kraju wzrósł o 0,1 p. proc.). Obserwowany w tym czasie wzrost dotyczył wyłącznie kobiet (o 1,4 p. proc), natomiast w przypadku mężczyzn wartość wskaźnika obniżyła się (o 0,5 p. proc.). W stosunku do ostatniego kwartału 2010 r.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

w regionie odnotowano wzrost omawianego wskaźnika o 1,0 p. proc. (w kraju wzrost wyniósł 0,2 p. proc.). Wśród kobiet zwiększył się on o 1,5 p. proc., a w przypadku mężczyzn – o 0,8 p. proc.

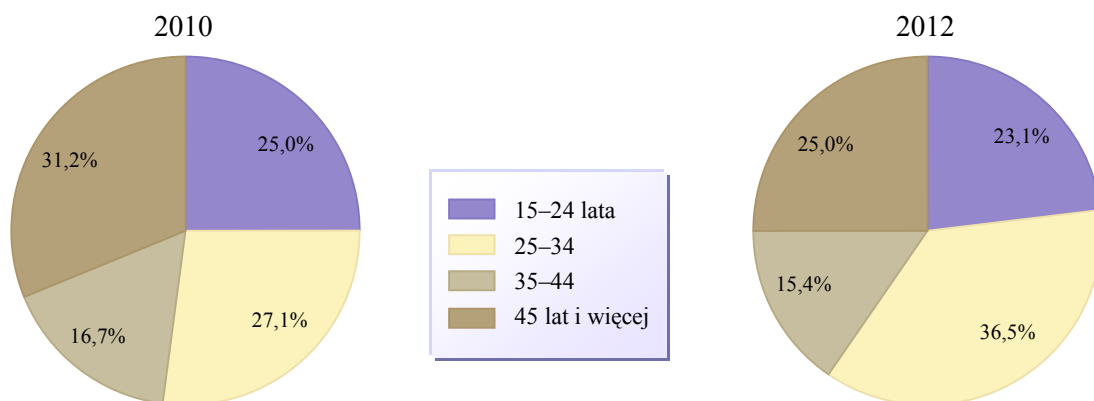
W IV kwartale 2012 r. liczba bezrobotnych w województwie podlaskim wyniosła 51 tys. osób i utrzymała się na poziomie zbliżonym do zanotowanego w analogicznych kwartałach poprzedniego roku oraz w 2010 r. Taką samą sytuację obserwowano w grupie

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

bezrobotnych mężczyzn, natomiast niewielkie zmiany, zarówno w skali roku jak i w odniesieniu do ostatniego kwartału 2010 r., odnotowano w wielkości populacji bezrobotnych kobiet. W IV kwartale 2012 r. liczebności bezrobotnych kobiet i mężczyzn osiągnęły zbliżone poziomy.

W analizowanym okresie wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (36,5% ogółu bezrobotnych). Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby 35–44-letnie (15,4%).

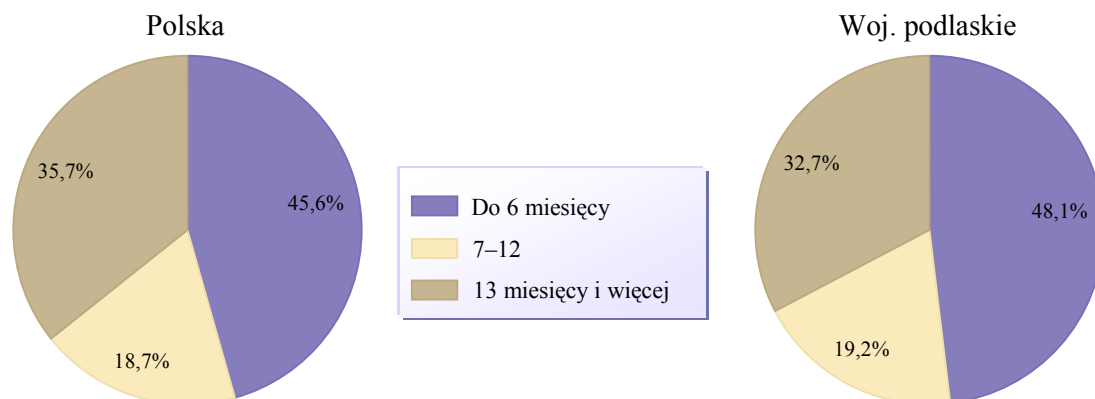
Wyk. 24. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale**

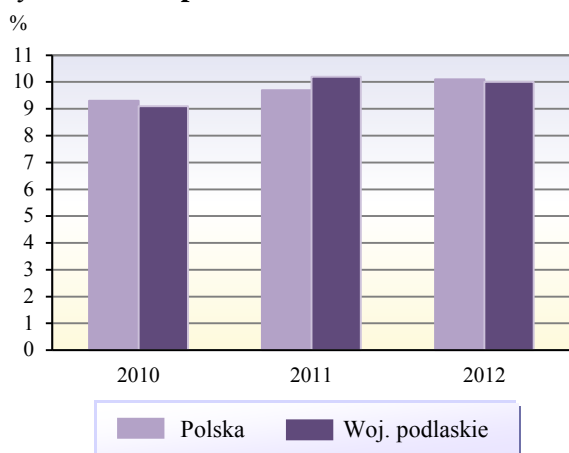
Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2012 r. w województwie podlaskim wyniósł 12,1 miesiąca (w kraju – 11,7 miesiąca). Na przestrzeni roku okres ten uległ skróceniu o 1,0 miesiąca (w Polsce wydłużył się o 0,6 miesiąca), a w odniesieniu do ostatniego kwartału 2010 r. wydłużył się o 0,3 miesiąca (w kraju – o 1,5 miesiąca).

W analizowanym okresie w regionie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) ukształtowała się na poziomie 17 tys. i stanowiła 32,7% ogółu bezrobotnych (wobec 41,5% rok wcześniej i 35,4% przed dwoma laty). W kraju w IV kwartale 2012 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 35,7% i w skali roku zwiększył się o 2,5 p. proc., a w porównaniu z zanotowanym w analogicznym okresie 2010 r. jego wartość wzrosła o 6,3 p. proc.

Wyk. 25. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2012 r.

Wyk. 26. Stopa bezrobocia w IV kwartale

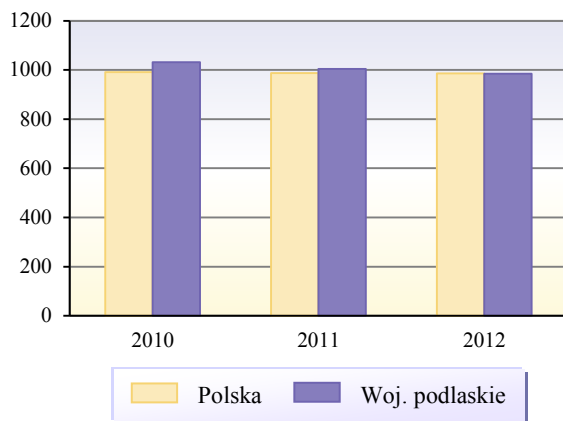
– o 0,8 p. proc.). W IV kwartale 2012 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 9,5%, a wśród kobiet – 10,6%.

W IV kwartale 2012 r. zbiorowość biernych zawodowo w województwie liczyła 400 tys. osób i stanowiła (tak samo jak w skali kraju) 44,0% ogółu mieszkańców w wieku 15 lat i więcej. Na przestrzeni roku liczba nieaktywnych zawodowo w regionie zmniejszyła się o 0,5 p. proc., a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była o 1,9 p. proc. niższa. W skali kraju w omawianym okresie liczebność analizowanej populacji zmniejszyła się odpowiednio o 0,3 p. proc i 0,6 p. proc. W IV kwartale 2012 r. większość zbiorowości osób nieaktywnych zawodowo w regionie (59,5%) tworzyły kobiety.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2012 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 10,0% i była o 0,1 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku w regionie obniżyła się ona o 0,2 p. proc. (w Polsce wzrosła o 0,4 p. proc.), natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. odnotowano jej wzrost o 0,9 p. proc. (w kraju

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 27. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale

W IV kwartale 2012 r. w regionie na 1000 pracujących przypadało 985 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (w kraju 986 osób). Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1004 osoby, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. – 1031 osób. Wówczas obciążenie pracujących osobami niepracującymi w województwie było większe niż średnio w kraju.

Dane z zakresu rynku pracy w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
 - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podlaskim”,
 - „Popyt na pracę w województwie podlaskim”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. zwiększyło się w ujęciu rocznym, ale w mniejszym stopniu niż rok wcześniej. W kolejnych okresach narastających jego wzrost w skali roku był coraz niższy. W porównaniu z 2011 r. zwiększył się również czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw oraz średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

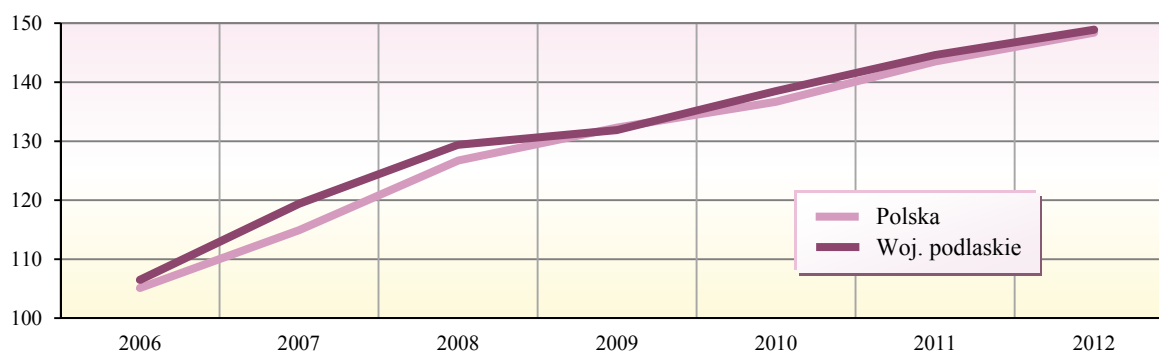
Wyszczególnienie	2005	2011	2012		
	w złotych		2005 = 100	2011 = 100	
Polska	2515,70*	3604,68*	3728,36	148,4	103,4
Woj. podlaskie	2091,53	3023,31	3115,44	148,9	103,0
M. Białystok	3018,70	3116,93	x	103,3

W 2012 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3115,44 zł i było o 3,0% wyższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu w 2011 r. odpowiednio o 4,4%). W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 3728,36 zł i zwiększyło się o 3,4% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem (przy wzroście w 2011 r. odpowiednio o 5,0%).

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Wyk. 28. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Przeciętne miesięczne 2005 = 100

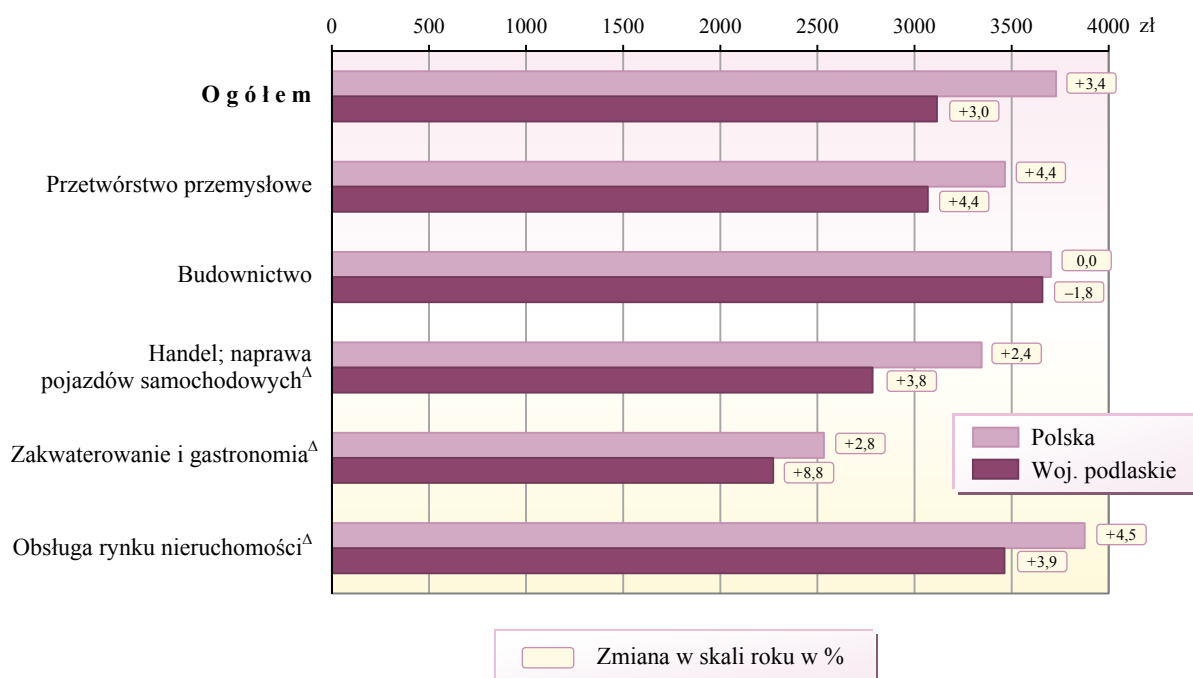

W sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podlaskim osiągnęło wartość 3886,40 zł i zwiększyło się o 5,0% w stosunku do zanotowanego w poprzednim roku. W sektorze prywatnym ukształtowało się ono na poziomie 3034,51 zł i było o 2,7% wyższe niż w 2011 r.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim**

Sekcje	2011				2012				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	102,5	104,1	104,0	104,4	106,8	104,5	103,7	103,0	3115,44
w tym:									
Przemysł	101,2	102,7	102,2	103,3	106,2	104,9	105,2	103,9	3132,48
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	106,0	106,3	105,3	105,6	106,2	105,3	105,8	104,4	3068,36
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	102,9	103,4	103,5	102,3	105,8	105,3	103,9	104,2	3349,06
Budownictwo	105,2	107,5	105,7	105,1	108,4	101,0	98,4	98,2	3658,98
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	102,2	102,9	103,1	102,9	104,0	103,5	103,6	103,8	2784,37
Transport i gospodarka magazynowa	103,3	103,8	103,0	103,3	107,8	103,7	102,3	103,8	2974,48
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	102,0	103,4	102,5	104,1	113,5	109,8	110,4	108,8	2272,08
Informacja i komunikacja	107,1	109,6	108,7	106,4	101,8	100,7	100,5	101,5	4247,51
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	100,6	102,4	103,2	103,2	106,8	104,3	103,2	103,9	3463,55
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	99,3	99,8	101,6	101,3	106,9	107,1	105,1	104,7	1888,27

W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy stwierdzono w zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,8%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,7%), przetwórstwie przemysłowym (o 4,4%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 4,2%), natomiast spadek wynagrodzeń zaobserwowano m.in. w sekcji budownictwo (o 1,8%).

Wyk. 29. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2012 r.**

W omawianym okresie najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcjach informacja i komunikacja oraz budownictwo i przekroczyły one odpowiednio o 36,3% i 17,4% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii i były one odpowiednio o 39,4% i 27,1% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w regionie.

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2012 r. przepracowali łącznie 177,4 mln godz., tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem. Czas przepracowany zwiększył się o 2,4% w sektorze publicznym i o 0,1% w sektorze prywatnym. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 75,5 mln (42,6% ogólnej ich liczby) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 42,8 mln (24,1%), zaś najmniej w informacji i komunikacji – 1,8 mln (1,0%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii – 3,2 mln (1,8%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. wyniósł 149 godzin (rok wcześniej – 150 godzin).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 20,88 zł, przy czym w sektorze publicznym osiągnęło wartość 26,70 zł, zaś w sektorze prywatnym – 20,29 zł. W porównaniu z 2011 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 3,3% (w sektorze publicznym – o 5,5%, a w prywatnym – o 2,9%). Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 29,69 zł, a najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej – 13,42 zł.

Dane z zakresu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2012 r. utrzymał się spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów w ujęciu rocznym. Liczba świadczeniobiorców systematycznie zmniejszała się w kolejnych okresach narastających omawianego roku. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów w skali roku miała wpływ malejąca zbiorowość zarówno osób pobierających świadczenia z ZUS, jak i rolników indywidualnych.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym niż realizowane przez ZUS.

W 2012 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 264,1 tys. osób i była niższa zarówno od zanotowanej przed rokiem (o 5,9 tys. osób, tj. o 2,2%), jak i w 2006 r. (o 12,8 tys. osób, tj. o 4,6%).

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2006	2011	2012		
	w liczbach bezwzględnych		2006 = 100	2011 = 100	
POLSKA^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:					
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	7217,4	7414,2	7350,7	101,8	99,1
rolników indywidualnych	1586,0	1326,6	1285,7	81,1	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1214,75	1669,22	1759,85	144,9	105,4
w tym emerytura	1310,75	1783,06	1872,32	142,8	105,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	802,52	986,24	1054,61	131,4	106,9
w tym emerytura	841,06	1028,51	1097,75	130,5	106,7
WOJ. PODLASKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	276,9	270,0	264,1	95,4	97,8
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	165,7	175,0	171,8	103,6	98,2
rolników indywidualnych	111,2	95,0	92,3	83,1	97,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1099,84	1511,13	1594,42	145,0	105,5
w tym emerytura	1168,28	1597,65	1680,90	143,9	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	764,69	951,01	1020,19	133,4	107,3
w tym emerytura	785,59	975,86	1046,55	133,2	107,2

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2012 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 2,3% i zmniejszył się w skali roku o 0,1 p. proc., natomiast świadczeniobiorcy KRUS (podobnie jak rok wcześniej) stanowili 7,2% całej ich populacji w kraju.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa).

W 2012 r. emerytury i renty z ZUS w województwie podlaskim otrzymywało 171,8 tys. osób, tj. o 1,8% mniej niż przed rokiem, ale o 3,6% więcej niż przed sześcioma laty. Na przestrzeni lat 2007–2010 liczba świadczeniobiorców ZUS systematycznie rosła, jednak w 2011 r. odnotowano załamanie obserwowanej tendencji,

i taka sytuacja utrzymała się również w omawianym roku. Na kierunek zmian zachodzących w 2012 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, największy wpływ miała malejąca zbiorowość emerytów (spadek o 2,0%). Po raz kolejny zmniejszyła się również przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 3,5%), nieco wzrosła natomiast liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,4%). W 2012 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (71,3% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (13,6%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	273,4	272,8	271,3	270,0	265,3	264,9	264,5	264,1
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,3	98,3	98,0	97,7	97,1	97,1	97,5	97,8
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	177,3	177,1	176,0	175,0	172,1	172,0	171,9	171,8
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	99,1	99,1	98,6	98,1	97,0	97,1	97,7	98,2
rolników indywidualnych	96,1	95,7	95,3	95,0	93,2	92,9	92,6	92,3
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	96,9	96,9	96,9	96,9	97,1	97,1	97,1	97,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1484,26	1502,46	1507,60	1511,13	1551,68	1579,30	1588,69	1594,42
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	106,0	105,4	105,0	104,8	104,5	105,1	105,4	105,5
rolników indywidualnych	936,56	946,17	949,25	951,01	982,03	1007,56	1015,98	1020,19
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	104,3	103,8	103,6	103,5	104,9	106,5	107,0	107,3

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

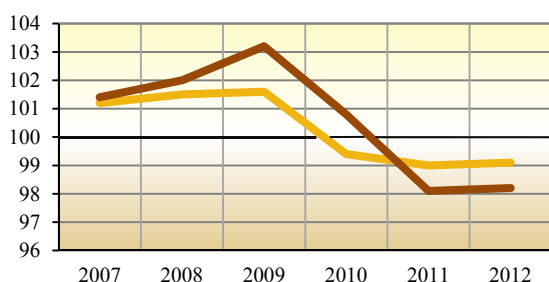
Na przestrzeni ostatnich sześciu lat odmiennie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – w przypadku wszystkich kategorii świadczeniobiorców zanotowano systematyczne zmniejszanie zbiorowości w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2012 r. emerytury i renty rolnicze pobierało 92,3 tys. osób, czyli o 2,8% mniej niż przed rokiem i o 16,9% mniej w stosunku do 2006 r. W ciągu ostatniego roku największy spadek (o 3,2%) zaobserwowano wśród osób otrzymujących emerytury, natomiast w najmniejszym stopniu zmalała zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 0,3%. Świadczeniobiorcy KRUS charakteryzowali się również nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł aż 83,4%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,4% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

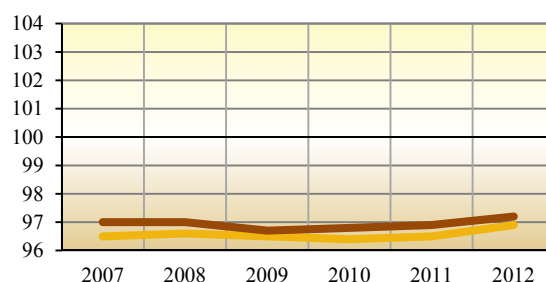
Wyk. 30. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — Woj. podlaskie

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W regionie w 2012 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1594,42 zł i była o 5,5% większa niż przed rokiem. W skali kraju w analizowanym okresie odnotowano wzrost o 5,4%. To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych

ukształtowało się na poziomie 1020,19 zł i na przestrzeni roku zwiększyło się o 7,3% (w kraju nastąpił wzrost o 6,9%).

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak

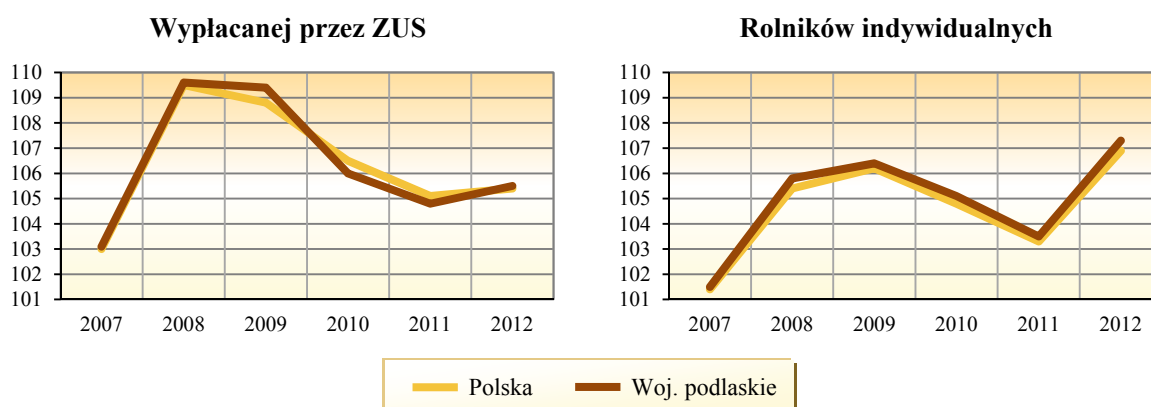
i w kraju. W 2012 r., odmiennie niż w latach poprzednich, w większym stopniu zwiększyła się przeciętna emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż to samo świadczenie z ZUS, a różnica wyniosła

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

1,8 p. proc. w województwie i 1,5 p. proc. w kraju. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w zakresie wypłat ZUS w ciągu ostatniego roku odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy – w województwie o 6,5%, a w kraju o 6,4%. Biorąc pod uwagę świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym zarówno w regionie, jak i w Polsce w największym stopniu zwiększyła się renta rodzinna – odpowiednio o 8,8% oraz 8,7%.

Wyk. 31. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

W 2012 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS województwo po raz trzeci z kolei plasowało się na dwunastym miejscu w kraju. W omawianym roku, podobnie jak w ciągu ostatnich sześciu lat, analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych, było jednym z najniższych w Polsce (w 2012 r. województwo zajmowało pod tym względem piętnastą pozycję, przed województwem mazowieckim). W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano jednak mniejsze odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń (renty rodzinne były o 0,2% wyższe od przeciętnych w kraju, a renty z tytułu niezdolności do pracy oraz emerytury – niższe odpowiednio o 1,9% i 4,7%) w porównaniu z wypłatami z ZUS (gdzie renty z tytułu niezdolności do pracy były o 6,0% niższe od średnich krajowych, emerytury – o 10,2%, a renty rodzinne – o 12,4%).

Dane z zakresu świadczeń społecznych w województwie podlaskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” udostępnionej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

CENY

W 2012 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym był mniejszy od zanotowanego w poprzednim roku. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim zwiększyły się w takim samym stopniu jak w skali kraju. Podobnie jak w Polsce, wzrost cen wystąpił we wszystkich grupach towarów i usług, z wyjątkiem odzieży i obuwia. Najbardziej zdrożały towary i usługi związane z transportem, edukacją oraz mieszkaniem.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim (a także średnio w Polsce) w 2012 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, wzrosły o 3,7%. Najbardziej zdrożały towary i usługi w zakresie transportu (o 6,9%), edukacji (o 5,3%) oraz towary i usługi związane z mieszkaniem (o 4,7%). Znacznie więcej niż rok wcześniej płacono również za żywność i na-

poje bezalkoholowe (o 4,4%) oraz towary i usługi związane ze zdrowiem (o 3,5%). Mniej niż przed rokiem kosztowały tylko odzież i obuwie (o 2,4%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju, przy czym notowany spadek cen odzieży i obuwia był większy niż w województwie podlaskim.

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

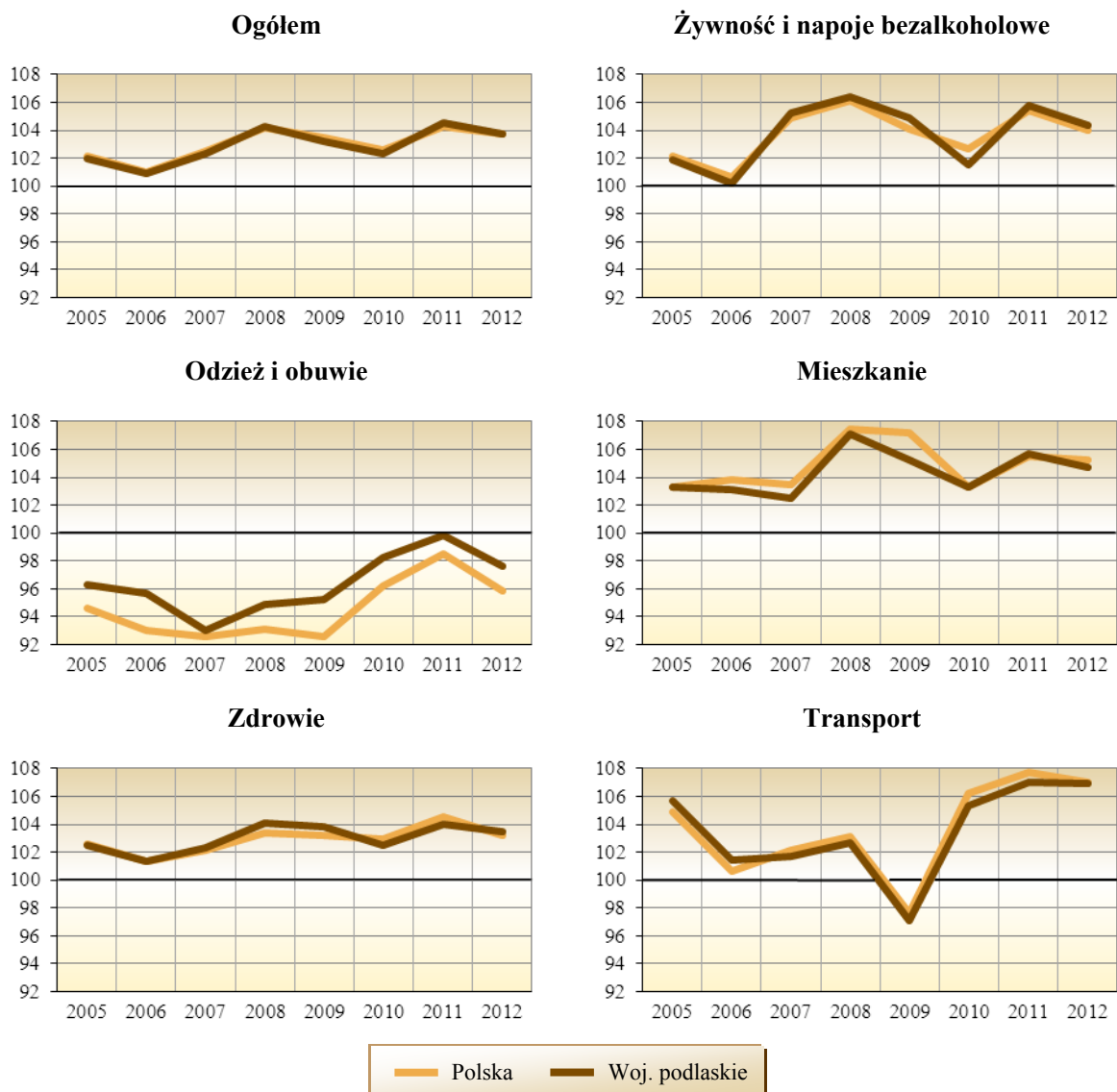
Wyszczególnienie	2005	2011	2012
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,1	104,3	103,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,1	105,4	104,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	103,7	104,1
Odzież i obuwie	94,6	98,5	95,8
Mieszkanie	103,3	105,5	105,2
Zdrowie	102,6	104,5	103,2
Transport	104,9	107,7	107,0
Rekreacja i kultura	100,6	100,5	101,1
Edukacja	103,2	103,4	104,2

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
	rok poprzedni = 100		
WOJ. PODLASKIE			
Ogółem	102,0	104,5	103,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	105,8	104,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	103,0	103,1
Odzież i obuwie	96,3	99,8	97,6
Mieszkanie	103,3	105,7	104,7
Zdrowie	102,5	104,0	103,5
Transport	105,7	107,0	106,9
Rekreacja i kultura	99,8	100,5	101,4
Edukacja	101,3	104,3	105,3

Wyk. 32. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Rok poprzedni = 100

W 2012 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w I kwartale i wyniósł 4,4%, a najbardziej zdrożały wówczas towary i usługi związane z transportem (o 9,9%). W kolejnych kwartałach omawianego roku wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym sukcesywnie się zmniejszał i w ostatnim kwartale wyniósł 2,7%. Ceny wszystkich grup towarów i usług w poszczególnych kwartałach 2012 r. były wyższe niż rok wcześniej. Wyjątek stanowiła grupa odzież i obuwie, w przypadku której obserwowano pogłębiający się spadek cen.

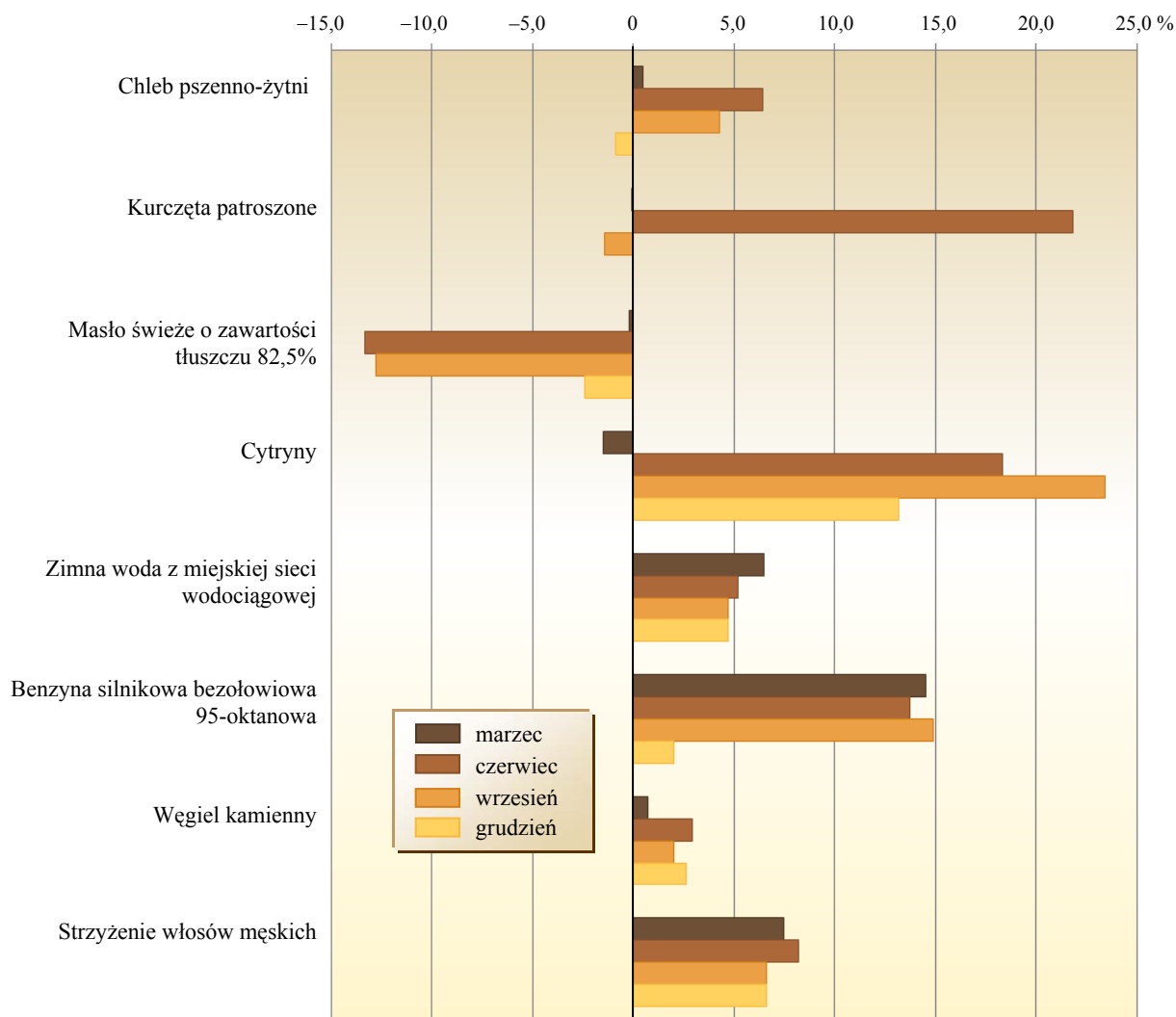
Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim**

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	103,8	104,9	104,3	104,9	104,4	104,1	103,8	102,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	104,4	107,8	105,5	105,7	104,8	104,1	105,0	103,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,6	102,3	103,3	103,6	104,0	103,8	102,4	102,3
Odzież i obuwie	98,3	102,0	99,6	99,4	98,9	97,5	97,2	97,0
Mieszkanie	105,6	105,4	105,6	106,1	104,9	105,3	104,5	103,9
Zdrowie	102,8	103,4	103,9	106,0	104,4	104,0	103,8	101,6
Transport	106,1	106,4	107,0	108,5	109,9	108,4	106,6	103,2
Rekreacja i kultura	100,6	100,7	100,2	100,5	102,1	101,3	101,5	100,8
Edukacja	104,1	103,8	104,3	105,1	106,7	106,8	105,6	102,3

W grudniu 2012 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, największe zmiany cen wystąpiły wśród artykułów żywnościowych. Najbardziej podrożały ziemniaki (o 23,0%) i cebula (o 19,4%). Znacznie więcej kosztowały również szynka wieprzowa gotowana i mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – po 6,6%. Mniej niż przed rokiem płacono za mleko krowie spożywcze

o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane (o 4,4%), cukier biały kryształ (o 3,1%) i sok jabłkowy (o 2,7%). W grupie artykułów nieżywnościowych znacząco zdrożał proszek do prania (o 12,1%) oraz półbuty skórzane męskie na podeszwie nieskórzanej (o 9,6%). Wśród usług konsumpcyjnych zdecydowanie więcej niż rok wcześniej należało zapłacić za bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy (o 7,0%), strzyżenie włosów męskich (o 6,6%) i bilet do kina (o 4,0%). Wzrosły również opłaty związane z dostawą ciepłej i zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej (odpowiednio o 6,4% i 4,7%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Wyk. 33. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podlaskim w 2012 r.**Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012	
	w złotych			XII 2011 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,33	2,25	2,25	100,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,07	15,34	15,96	104,0
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,63	7,12	7,18	100,8
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,67	22,95	23,88	104,1
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,45	2,78	2,73	98,2
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,10	4,63	4,29	92,7
Cebula – za 1 kg	1,20	1,40	1,48	105,7
Ziemniaki – za 1 kg	0,89	0,74	0,91	123,0

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012	
	w złotych			XII 2011 = =100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	3,95	3,93	99,5
Sok jabłkowy – za 1 l	2,83	3,73	3,82	102,4
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	458,31	484,87	476,09	98,2
Półbuty skórzane męskie na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	146,77	172,72	180,58	104,6
Proszek do prania – za 400 g	2,97	4,46	4,60	103,1
Ciepła woda – za 1 m ³	14,10	18,61	19,83	106,6
Wizyta u lekarza specjalisty	51,31	74,13	79,90	107,8
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy.....	1,94	2,46	2,64	107,3
Bilet do kina	12,72	15,89	16,68	105,0
WOJ. PODLASKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,18	2,17	2,15	99,1
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,36	15,36	16,37	106,6
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,41	7,08	7,08	100,0
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	18,63	22,89	24,41	106,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,43	2,71	2,59	95,6
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,36	4,52	4,41	97,6
Cebula – za 1 kg	1,23	1,08	1,29	119,4
Ziemiaki – za 1 kg	0,91	0,74	0,91	123,0
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,93	3,85	3,73	96,9
Sok jabłkowy – za 1 l	2,92	3,75	3,65	97,3
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	492,67	416,88	441,00	105,8
Półbuty skórzane męskie na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	147,49	154,55	169,45	109,6
Proszek do prania – za 400 g	3,22	4,14	4,64	112,1
Ciepła woda – za 1 m ³	14,45	16,53	17,58	106,4
Wizyta u lekarza specjalisty	51,71	71,00	72,00	101,4
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy.....	1,81	2,14	2,29	107,0
Bilet do kina	12,36	14,43	15,00	104,0

Dane z zakresu cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ROLNICTWO

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Warunki agrometeorologiczne w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2011 r. były bardzo zróżnicowane. Gleba uległa znacznemu przesuszeniu, utrudniając wykonywanie orki przedsięwziętych oraz siewy rzepaku i zbóż ozimych. Wschody ozimin były stosunkowo wyrównane, choć niezbyt szybkie. Długa i bardzo ciepła jesień, trwająca niemal do połowy grudnia umożliwiła bardzo dobre, a nawet nadmierne rozkrzewienie roślin.

Występujące w II połowie grudnia duże dobowe wahania temperatury powodowały zamarzanie i rozmarzanie wierzchniej warstwy gleby. Spoczynek zimujących upraw był zakłócony nietypowymi jak na tę porę roku temperaturami sięgającymi powyżej 10°C. Przejściowe pobudzenie procesów życiowych roślin poskutkowało ich osłabieniem i zmniejszeniem mrozoodporności. W styczniu i lutym 2012 r. nastąpiło znaczne ochłodzenie (nawet do minus 25°C). Notowane w lutym duże spadki temperatury, niedostateczna okrywa śnieżna oraz silne, wysuszające i wysmalające wiatry przyczyniły się do powstania szkód na plantacjach roślin uprawnych.

Korzystne warunki agrometeorologiczne panujące w marcu przyczyniły się do rozpoczęcia wegetacji roślin w optymalnym terminie (przełom marca i kwietnia). Ciepła i słoneczna pogoda w kwietniu wpływała pozytywnie na wschody, wzrost i rozwój roślin, a dostateczne uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby zabezpieczało ich potrzeby wodne. Ochłodzenie oraz niedobór opadów w drugiej połowie maja spowodowały przejściowe spowolnienie wzrostu i rozwoju roślin, a częste choć niewielkie opady deszczu w czerwcu utrudniały zbiór i dosuszanie siana.

Lipiec charakteryzował się zróżnicowaną pogodą. Pierwsza połowa miesiąca była upalna i bezdeszczowa, zaś w trzeciej dekadzie wystąpiły gwałtowane opady deszczu o charakterze burzowym, gradobicia i trąby powietrzne. Nadmierne uwilgotnienie gleby korzystnie wpłynęło na wzrost okopowych i traw. Warunki pogodowe panujące w sierpniu pozwoliły na zakończenie żniw w drugiej połowie miesiąca. Ciepłe i słoneczne dni oraz prawie bezdeszczowa pogoda we wrześniu sprzyjały wykopkom ziemniaków i okopowych.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	31,5	32,9	34,6
rzepak i rzepik	26,3	22,4	25,9
ziemniaki	176	230	242
buraki cukrowe	416	574*	582
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	34,5	37,3	38,4
trzoda chlewna	113,9 ^a	87,5 ^a	77,0 ^a
owce	2,0	1,6	1,8
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	845,1	825,9	753,6

^a Stan w końcu lipca.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
POLSKA (dok.)			
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^b za 1 dt	36,69	81,99	89,34
ziarno żyta ^b za 1 dt	27,64	74,24	74,23
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	37,05	49,57	44,97
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,05	5,58	6,40
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,82	4,52	5,40
mleko krowie za 1 l	0,93	1,21	1,20
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	45,49	95,51	94,65
ziarno żyta za 1 dt	34,67	78,79	80,85
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	52,87	111,47	60,79
prosię na chów za 1 szt.	131,00	121,13	173,57
WOJ. PODLASKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	26,8	26,1	28,9
rzepak i rzepik	28,4	26,4	28,0
ziemniaki	172	202	210
buraki cukrowe	414	451	443
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	67,2	88,0	85,6
trzoda chlewna	79,6 ^a	44,7 ^a	34,2 ^a
owce	2,1	1,9	2,0
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	417,5	489,1	369,2
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^b za 1 dt	36,00	85,28	89,44
ziarno żyta ^b za 1 dt	25,68	77,18	71,56
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	47,05	45,07	40,36
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,00	5,40	6,30
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,83	4,47	5,38
mleko krowie za 1 l	1,01	1,29	1,27
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	43,74	96,59	95,38
ziarno żyta za 1 dt	28,57	75,36	75,58
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	46,02	92,72	56,58
prosię na chów za 1 szt.	132,28	112,00	171,74

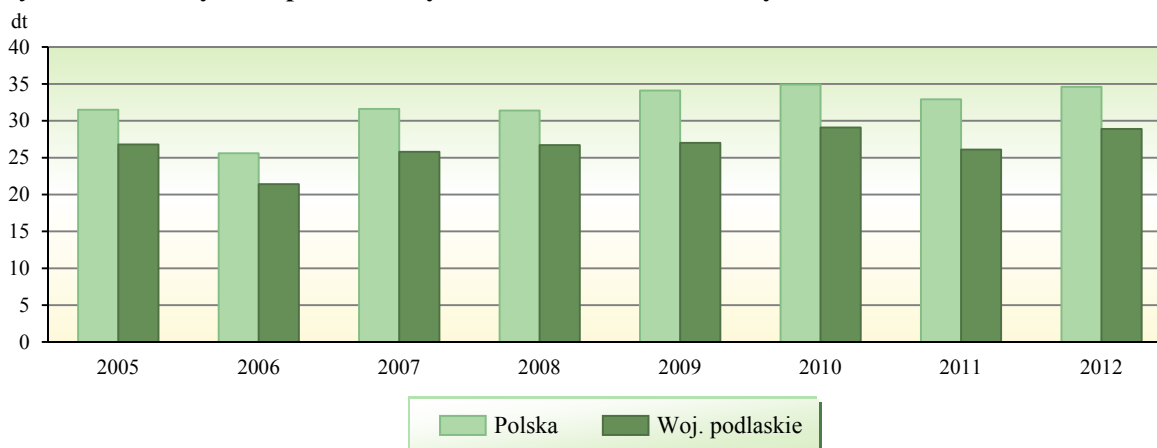
^a Stan w końcu lipca. ^b Bez ziarna siewnego.

■ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2012 r. wyższa wydajność z jednostki powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku, a także zwiększenie areалу uprawy rzepaku i rzepiku, zadecydowały o wyższej niż przed rokiem produkcji tych ziemiopłodów.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2012 r. w województwie podlaskim wyniosła 438,8 tys. ha i była mniejsza o 5,9% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej i o 11,4% niż w 2005 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2012 r. osiągnęły poziom 28,9 dt z ha i wzrosły w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim i 2005 odpowiednio o 10,7% i 7,8%, a w odniesieniu do średnich plonów w kraju były o 16,5% niższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1266,2 tys. ton, czyli o 4,1% więcej niż przed rokiem, ale o 4,5% mniej niż w 2005 r.

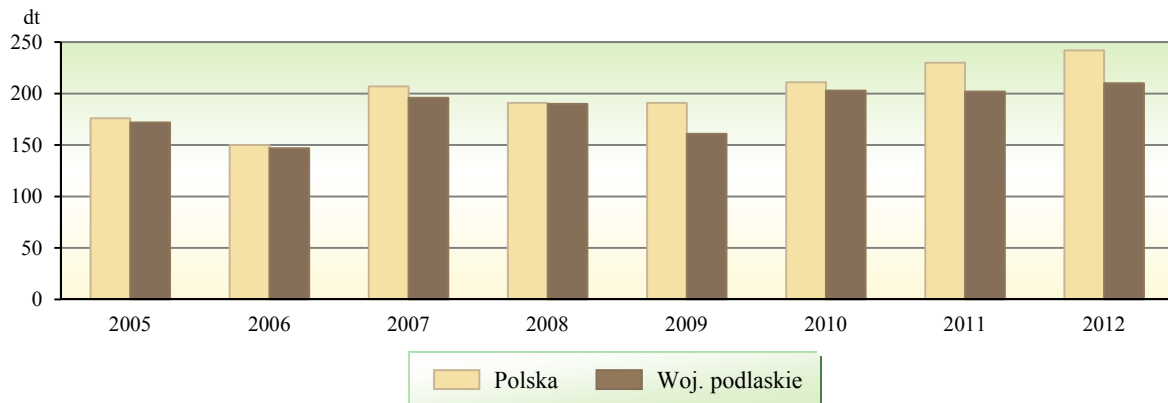
Wyk. 34. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2012 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 8,0 tys. ha i w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim zwiększyła się o 15,2%, a w stosunku do 2005 r. wzrosła ponad 3-krotnie. W omawianym roku plony wyniosły 28,0 dt z ha i były wyższe od średnich w kraju o 8,1%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zwiększyły się one o 6,1%, a w odniesieniu do 2005 r. zmniejszyły się o 1,4%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2012 r. oszacowano na 22,5 tys. ton i były one wyższe o 22,4% od uzyskanych przed rokiem, zaś ponad 3-krotnie przekroczyły produkcję z 2005 r.

Uprawa ziemniaków w województwie podlaskim od wielu lat ulega ograniczeniu. W 2012 r. zasadzono je na powierzchni 12,7 tys. ha, czyli o 27,9% mniejszej od zanotowanej rok wcześniej i aż o 61,2% mniejszej w porównaniu z 2005 r. W omawianym roku z 1 ha zebrano 210 dt ziemniaków, czyli o 4,0% więcej niż przed rokiem i o 22,1% więcej niż siedem lat wcześniej. W odniesieniu do średnich w kraju uzyskane plony były o 13,2% niższe. Produkcja ziemniaków w regionie w 2012 r. wyniosła 266,8 tys. ton i na skutek ograniczenia powierzchni uprawy zmniejszyła się o 24,9% w stosunku do zbiorów z poprzedniego roku, natomiast w porównaniu z 2005 r. obniżyła się aż o 52,7%.

Wyk. 35. Plony ziemniaków z 1 ha

Od kilku lat w naszym regionie większego znaczenia nie mają buraki cukrowe. Powierzchnia ich uprawy jest niewielka i bardzo niestabilna. W 2012 r. wyniosła ona 0,1 tys. ha, podczas gdy rok wcześniej kształtowała się na poziomie 0,7 tys. ha, a w 2005 r. – 5,8 tys. ha.

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

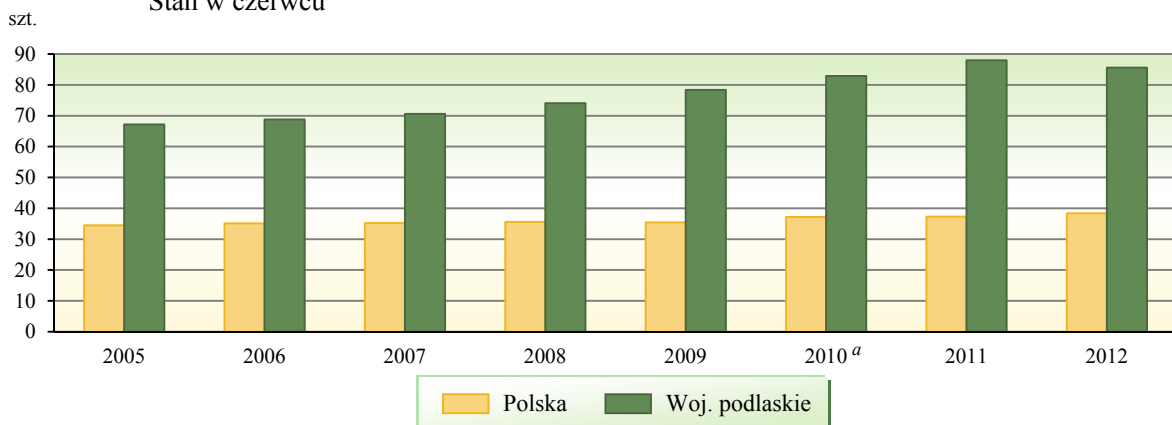
W 2012 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost pogłowia owiec, natomiast zmniejszyła się liczebność stada bydła, trzody chlewnej i drobiu.

W czerwcu 2012 r. pogłowie bydła w województwie podlaskim wyniosło 927,6 tys. szt. i stanowiło 16,1% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do stanu sprzed roku jego liczebność spadła o 0,8% (w Polsce wzrosła o 0,3%), natomiast w odniesieniu do 2005 r. odnotowano wzrost o 25,7% (w kraju – o 5,4%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywności wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła** i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wyk. 36. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

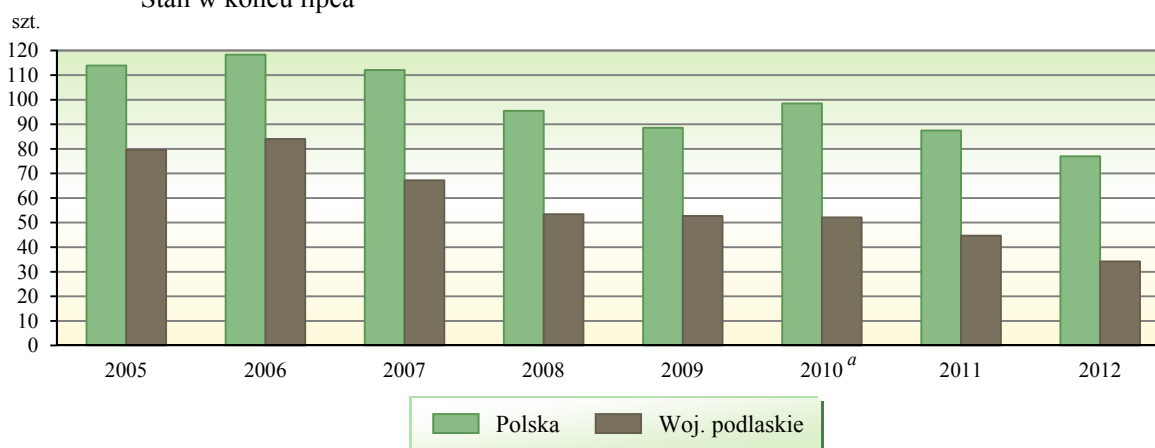
W analizowanym okresie w ogólnym pogłowie była 473,9 tys. szt., tj. 51,1% stanowiły krowy, w tym 97,9% to krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 44,6% i 94,7%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka.

Warto zaznaczyć, że w czerwcu 2012 r. w województwie podlaskim obsada bydła na 100 ha użytków rolnych wyniosła 85,6 szt., i była najwyższa w kraju.

Pogłowie trzody chlewnej w województwie podlaskim w końcu lipca 2012 r. ukształtowało się na poziomie 370,7 tys. szt. (w tym 34,9 tys. szt., tj. 9,4% stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 3,2%. W odniesieniu do stanu zanotowanego w analogicznym okresie 2011 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 21,9% (w Polsce – o 14,3%). W porównaniu z 2005 r. spadek pogłowia był większy i wyniósł 57,6% (w kraju – 36,1%).

Wyk. 37. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w końcu lipca

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010 według stanu w czerwcu.

W czerwcu 2012 r. stado owiec liczyło 21,2 tys. szt., co stanowiło 8,0% pogłowia krajowego. W porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. jego stan zwiększył się o 6,9%, a w Polsce – o 6,3%. W odniesieniu do 2005 r. pogłowie owiec w województwie zmalało o 9,1%, a w kraju – o 15,6%.

W czerwcu 2012 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 4535,7 tys. szt. i stanowiło 3,5% ogólnego pogłowia w Polsce. W stosunku do stanu zanotowanego rok wcześniej jego liczebność w województwie spadła o 23,7%, natomiast w kraju – o 9,0%. W odniesieniu do 2005 r. pogłowie drobiu w regionie zmniejszyło się o 9,6%, zaś w kraju odnotowano jego spadek o 14,5%.

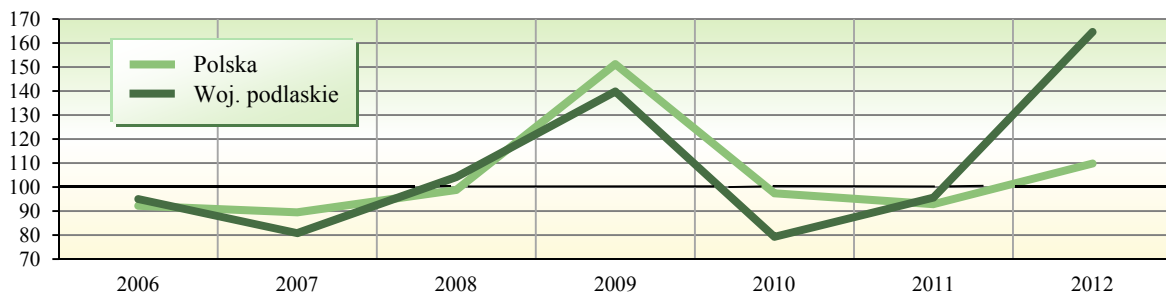
■ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zaobserwowano wzrost skupu ziarna pszenicy i żyta oraz mleka, zaś spadek skupu ziemniaków. Żywca wołowego i wieprzowego skupiono mniej niż przed rokiem, podczas gdy skup żywca drobiowego był wyższy niż w 2011 r.

W 2012 r. skupiono 137,8 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 1,6% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku

poprzedniego oznacza to wzrost o 64,6%, a w porównaniu z 2005 r. – o 39,6%. W kraju w stosunku do 2011 r. skup był wyższy o 9,8%, a w odniesieniu do 2005 r. – o 22,6%. W omawianym roku w regionie skupiono 74,3 tys. ton pszenicy, tj. o 62,8% więcej niż w poprzednim roku, natomiast o 77,6% więcej niż w 2005 r. Skup żyta wyniósł 33,8 tys. ton i zwiększył się o 64,1% w odniesieniu do 2011 r. oraz o 2,9% w stosunku do 2005 r.

Wyk. 38. **Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

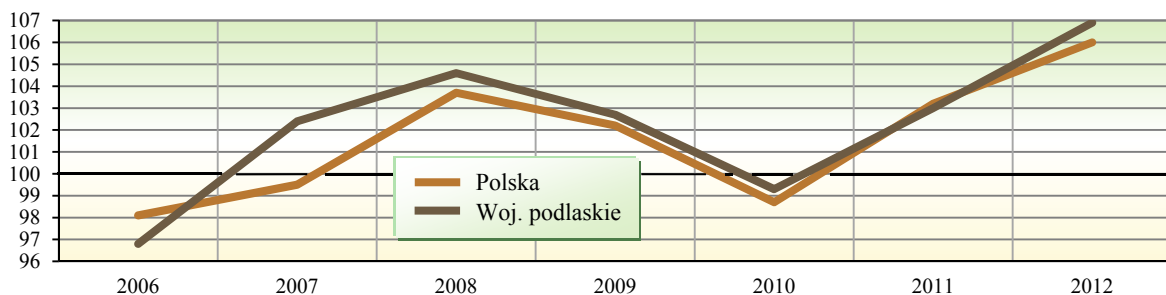

Skup ziemniaków w 2012 r. ukształtował się na poziomie 130,7 tys. ton, co stanowiło 8,7% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek ilości skupionych ziemniaków o 2,1%, natomiast w odniesieniu do 2005 r. – wzrost o 5,9% (w kraju odnotowano wzrost odpowiednio o 18,4% i 40,4%).

W 2012 r. skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej cieplej (wbc) wyniósł 144,6 tys. ton (stanowiąc 4,5% skupu ogólnokrajowego) i wzrósł w stosunku do zanotowanego przed rokiem o 0,7%. W omawianym roku w województwie skupiono 54,3 tys. ton żywca wołowego w wadze żywej, tj. o 7,2% mniej niż w roku poprzednim, ale o 24,3% więcej niż siedem lat wcześniej. Skup żywca wieprzowego ukształtował się na poziomie 68,3 tys. ton i był niższy o 1,5% niż przed rokiem i o 12,3% niż w 2005 r. Żywca drobiowego skupiono 87,1 tys. ton, czyli więcej niż w roku poprzednim oraz 2005 odpowiednio o 7,7% i 54,9%.

W 2012 r. z terenu województwa dokonano skupu 1893,8 mln litrów mleka krowiego (tj. aż 19,8% ogółu mleka skupionego w kraju), czyli o 6,9% więcej niż przed rokiem i o 16,5% więcej niż siedem lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost o 6,0% w odniesieniu do poprzedniego roku oraz o 11,7% w porównaniu z 2005 r.).

Wyk. 39. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

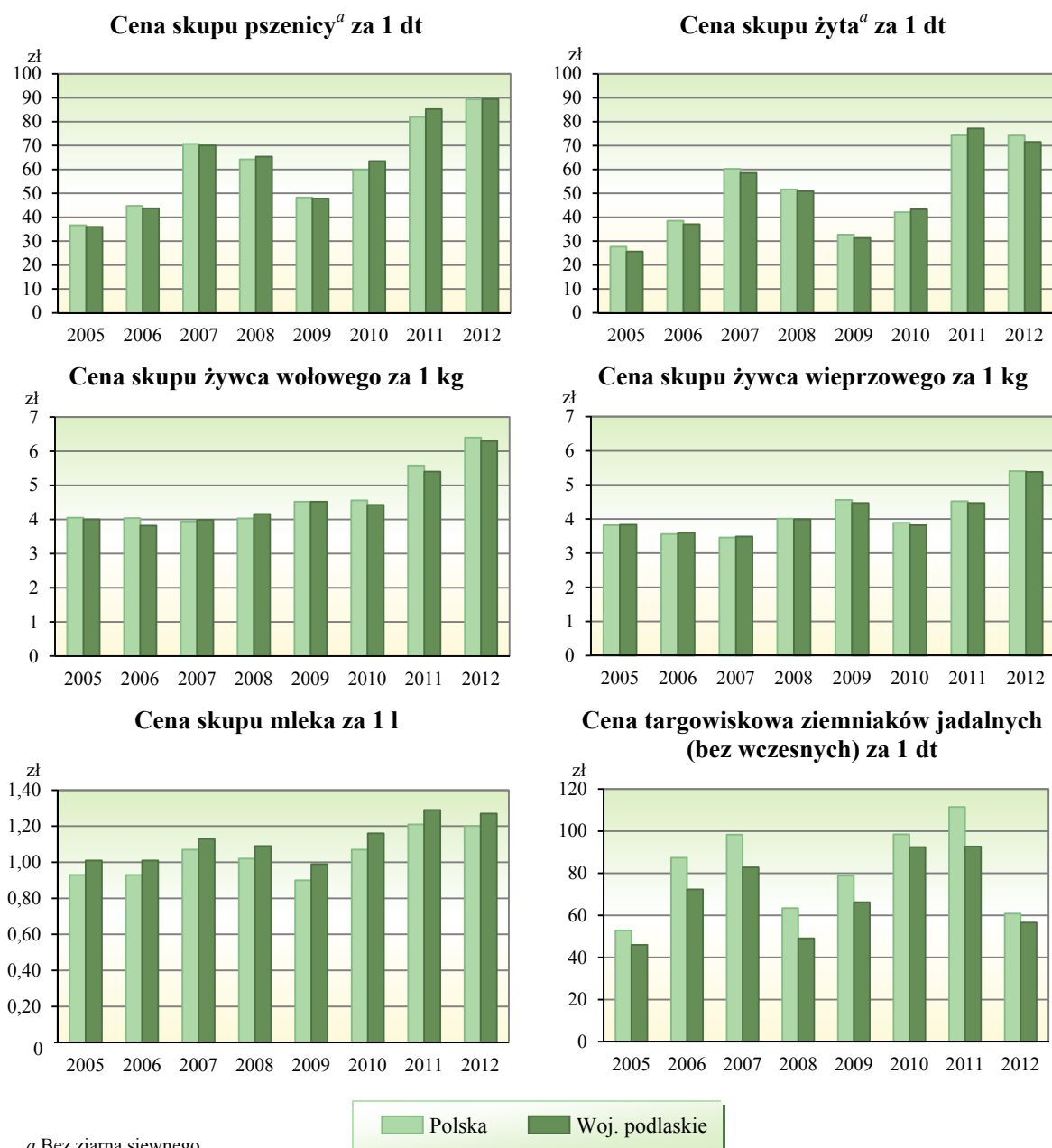
■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2012 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen skupu pszenicy oraz żywności wołowej, wieprzowej i drobiowej, natomiast spadek cen żyta, ziemniaków jadalnych i mleka. Jednocześnie na targowiskach zdrożało żyto, a staniała pszenica i ziemniaki jadalne.

Średnia cena skupu pszenicy konsumpcyjnej i paszowej w 2012 r. wyniosła 89,44 zł za 1 dt (w kraju – 89,34 zł) i była o 4,9% wyższa niż przed rokiem i wzrosła prawie 2,5-krotnie w porównaniu z zanotowaną w 2005 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 95,38 zł (w kraju – 94,65 zł), tj. o 1,3% mniej niż w roku poprzednim, a ponad 2-krotnie więcej niż siedem lat wcześniej.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Wyk. 40. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

W analizowanym roku cena żyta konsumpcyjnego i paszowego w skupie ukształtowała się na poziomie 71,56 zł za dt (w kraju – 74,23 zł), tj. o 7,3% niższym od zanotowanego w 2011 r., zaś prawie 3-krotnie wyższym niż w 2005 r.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W obrocie targowiskowym cena żyta wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 0,3%, a w odniesieniu do uzyskanej przed siedmioma laty ponad 2,5-krotnie i osiągnęła poziom 75,58 zł (w Polsce – 80,85 zł).

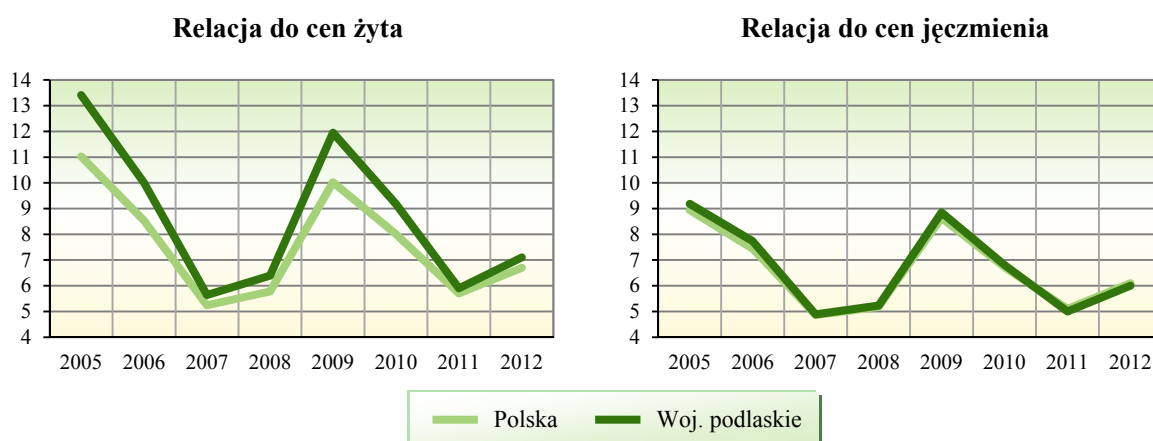
W 2012 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 40,36 zł za dt (w kraju – 44,97 zł), tj. o 10,5% mniej niż przed rokiem i o 14,2% mniej niż w 2005 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się na poziomie 56,58 zł za dt (w Polsce – 60,79 zł), tj. o 39,0% niższym od zanotowanego w 2011 r., a o 22,9% wyższym niż w 2005 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,30 zł za kg (w kraju – 6,40 zł), tj. zwiększyła się o 16,8% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku i o 57,7% w odniesieniu do 2005 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 5,38 zł za kg (w kraju – 5,40 zł), tj. wyższą o 20,3% niż w 2011 r. i o 40,6% w porównaniu z zanotowaną siedem lat wcześniej.

W 2012 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta uległa poprawie w odniesieniu do roku poprzedniego, ale była znacznie niższa w stosunku do 2005 r. Ukształtowała się ona na poziomie 7,1 (wobec 5,9 w 2011 r. i 13,4 w 2005 r.), zaś w kraju – 6,7 (wobec 5,7 w 2011 r. i 11,0 w 2005 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia wyniosła 6,0 w 2012 r. wobec 5,0 w 2011 r. i 9,2 w 2005 r. (w kraju ukształtowała się odpowiednio na poziomie 6,1, 5,1 i 8,9).

Wyk. 41. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2012 r. w województwie podlaskim (i w kraju) cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,18 zł za kg i była o 4,0% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 30,0% wyższa niż w 2005 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku w regionie płacono 1,27 zł (w kraju – średnio 1,20 zł), tj. o 2,1% mniej niż przed rokiem, a o 25,8% więcej niż siedem lat wcześniej.

■ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2011 r. odnotowano wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w odniesieniu do poprzedniego roku. Podobny kierunek zmian zaobserwowano w przypadku produkcji końcowej oraz towarowej.

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w 2011 r. w województwie podlaskim 28,7% stanowiła produkcja roślinna, natomiast pozostałe 71,3% przypadało na dominującą produkcję zwierzęcą. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej o 2,5%, przy czym wartość produkcji zwierzęcej zwiększyła się o 5,3%, natomiast produkcji roślinnej spadła o 3,9%. W analizowanym roku udział regionu w krajowej globalnej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 6,5% i w przypadku produkcji roślinnej wyniósł 3,5%, a zwierzęcej – 9,8%. W 2011 r. produkcja globalna, w Polsce była o 2,1% wyższa niż przed rokiem, przy czym produkcja roślinna wzrosła o 5,8%, natomiast w produkcji

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywcą rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

zwierzęcej odnotowano spadek o 2,1%. W stosunku do 2005 r. globalna produkcja rolnicza zwiększyła się zarówno w województwie, jak i w kraju odpowiednio o 13,2% i 9,8%.

Wartość końcowej produkcji rolniczej w 2011 r. w porównaniu z rokiem poprzednim była o 3,9% wyższa, przy czym wzrost w produkcji

roślinnej wyniósł 0,9%, natomiast w zwierzęcej – 4,3%. W odniesieniu do 2010 r. wzrosła również towarowa produkcja rolnicza – o 5,9%, w tym produkcja roślinna – o 3,3%, a zwierzęca – o 6,2%.

W omawianym roku udział województwa podlaskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej i towarowej wyniósł odpowiednio 6,1% i 6,4%.

Dane z zakresu rolnictwa w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne udostępnione na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja udostępniona na stronie internetowej Urzędu,
 - „Rolnictwo w województwie podlaskim” – publikacja dostępna w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

PRZEMYSŁ

W 2012 r. utrzymał się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku. Najwyższą dynamikę produkcji obserwowano w pierwszym kwartale, natomiast w kolejnych kwartalnych okresach narastających notowano jej spowolnienie. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się również wydajność pracy², przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2012 r. w województwie osiągnęła wartość 18848,5 mln zł (w cenach bieżących) i była o 7,1% (w cenach stałych) wyższa od zanotowanej w roku poprzednim oraz o 39,3% wyższa niż w 2005 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 1,0% i 45,7%. Po notowanym w I kwartale 2012 r. wysokim wzroście produkcji sprzedanej przemysłu w regionie w skali roku (o 11,4%), w kolejnym kwartalnym okresie narasta-

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

jącym zaobserwowano spowolnienie tempa tego wzrostu (wyniósł on 9,1%), a następnie w okresie trzech pierwszych kwartałów omawianego roku – jego nieznaczne zwiększenie do 9,7%.

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	651874,8	1094654,5	1138861,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	83,8	84,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2384,2	2494,5	2470,5
WOJ. PODLASKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	11322,8	17985,2	18848,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	91,4	93,2	93,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	47,5	46,7	46,9

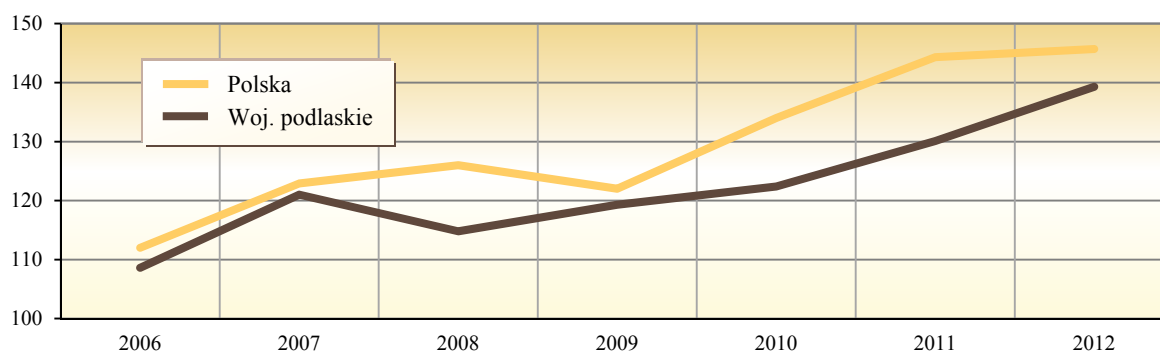
² Mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 17. Przemysł (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
M. BIAŁYSTOK			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	3294,5	3245,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	82,4	82,7
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	12,8	12,1

Wyk. 42. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2005 = 100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2012 r. w województwie podlaskim złożyła się przede wszystkim produkcja w sekcjach przetwórstwo przemysłowe w wysokości 17675,5 mln zł (tj. 93,8% produkcji sprzedanej przemysłu w województwie) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o wartości 550,0 mln zł (tj. 2,9%). W kraju udział tych sekcji w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł odpowiednio 84,1% i 8,8%.

Wzrost produkcji uzyskany w ciągu ostatniego roku był głównie wynikiem jej zwiększenia o 8,1% (w cenach stałych) w przetwórstwie przemysłowym. W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę odnotowano spadek produkcji sprzedanej, a ukształtował się on na poziomie 12,2%.

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego wyższą niż przed rokiem wartość produkcji sprzedanej (w cenach stałych) uzyskano w: produkcji wyrobów z metali (o 21,0%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 13,4%), maszyn i urządzeń (o 10,9%), artykułów spożywczych (o 4,8%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 1,5%). W analizowanym okresie spadek produkcji dotyczył m. in. działów: produkcja pozostałego sprzętu transportowego (o 25,0%), produkcja odzieży (o 6,8%) oraz produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 3,3%).

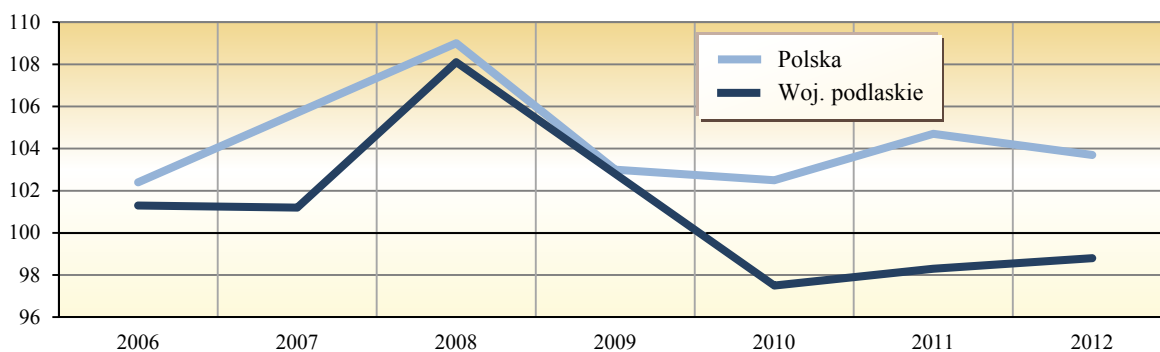
*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim (ceny stałe)**

Sekcje i działy	2011				2012			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	100,3	104,6*	104,1*	106,3	111,4	109,1	109,7	107,1
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe ..	104,2	108,5	107,1	108,9	111,9	110,0	110,8	108,1
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	100,5	104,3*	105,1	107,6	108,8	108,6	107,8	104,8
Produkcja wyrobów tekstylnych	120,1	118,3*	110,4*	110,4*	107,8	111,0	112,1	111,0
Produkcja odzieży	115,4	116,4*	114,2	108,3	97,8	95,1	91,9	93,2
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	108,6*	102,5*	103,2	101,0*	105,0	107,9	110,7	113,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ..	56,8	59,6	58,8	56,9	225,0	194,3	195,3	196,4
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	73,3*	81,6	103,1*	106,6	122,7	115,8	112,5	107,6
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	105,5	111,0*	108,5*	108,3	102,2	102,5	102,0	101,5
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	135,2*	149,8*	137,7	153,6*	97,3	91,8	95,6	96,7
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	81,0*	86,4*	93,2*	108,7*	159,7	146,1	139,4	121,0
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	52,4	56,8	63,8	63,2	119,8	104,9	92,6	94,3
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	127,5*	125,9	128,1	131,4*	127,7	122,0	117,7	110,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	138,9*	145,8*	136,8	124,7*	119,6	117,5	113,1	114,8
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	129,1*	133,8*	127,5*	123,6	91,8	76,5	73,7	75,0
Produkcja mebli	112,7	128,6*	130,8	130,5	124,8	107,5	108,5	107,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	54,3*	48,9*	51,0*	59,0*	105,2	93,3	88,1	87,8

Wyk. 43. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**

2005 = 100

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie w skali roku i siedmiu lat towarzyszyło zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego o 0,5%, zaś jego spadek o 1,2% w porównaniu z 2005 r. W kraju zanotowano natomiast zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w odniesieniu do zanotowanego rok wcześniej o 1,0%, a w porównaniu z 2005 r. jego wzrost o 3,7%.

W 2012 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 46,9 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyło się o 0,6% w sekcji przetwórstwo przemysłowe, zaś spadło o 1,4% w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Udział wymienionych sekcji w strukturze przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wyniósł odpowiednio 90,0% i 3,5%.

Wydajność pracy w przemyśle w 2012 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w województwie podlaskim była o 6,6% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem, podczas gdy w kraju wzrosła o 2,0%.

Dane z zakresu produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-
-

BUDOWNICTWO

Po dwóch latach dość wysokiego wzrostu, w 2012 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do uzyskanej rok wcześniej. Niższa niż przed rokiem była także wartość produkcji budowlano-montażowej, przy czym w pierwszym kwartale obserwowano wysoki jej wzrost w skali roku. Uległ on jednak znacznemu zmniejszeniu w kolejnych kwartalnych okresach narastających, aż do spadku o 1,5% w przypadku produkcji uzyskanej w ciągu całego omawianego roku. W analizowanym okresie odnotowano również spadek wydajności pracy w budownictwie, przy jednoczesnym niewielkim zmniejszeniu przeciętnego zatrudnienia.

W 2012 r. produkcja sprzedana budownictwa w województwie podlaskim (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 4375,3 mln zł i zmniejszyła się o 5,9% w porównaniu z zanotowaną w roku poprzednim (w 2011 r. wzrosła odpowiednio o 21,0%). W skali kraju zwiększyła się ona o 0,5% w stosunku do uzyskanej przed rokiem (wówczas zanotowano jej wzrost w ujęciu rocznym o 17,3%).

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

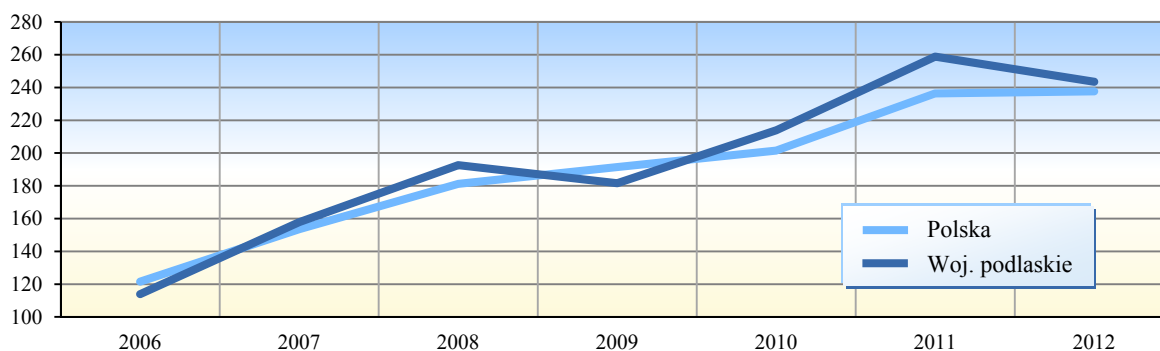
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 19. **Budownictwo**

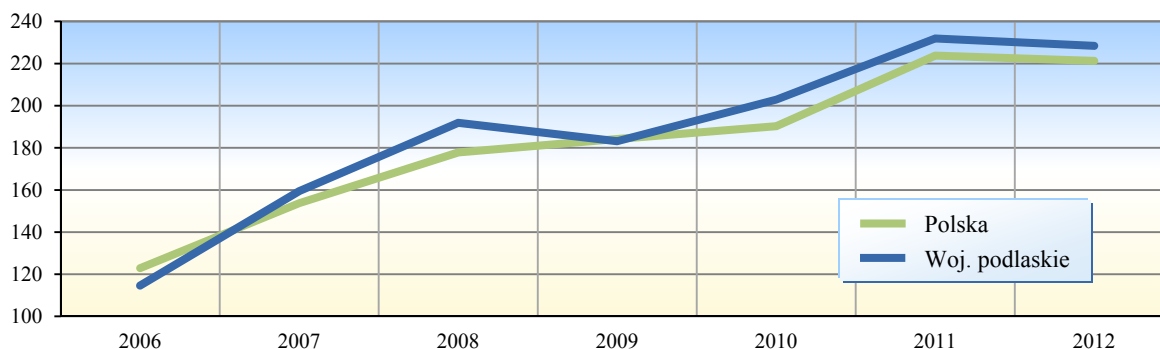
Wyszczególnienie	2005	2011	2012
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	79669,3	188127,5	189076,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	54,5	51,6	50,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	344,5	476,5	486,3
WOJ. PODLASKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1795,6	4647,8	4375,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	56,6	50,7	53,1
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	6,3	10,5	10,5

Tabl. 19. **Budownictwo (dok.)**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
M. BIAŁYSTOK			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1839,4	1521,6
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	66,0	65,1
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	.	4,5	4,1

Wyk. 44. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**
2005 = 100

W województwie podlaskim produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie ukształtowała się na poziomie 2321,9 mln zł (53,1% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się o 1,5% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim. W kraju także stwierdzono spadek sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w porównaniu z 2011 r. i wyniósł on 1,1%.

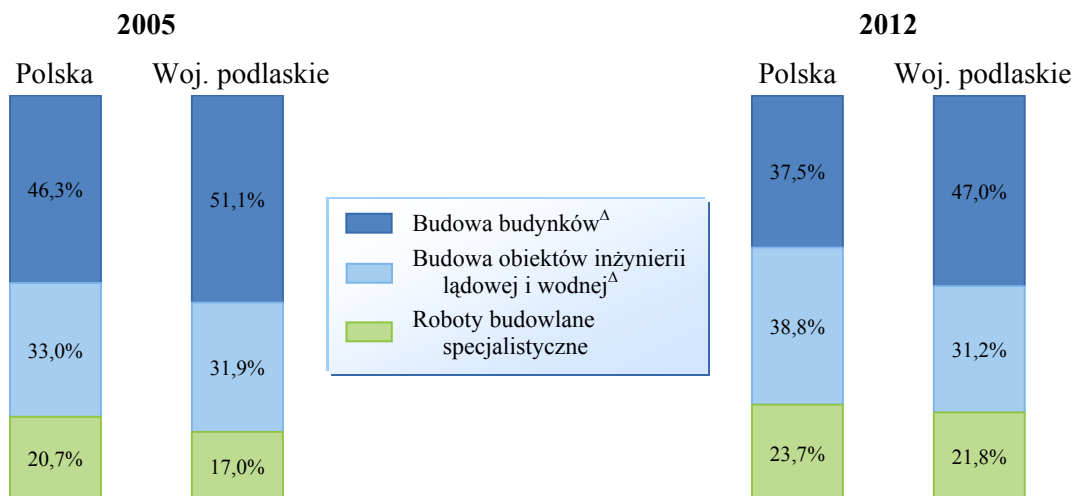
Wyk. 45. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)**
2005 = 100

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podlaskim**
(ceny bieżące)

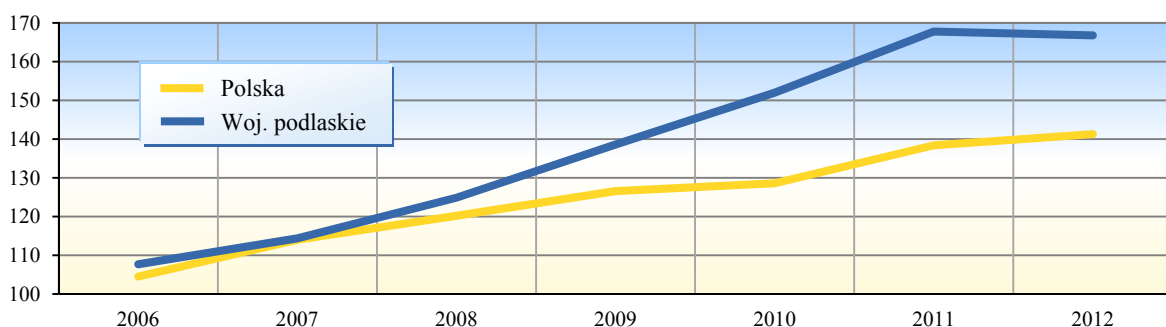
Działy	2011				2012			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	118,3	127,5	113,2	114,3	117,7	107,3	104,6	98,5
Budowa budynków ^Δ	147,6	166,7	133,7	135,1	98,2	91,4	93,2	84,8
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	92,7	123,2	115,2	112,5	180,2	125,3	104,8	100,4
Roboty budowlane specjalistyczne	70,7	65,7	69,2	74,4	157,0	144,4	148,4	144,8

W regionie w 2012 r. wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej posiadały jednostki specjalizujące się w budowie budynków (47,0%). Ich produkcja była o 15,2% niższa od zanotowanej rok wcześniej. W przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 31,2%) produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w skali roku o 0,4%, a w wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 21,8%) – wzrosła o 44,8%.

Wyk. 46. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)**

Wyk. 47. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2005 = 100

Wydajność pracy w budownictwie w województwie podlaskim, mierzona wartością produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w 2012 r. zmniejszyła się (w cenach bieżących) w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 5,3%. Jednocześnie zaobserwowano spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 0,6%.

Dane z zakresu produkcji sprzedanej budownictwa w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-
-

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w 2012 r. były lepsze niż rok wcześniej. W skali roku wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania, mieszkań których budowę rozpoczęto oraz mieszkań na których realizację wydano pozwolenia.

W 2012 r. w regionie oddano do użytkowania 4525 mieszkań, tj. o 1,9% więcej niż przed rokiem i o 43,1% więcej niż w 2005 r. W kraju liczba lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła o 16,8%, a w porównaniu z 2005 r. – o 34,0%.

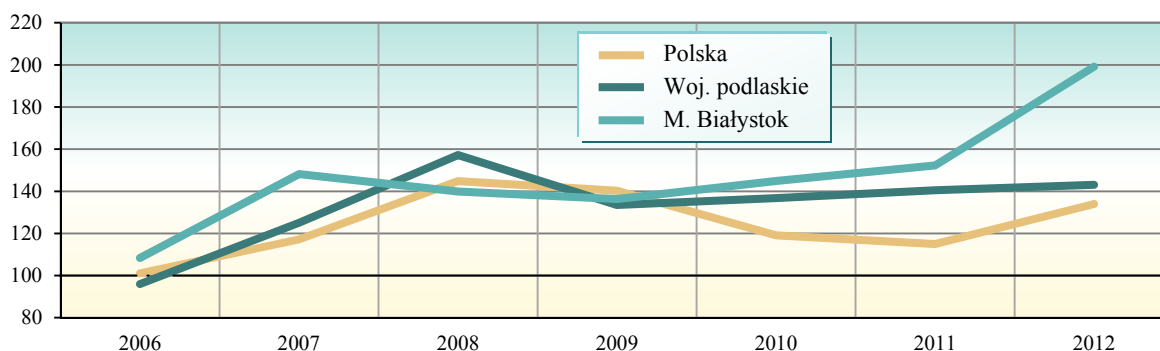
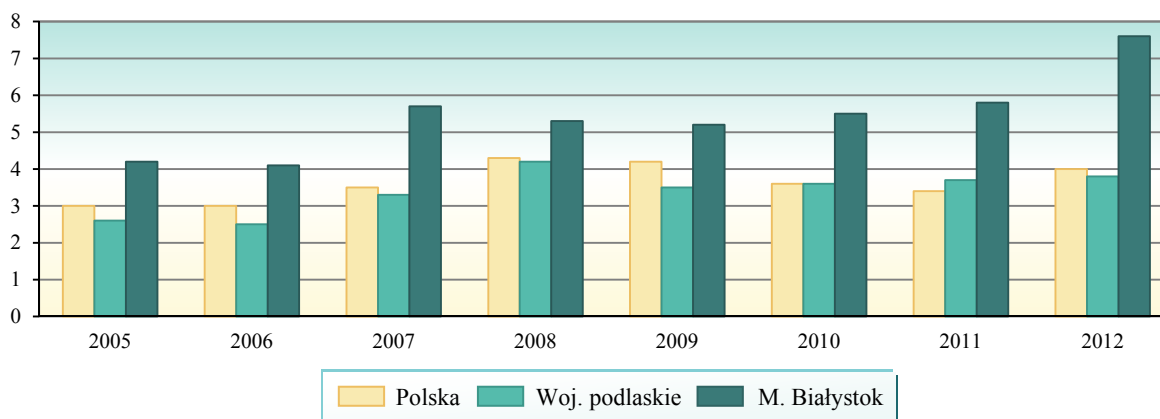
*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,0	3,4	4,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	105,3	107,1*	102,4
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	3,3	4,8	4,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,8	4,2	3,7
WOJ. PODLASKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,6	3,7	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	110,4	103,2	103,2
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	2,9	3,7	4,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,7	3,6	3,7
M. BIAŁYSTOK			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,2	5,8	7,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	82,0	75,2	69,0

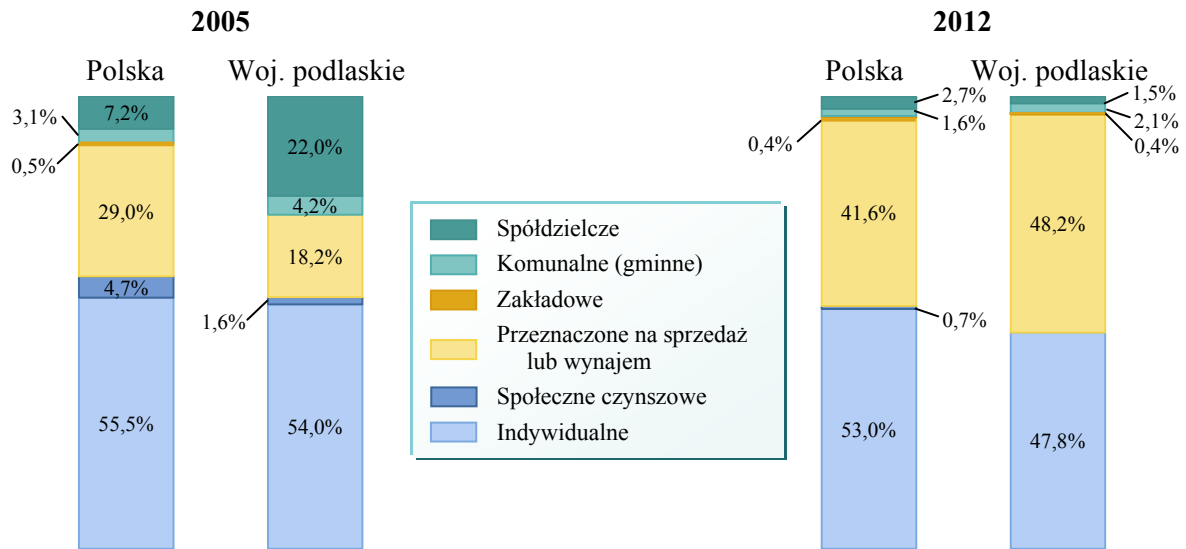
Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe (dok.)**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
M. BIAŁYSTOK (dok.)			
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	4,8	4,0	6,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,6	4,0	6,8

Wyk. 48. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2005 = 100Wyk. 49. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

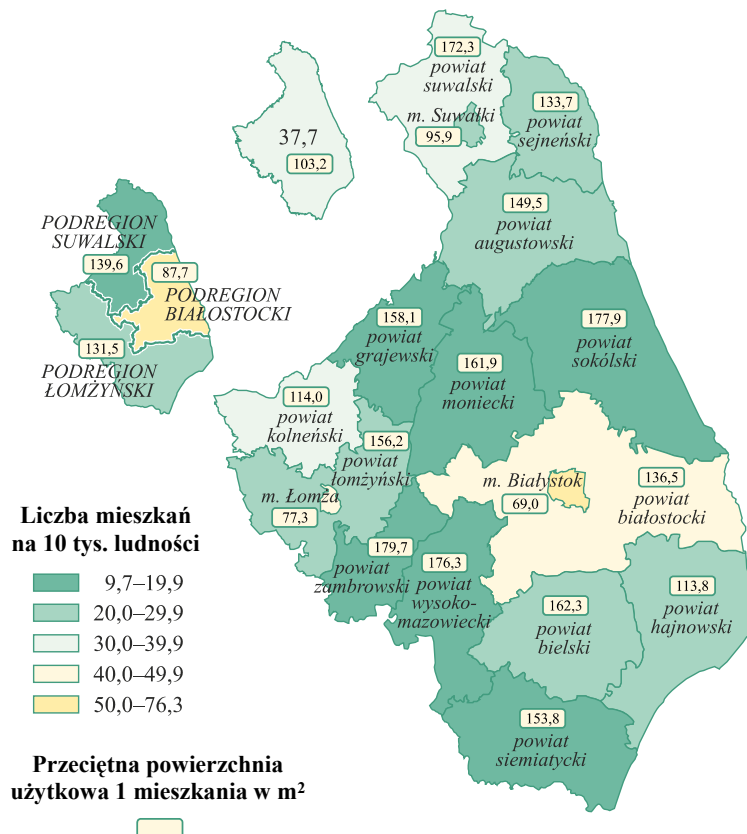
W 2012 r. w województwie w większości form budownictwa odnotowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania w stosunku do roku poprzedniego. W budownictwie indywidualnym, w którym przekazano do użytkowania 47,8% ogólnej liczby mieszkań, wyniósł on 3,8%. W formach budownictwa o niewielkim udziale w strukturze lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania kształtował się na poziomie wyższym od przeciętnego i tak: w budownictwie spółdzielczym był ponad 3-krotny, zakładowym – niemal 3-krotny, a w komunalnym wyniósł 53,2%. Spadek (o 0,6%) liczby zrealizowanych mieszkań nastąpił tylko w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, ale odsetek tej formy budownictwa w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w 2012 r. osiągnął aż 48,2%.

Wyk. 50. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

W porównaniu z 2011 r. większą liczbę mieszkań oddanych do użytkowania stwierdzono w jedenaście powiatach regionu, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w powiatach: kolneńskim (o 157,1%), hajnowskim (o 42,1%) i siemiatyckim (o 33,3%). Najgłębszy spadek w tym zakresie zaobserwowano natomiast w mieście Suwałki (o 64,2%), powiecie zambrowskim (o 56,7%) i monieckim (o 25,9%).

Wyk. 51. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2012 r.

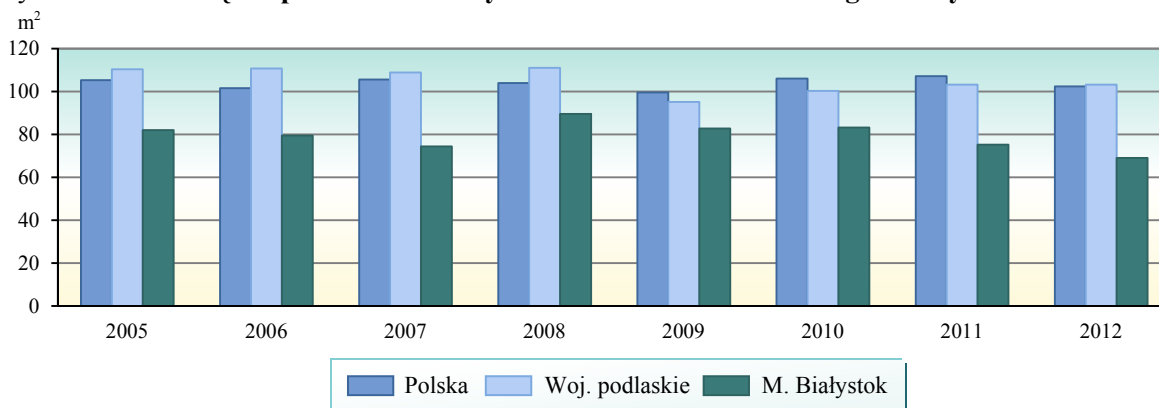

Tabl. 22. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim**

Formy budownictwa	2011				2012			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	4439*	100,0	102,6*	103,2	4525	100,0	101,9	103,2
Spółdzielcze	16*	0,4*	7,0*	52,7*	68	1,5	425,0	60,6
Komunalne (gminne)	62	1,4	50,4	46,3	95	2,1	153,2	43,8
Zakładowe	5	0,1	166,7	53,2	19	0,4	380,0	38,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2193*	49,4*	109,7*	57,5*	2180	48,2	99,4	57,4
Spoleczne czynszowe	79*	1,8*	58,5*	50,8*	–	–	x	–
Indywidualne	2084*	46,9*	113,4*	155,5*	2163	47,8	103,8	153,9

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie podlaskim w 2012 r. wyniosła 103,2 m² (w kraju – 102,4 m²) i utrzymała się bez zmian w stosunku do roku poprzedniego (w kraju zmalała o 4,7 m²). W porównaniu z 2005 r. uległa ona zmniejszeniu o 7,2 m² (w kraju – o 2,9 m²).

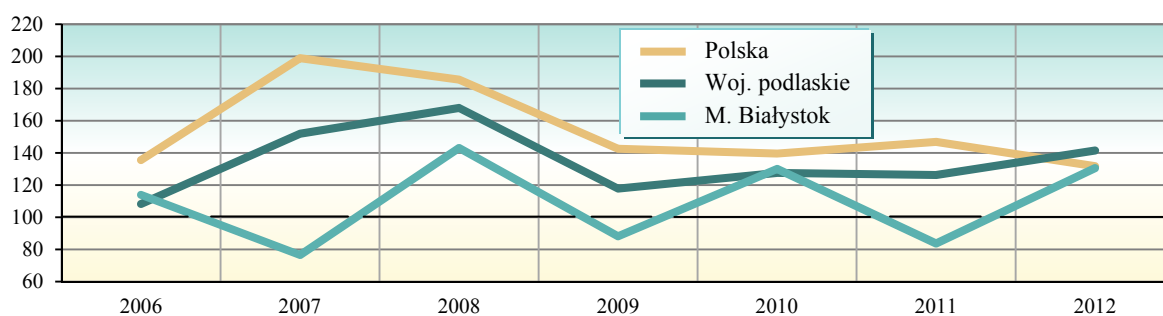
Wyk. 52. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

W województwie największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania oddanego do użytkowania odnotowano w budownictwie indywidualnym i wyniosła ona 153,9 m², a najmniejszą – 38,2 m² – charakteryzowały się mieszkania zakładowe.

W 2012 r. największe mieszkania budowano w powiecie zambrowskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 179,7 m²) i sokólskim (177,9 m²), a najmniejsze – w miastach: Białystok (69,0 m²), Łomża (77,3 m²) i Suwałki (95,9 m²).

W ciągu 2012 r. w regionie wydano pozwolenia na budowę 4961 mieszkań, tj. więcej o 12,0% niż rok wcześniej i o 41,5% niż w 2005 r. W skali kraju w stosunku do roku poprzedniego liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia zmniejszyła się o 10,3%, a w odniesieniu do 2005 r. – wzrosła o 31,7%.

Wyk. 53. **Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia**
2005 = 100

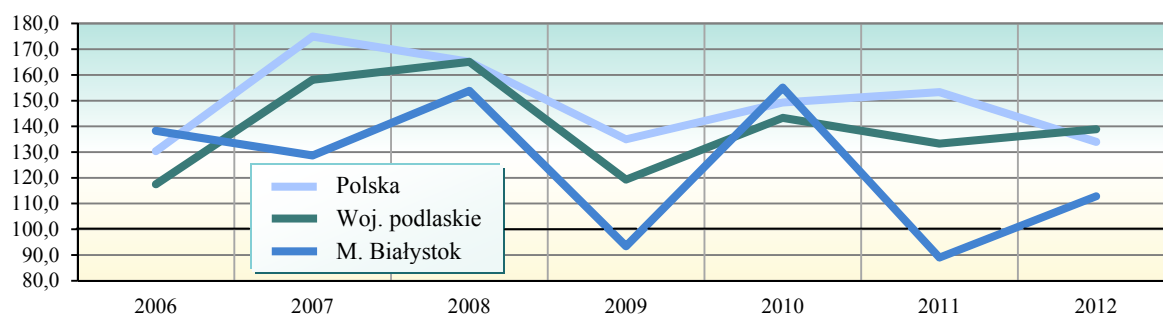
W omawianym roku najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań w województwie wydano inwestorom indywidualnym (49,2% ogólnej ich liczby) oraz budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (49,1%). Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia zwiększyła się w skali roku w budownictwie komunalnym (o 471,4%) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 36,4%), zaś spadła w budownictwie indywidualnym (o 3,8%).

Tabl. 23. **Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia w województwie podlaskim**

Formy budownictwa	2011			2012		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100
O g ó ł e m	4428	100,0	99,0	4961	100,0	112,0
Spółdzielcze	88	2,0	81,5	–	–	x
Komunalne (gminne)	14	0,3	15,2	80	1,6	571,4
Zakładowe	–	–	x	1	0,0	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1787	40,4	109,4	2437	49,1	136,4
Indywidualne	2539	57,3	96,2	2443	49,2	96,2

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia zanotowano w ośmiu powiatach regionu, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w powiecie grajewskim (ponad 2-krotny) oraz w mieście Białystok (o 55,8%). Mniejszą niż w 2011 r. liczbę lokali mieszkalnych na których budowę wydano pozwolenia zaobserwowano w mieście Suwałki (o 61,3%) i powiecie wysokomazowieckim (o 46,4 %).

Wyk. 54. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2005 = 100

W 2012 r. rozpoczęto budowę 4486 mieszkań, tj. o 4,2% więcej niż rok wcześniej (w skali kraju zanotowano spadek o 12,6%). W porównaniu z 2005 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zwiększyła się w województwie o 38,9%, a w kraju – o 34,0%.

W naszym regionie w 2012 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 2333, tj. o 28,8% więcej niż w roku poprzednim oraz w budownictwie indywidualnym – 2156, czyli o 7,4% mniej niż rok wcześniej.

W odniesieniu do 2011 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto stwierdzono w sześciu powiatach, a najwyższy – w mieście Białystok (o 69,0%) oraz powiecie siemiatyckim (o 32,1%), natomiast wyraźny spadek zaobserwowano w mieście Suwałki (o 73,4%) i powiecie augustowskim (o 44,9 %).

Dane z zakresu budownictwa mieszkaniowego w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
 - „Budownictwo mieszkaniowe w województwie podlaskim”,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-
-

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2012 r., podobnie jak w dwóch poprzednich latach, zanotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej w skali roku. Zmniejszyła się natomiast sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2012 r. wzrosła w odniesieniu do poprzedniego roku o 1,8% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 5,6% wyższym niż rok wcześniej).

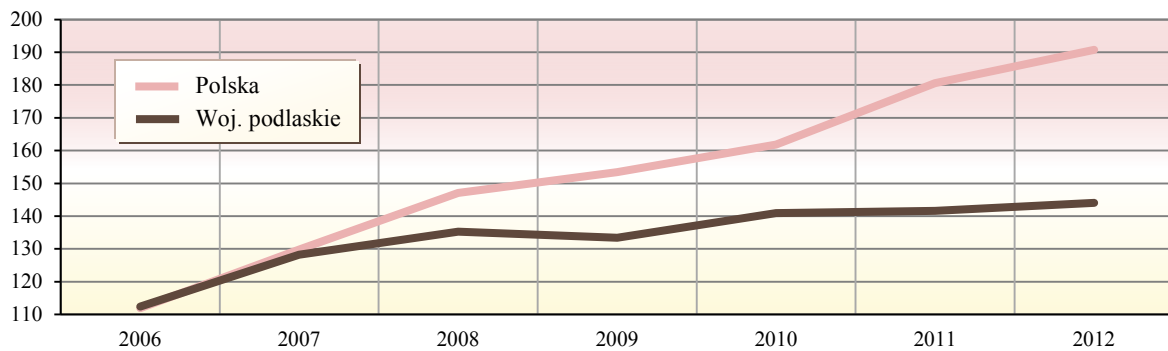
Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2006	2011	2012
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	111,9	111,6	105,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	113,9	101,9	103,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	120,1	109,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	111,4	102,8	104,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	119,0	130,3	113,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	116,8	117,8	106,9
Włókno, odzież, obuwie	118,3	112,5	104,4
Meble, RTV, AGD	120,9	106,7	117,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	105,6	107,0	87,6
Pozostałe	105,5	116,7	101,3
WOJ. PODLASKIE			
O g ó ł e m	112,4	100,5	101,8
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	112,4	86,3	89,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	101,6	115,1	85,5
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	110,8	109,4	108,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,2	70,6	99,0
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	113,9	105,2	85,7
Włókno, odzież, obuwie	104,7	144,2	93,3
Meble, RTV, AGD	109,0	125,8	96,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	121,1	225,8	128,8
Pozostałe	119,9	80,9	108,4

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Wyk. 55. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)**
2005 = 100

W kolejnych kwartalnych okresach narastających 2012 r., mimo obserwowanego spadku dynamiki sprzedaży detalicznej towarów ogółem, jej wartość utrzymywała się na poziomie wyższym od notowanego rok wcześniej. W omawianym roku, w odniesieniu do roku poprzedniego, wzrost obserwowano w przedsiębiorstwach skupionych w kategorii prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 28,8%) oraz w grupach „pozostałe” (o 8,4%) i żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 8,2%). Poziomu sprzedaży z 2011 r. nie osiągnięto m.in. w jednostkach zajmujących się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (spadek o 14,5%), a także farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (spadek o 14,3%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie podlaskim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	98,7	99,1	98,9	100,5	112,9	109,2	107,1	101,8
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	80,3	84,9	88,7	86,3	121,9	106,0	95,1	89,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	108,1	109,4	114,3	115,1	95,7	97,3	93,5	85,5
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	108,0	111,1	106,6	109,4	113,6	109,5	111,0	108,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	67,7	71,0	69,5	70,6	110,6	102,8	103,9	99,0
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	105,8	103,5	103,3	105,2	92,2	93,8	89,6	85,7
Włókno, odzież, obuwie	133,2	142,7	149,1	144,2	97,4	90,3	94,9	93,3
Meble, RTV, AGD	118,9	132,1	133,9	125,8	114,0	106,6	103,1	96,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	73,3	217,5	223,2	225,8	176,4	159,8	148,1	128,8
Pozostałe	95,6	80,6	78,6	80,9	115,4	112,4	111,7	108,4

^a Patrz notka a do tabl. 23 na str. 80.

W 2012 r., największy udział w sprzedaży detalicznej towarów miały przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (29,3%), prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (28,6%) oraz zajmujące się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (13,4%).

W województwie podlaskim w 2012 r. wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych zmniejszyła się o 1,8% w odniesieniu do poziomu zanotowanego przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zmalała o 2,1%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była o 3,0% wyższa niż rok wcześniej (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 6,4%). W regionie poziomu z 2011 r. nie uzyskano w grupach sprzedaż hurtowa napojów alkoholowych i bezalkoholowych (spadek o 50,1%) oraz sprzedaż hurtowa narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (spadek o 12,4%). Wzrost w ujęciu rocznym odnotowano natomiast w sprzedaży hurtowej realizowanej na zlecenie (o 28,3%), a także sprzedaży hurtowej żywności (o 15,1%) oraz kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 14,8%).

Dane z zakresu rynku wewnętrznego w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”.
-

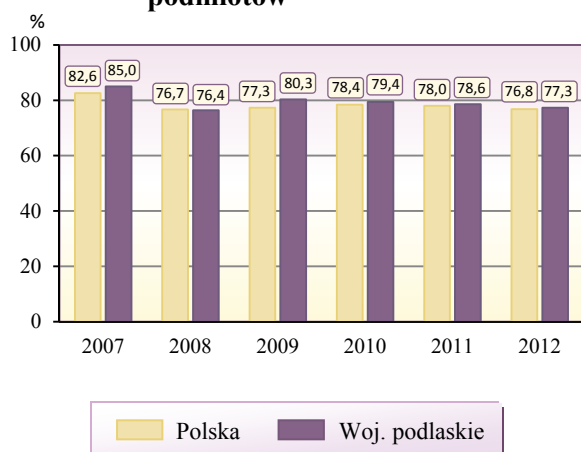
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2012 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były mniej korzystne od relatywnie słabych uzyskanych rok wcześniej. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano także pogorszenie wskaźników rentowności obrotu brutto oraz netto.

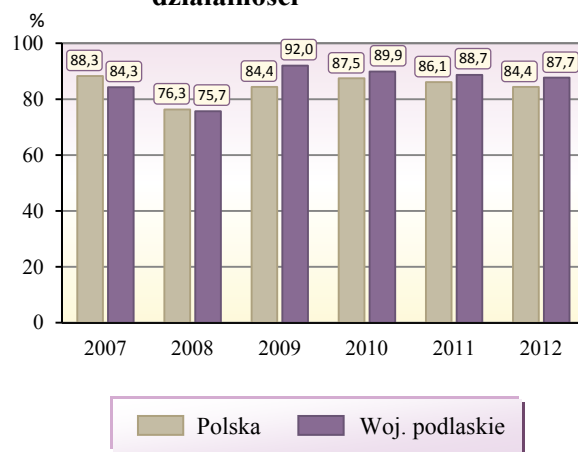
W 2012 r. zarówno w województwie podlaskim, jak i w kraju badane przedsiębiorstwa uzyskały słabsze wyniki finansowe w porównaniu z zanotowanymi w roku poprzednim.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

Wyk. 56. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 57. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2012 r. zysk netto wykazało 77,3% badanych przedsiębiorstw, wobec 78,6% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem zmniejszył się z poziomu 88,7% w 2011 r. do 87,7% w roku analizowanym.

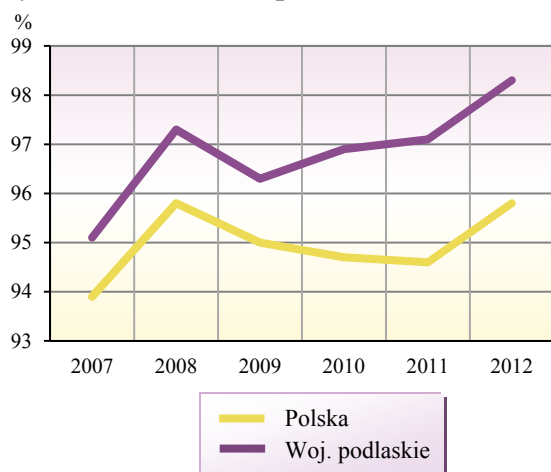
Przychody z całokształtu działalności wyniosły 31924,0 mln zł i w odniesieniu do uzyskanych w 2011 r. były o 2,0% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania ukształtowały się na poziomie 31367,4 mln zł i wzrosły o 3,2%. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 1,2 p. proc. do 98,3% (w kraju zanotowano jego pogorszenie o 1,2 p. proc. do 95,8%). W omawianym okresie pogorszył się również wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wynik na pozostałej działalności operacyjnej, wynik na operacjach finansowych, wynik finansowy brutto i netto (pogorszenie wyników finansowych przedsiębiorstw w stosunku do poprzedniego roku odnotowano także w skali kraju).

Wyniki finansowe:

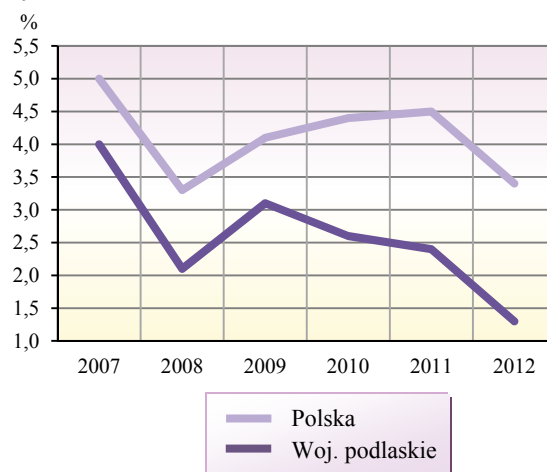
- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2012 r. osiągnęły wartość 31007,7 mln zł (wzrost o 1,7% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 30282,9 mln zł (wzrost odpowiednio o 2,5%). Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 724,8 mln zł i był o 23,3% niższy niż przed rokiem, przy pogorszeniu wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z 171,0 mln zł w 2011 r. do 124,7 mln zł w 2012 r.) oraz zwiększeniu straty na operacjach finansowych (z 207,6 mln zł do 293,0 mln zł). W rezultacie wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 38,7% niższy od zanotowanego w 2011 r. i wyniósł 556,5 mln zł. Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 562,0 mln zł, tj. o 38,2% mniejszą niż w 2011 r. Po odliczeniu obciążeń (głównie podatku dochodowego), wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 408,4 mln zł i obniżył się o 44,7% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

Wyk. 58. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 59. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

W omawianym okresie pogorszeniu uległy wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 2,9% w roku poprzednim do 1,8% w 2012 r.), netto (odpowiednio z 2,4% do 1,3%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,1% w roku poprzednim do 2,3% w 2012 r.). W skali roku poprawiły się natomiast wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio z 15,5% do 22,7% oraz z 80,7% do 82,5%).

W kraju w 2012 r. odnotowano pogorszenie wszystkich podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych badanych przedsiębiorstw w odniesieniu do poprzedniego roku.

Tabl. 26. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2007	2011	2012
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	93,9	94,6	95,8
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,6	5,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	6,1	5,4	4,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto	5,0	4,5	3,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	33,7	38,1	34,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	98,9	102,7	97,4
WOJ. PODLASKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,1	97,1	98,3
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,1	3,1	2,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	4,9	2,9	1,8
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,0	2,4	1,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	19,8	15,5	22,7
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	84,2	80,7	82,5

Dane z zakresu wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

NAKLADY INWESTYCYJNE

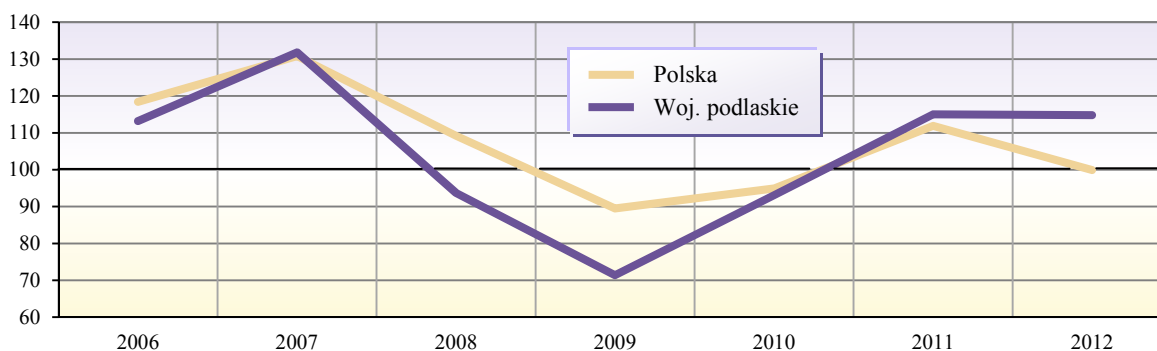
W 2012 r. nastąpił wzrost nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego w stosunku do roku poprzedniego, przy czym był on nieco niższy niż rok wcześniej. W porównaniu z 2011 r. zwiększeniu uległa także liczba nowych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2012 r. przez badane przedsiębiorstwa w regionie, wyniosły 1242,0 mln zł i były o 14,8% wyższe od zrealizowanych rok wcześniej (w 2011 r. wzrosły odpowiednio o 15,0%). W kraju w analizowanym roku wartość nakładów inwestycyjnych spadła o 0,1% w ujęciu rocznym przy wzroście o 11,9% zanotowanym przed rokiem.

*Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.*

Wyk. 60. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**

Rok poprzedni = 100

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	62160,6	99853,7	99719,0
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	36,3	39,1	40,6
Zakupy	63,0	59,5	58,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	52,4	47,1	47,4
środków transportu	10,6	12,4	11,1

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne (dok.)**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
WOJ. PODLASKIE			
O g ó ł e m w mln zł	1011,5	1082,4	1242,0
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	32,5	36,2	36,1
Zakupy	66,4	63,7	63,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	59,3	55,2	58,5
środków transportu	7,1	8,5	5,0

W omawianym roku w województwie podlaskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 447,9 mln zł (o 14,4% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 726,9 mln zł (o 21,6% więcej), a na środki transportu – 62,4 mln zł (o 32,3% mniej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 789,2 mln zł i w porównaniu z rokiem

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

poprzednim zwiększyła się o 14,4%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem spadł w skali roku o 0,2 p. proc.

Wzrost nakładów inwestycyjnych w stosunku do 2011 r. odnotowano w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 167,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 20,4%). Spadek nakładów zaobserwowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 84,4%), informacji i komunikacji (o 68,3%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 54,4%), górnictwie i wydobywaniu (o 53,6%) oraz budownictwie (o 36,3%).

W 2012 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 59,6% ogółu poniesionych nakładów), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (17,6%), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (8,3%) oraz dostawy wody, gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (5,9%). W strukturze nakładów według sekcji, w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 10,0 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się budownictwem (o 3,7 p. proc.).

W 2012 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 1988 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 416,6 mln zł, podczas gdy w roku poprzednim rozpoczęto 1602 nowe inwestycje o wartości 350,9 mln zł. W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zmniejszyła się o 1,9%, a ich wartość kosztorysowa spadła o 14,5%.

Dane z zakresu nakładów inwestycyjnych w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

ANEKS
APPENDIX

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Ludność ^{ab} w tys.	1199,7	1196,1	1192,7	1191,5	1189,7	1203,4	1201,0	1198,7	Population ^{ab} in thous.
Na 1000 ludności ^b :									Per 1000 population ^b :
małżeństwa zawarte	5,41	5,74	6,17	6,58	6,35	5,82	5,24	5,33	marriages contracted
urodzenia żywe	9,17	9,22	9,37	10,02	10,25	9,90	9,28	9,30	live births
zgony	9,87	9,92	9,83	9,77	10,22	9,81	9,69	9,88	deaths
przyrost naturalny	-0,70	-0,70	-0,46	0,26	0,03	0,09	-0,41	-0,58	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,62	-2,37	-2,12	-1,42	-1,45	-1,26	-1,64	-1,51	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c w tys.	91,2	93,4	94,8	100,0	97,6	96,9	98,6	99,1	Average paid employment in the enterprise sector ^c in thous.
rok poprzedni = 100	102,4	101,5	105,5	97,6	99,2	101,8	100,5	previous year = 100
udział sektora prywatnego w %	85,6	86,3	87,1	89,2	89,6	90,0	90,7	90,5	private sector participation in %
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	73,2	61,8	48,8	45,8	61,2	63,8	65,9	68,7	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	15,6	13,3	10,4	9,7	12,8	13,8	14,1	14,6	Registered unemployment rate ^a in %
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a w %	88,5	89,4	89,1	86,1	85,9	88,2	87,6	87,3	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a in %
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	379	194	176	168	214	298	256	208	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d w %	56,1	54,0	54,5	54,6	54,8	54,3*	55,1*	55,7	Activity rate by LFS ^d in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d w %	48,0	47,8	49,6	51,1	51,0	48,8*	50,1*	50,6	Employment rate by LFS ^d in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^d w %	14,3	11,4	9,0	6,4	7,1	10,2*	9,2	9,3	Unemployment rate by LFS ^d in %

a Stan w końcu roku. *b* Dane dotyczące ludności opracowano: dla lat 2005–2009 na podstawie wyników NSP 2002, dla lat 2010–2012 – NSP 2011. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *d* Przeciętne w roku. Dla lat 2010–2012 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

a As of the end of the year. *b* Data concerning population were compiled: for 2005–2009 – on the basis of results of the Population and Housing Census 2002, for 2010–2012 – Population and Housing Census 2011. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *d* Averages in the year. For 2010–2012 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł rok poprzedni = 100	2091,53	2226,80	2496,70	2707,36	2758,08	2896,16	3023,31	3115,45	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in zł previous year = 100
	.	106,5	112,1	108,4	101,9	105,0	104,3	103,0	
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	276,9	275,9	276,1	278,1	276,3	270,0	264,1	Average monthly number of retirees and pensioners in thous.
rok poprzedni = 100	99,6	100,1	100,7	99,3	97,7	97,8	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1099,84	1134,25	1243,44	1360,00	1441,83	1511,13	1594,42	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in zł
rok poprzedni = 100	103,1	109,6	109,4	106,0	104,8	105,5	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	764,69	776,10	821,36	874,20	918,86	951,01	1020,19	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers in zł
rok poprzedni = 100	101,5	105,8	106,4	105,1	103,5	107,3	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):									Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	102,0	100,9	102,3	104,3	103,2	102,3	104,5	103,7	total
żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	100,2	105,2	106,4	104,9	101,5	105,8	104,4	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	96,3	95,7	93,0	94,9	95,2	98,2	99,8	97,6	clothing and footwear
mieszkanie	103,3	103,1	102,5	107,1	105,2	103,3	105,7	104,7	dwelling
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha w dt	26,8	21,4	25,8	26,7	27,0	29,1	26,1	28,9	Basic cereals including mixed cereals yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt.:									Farm animals stock per 100 ha agricultural land in heads:
bydło ^b	67,2	68,8	70,6	74,1	78,4	82,1 ^c	88,0	85,6	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	79,6	84,0	67,2	53,4	52,7	51,7 ^c	44,7	34,2	pigs ^d

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stan w czerwcu. ^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w czerwcu. ^d Stan w końcu lipca.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b As of June. ^c Data of Agricultural Census as of June. ^d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):									<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	70,4	127,1	154,6	94,9	64,8	134,1	150,6	102,4	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt)	118,3	95,5	104,5	104,3	108,7	98,0	121,6	116,8	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywcza rzeźnego wieprzowego	93,4	94,0	96,9	114,3	112,0	85,5	117,0	120,3	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:									<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	13,4	10,0	5,6	6,4	12,0	9,2	5,9	7,1	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	9,2	7,7	4,9	5,2	8,9	6,8	5,0	6,0	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe; rok poprzedni = 100)	108,6	111,4	94,9	103,8	102,5	106,3	107,1	<i>Sold production of industry^b (constant prices; previous year = 100)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b w tys.	47,5	48,1	48,0	51,3	48,8	46,3	46,7	46,9	<i>Average paid employment in industry^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	101,3	99,9	106,8	95,1	94,8	100,8	100,5	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	113,9	138,6	122,0	94,3	117,8	121,0	94,1	<i>Sold production of construction^b (current prices; previous year = 100)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	114,6	139,1	120,4	95,4	110,8	114,3	98,5	<i>Construction and assembly production^b (current prices; previous year = 100)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b w tys.	6,3	6,8	7,2	7,8	8,7	9,5	10,5	10,5	<i>Average paid employment in construction^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	107,7	106,2	109,2	111,0	109,7	110,4	99,4	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (dok.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	3163	3036	3957	4973	4222	4326	4439*	4525	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	93,7	96,0	130,3	125,7	84,9	102,5	102,6*	101,9	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,6	2,5	3,3	4,2	3,5	3,6	3,7	3,8	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa I mieszkania w m ²	110,4	110,8	108,9	111,1	95,2	100,3	103,2	103,2	<i>average usable floor space per dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	112,4	114,1	105,5	98,6	105,6	100,5	101,8	<i>Retail sale of goods^a (current prices; previous year = 100)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	88915	88931	88665	90229	89578	91876	91738	94721	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	97,7	100,0	99,7	101,8	99,3	102,6	99,8	103,3	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	3698	3851	4024	4100	4279	4492	4739	5115	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,6	104,1	104,5	101,9	104,4	105,0	105,5	107,9	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	415	437	461	469	488	529	560	612	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	104,5	105,3	105,5	101,7	104,1	108,4	105,9	109,3	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c w %	95,1	97,3	96,3	96,9	97,1	98,3	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c w %:									<i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises^c in %:</i>
brutto	4,9	2,7	3,7	3,1	2,9	1,8	<i>gross</i>
netto	4,0	2,1	3,1	2,6	2,4	1,3	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- iastwach ^c (ceny bieżące) w mln zł	1011,5	1145,3	1509,4	1414,5	1010,6	941,0	1082,4	1242,0	<i>Investment outlays in enterprises^c (current prices) in mln zł</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	113,2	131,8	93,7	71,4	93,1	115,0	114,8	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Ludność ^a w tys.	A	.	.	1202,4	.	.	1202,0	.	.	1201,7	.	.	1201,0
Population ^a in thous.	B	.	.	1200,1	.	.	1199,7	.	.	1199,3	.	.	1198,7
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b w tys.	A	97,4	97,3	97,6	98,7	98,6	98,8	98,7	98,5	98,8	98,8	98,4	97,9
Average paid employment in the enterprise sector ^b in thous.	B	98,5	98,8	98,9	99,2	99,2	99,1	98,9	98,5	98,7	98,6	98,3	97,9
poprzedni miesiąc = 100	A	101,1	99,8	100,3	101,1	99,9	100,2	100,0	99,8	100,2	100,0	99,6	99,5
previous month = 100	B	100,7	100,3	100,1	100,3	100,1	99,8	99,8	99,6	100,2	99,9	99,7	99,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	101,5	101,7	101,6	102,0	101,4	101,3	101,0	100,6	102,0	101,9	101,6	101,5
corresponding month of previous year = 100	B	101,1	101,6	101,4	100,5	100,7	100,3	100,1	100,0	100,0	99,8	99,9	100,0
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	A	69,5	70,5	68,5	65,2	63,1	61,2	61,6	61,7	62,1	62,3	63,9	65,9
Registered unemployed persons ^a in thous.	B	70,3	70,8	69,1	66,9	65,3	64,3	64,4	65,0	64,7	65,0	66,7	68,7
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	A	14,8	14,9	14,6	14,0	13,6	13,2	13,3	13,3	13,4	13,4	13,7	14,1
Registered unemployment rate ^a in %	B	14,8	14,9	14,6	14,2	13,9	13,7	13,8	13,9	13,8	13,9	14,2	14,6
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	778	1405	2991	1823	1631	1010	1517	1466	1509	1050	765	782
Job offers declared during a month	B	931	1758	2445	1809	1764	1694	1637	1553	2345	1686	1169	853
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^a	A	240	122	69	81	84	105	69	65	87	184	220	256
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	158	134	107	103	77	92	89	108	113	134	126	208
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	A	2796,40	2795,09	3003,50	2917,95	2910,16	3027,63	3048,15	3052,60	3107,53	3058,68	3086,63	3424,32
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in zł	B	3039,45	2996,02	3148,15	3061,72	3044,52	3124,26	3118,53	3121,33	3110,00	3106,34	3113,42	3366,41
poprzedni miesiąc = 100	A	88,4	100,0	107,5	97,2	99,7	104,0	100,7	100,1	101,8	98,4	100,9	110,9
previous month = 100	B	88,8	98,6	105,1	97,3	99,4	102,6	99,8	100,1	99,6	99,9	100,2	108,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,1	101,5	102,8	102,8	105,0	106,1	104,2	103,1	107,8	104,7	106,5	108,3
corresponding month of previous year = 100	B	108,7	107,2	104,8	104,9	104,6	103,2	102,3	102,3	100,1	101,6	100,9	98,3

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Wskaźniki cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	103,8 ^a	.	.	104,9 ^b	.	.	104,3 ^c	.	.	104,9 ^d
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	104,4 ^a	.	.	104,1 ^b	.	.	103,8 ^c	.	.	102,7 ^d
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	114,1	109,4	90,6	108,6	100,0	98,5	94,8	93,9	97,4	97,3	102,2	101,0
previous month = 100	B	108,0	97,6	97,9	105,2	110,7	94,0	95,3	99,7	101,1	100,5	107,4	103,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	196,1	216,8	224,2	242,7	230,7	197,1	182,5	124,6	108,9	109,6	110,8	105,2
corresponding month of previous year = 100	B	100,0	88,8	96,0	93,0	102,9	98,2	98,8	105,0	109,0	112,6	118,3	120,7
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	104,0	100,7	101,6	101,5	100,0	91,1	113,9	104,6	103,0	103,3	98,3	110,8
previous month = 100	B	98,0	103,3	98,6	98,8	96,4	105,5	100,0	100,2	97,6	95,4	103,3	100,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	105,3	110,0	117,3	119,3	127,9	113,9	132,2	133,8	138,5	137,1	124,7	135,8
corresponding month of previous year = 100	B	127,9	131,3	127,6	124,3	119,8	138,7	121,8	116,7	110,5	102,1	107,2	97,0
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	98,7	112,2	102,5	105,3	98,6	103,5	104,2	101,2	104,2	102,4	101,0	110,2
previous month = 100	B	92,4	102,3	95,0	102,9	101,6	105,1	98,5	101,9	104,2	101,2	97,9	96,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	97,0	112,9	112,2	123,4	117,3	108,4	111,9	109,2	120,8	132,2	136,5	145,1
corresponding month of previous year = 100	B	143,0	130,3	120,9	118,2	121,9	123,7	117,0	117,7	117,7	116,3	112,7	98,8

a–d Dane dotyczą okresów: a I–III; b IV–VI; c VII–IX; d X–XII.

a–d Data concern periods: a I–III; b IV–VI; c VII–IX; d X–XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	5,4	5,6	5,4	6,0*	5,7	5,9	6,3*	6,2	5,9	6,3	6,7	6,9*
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	6,8	6,9	6,0	6,6	6,5	7,3	7,2	7,1	7,8	8,2	8,0	7,9
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	86,8*	107,4*	112,6*	95,8*	102,2*	104,3*	94,7*	111,0*	101,0*	99,7*	98,1*	98,5*
<i>previous month = 100</i>	B	91,2	103,3	113,1	91,1	110,1	96,1	98,7	106,3	99,7	106,2	95,1	85,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	101,2*	108,2*	93,7	108,9*	104,3*	106,4*	102,8*	111,6*	109,1*	109,3*	108,8*	109,8*
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	115,0	110,7	111,1	105,6	113,8	105,0	109,4	104,8	103,5	110,2	106,8	93,0
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	26,1	119,9	128,0	139,5	129,7	107,2	115,7	76,6	139,9	108,5	85,9	115,9
<i>previous month = 100</i>	B	34,1	91,4	131,9	109,2	117,4	120,0	100,8	117,7	97,1	96,2	114,2	83,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	115,0	146,9	92,9	114,2	114,5	104,7	127,6	87,6	109,7	142,3	105,3	104,1
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	136,0	103,6	106,8	83,6	75,7	84,8	73,9	113,5	78,8	69,9	92,9	67,1
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	278	527	824	1017	1243	1581	1980	2362	2696*	3016*	3510*	4439*
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	270	570	800	1203	1522	2012	2221	2759	3261	3591	4090	4525
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	52,3	66,2	73,2	74,5	79,8	83,3	90,0	97,4	92,0*	97,4*	93,1*	102,6*
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	97,1	108,2	103,0	118,3	122,4	127,3	112,2	116,8	121,0	119,1	116,5	101,9

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	65,4	109,7	122,9	101,9	99,5	98,6	102,1	104,1	101,9	97,8	95,3	116,0
previous month = 100	B	77,0	100,9	119,0	96,3	105,8	97,5	104,2	99,2	91,2	100,8	91,9	106,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	90,8	100,2	100,2	102,4	103,4	96,1	94,7	105,4	105,9	105,1	109,1	103,1
corresponding month of previous year = 100	B	121,4	111,7	108,2	102,2	108,7	107,6	109,8	104,6	93,6	96,5	93,0	85,3
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	91948	92006	92179	90455	90594	90995	91254	91367	91690	91954	91919	91738
Entities of the national economy ^b	B	91390	91424	91800	92176	92618	92864	93099	93344	93702	94100	94556	94721
w tym spółki handlowe	A	4498	4523	4509	4526	4554	4585	4606	4616	4643	4690	4722	4739
of which commercial companies	B	4765	4785	4811	4856	4895	4920	4939	4957	4990	5035	5072	5115
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	532	534	533	534	535	541	545	547	548	553	561	560
of which with foreign capital participation	B	561	564	573	583	587	592	593	595	600	601	607	612
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %: Profitability rate of turnover in non-financial enterprises ^c in %:													
brutto	A	.	.	2,8	.	.	3,3	.	.	3,2	.	.	2,9
gross	B	.	.	2,4	.	.	2,4	.	.	1,8	.	.	1,8
netto	A	.	.	2,1	.	.	2,7	.	.	2,7	.	.	2,4
net	B	.	.	1,8	.	.	1,9	.	.	1,4	.	.	1,3
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (ceny bieżące) w mln zł	A	.	.	207,6	.	.	458,3	.	.	739,4	.	.	1082,4
Investment outlays in enterprises ^c (current prices) in mln zł	B	.	.	183,1	.	.	454,3	.	.	822,7	.	.	1242,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	133,9	.	.	111,8	.	.	122,7	.	.	115,0
corresponding period of previous year = 100 (current prices)	B	.	.	88,2	.	.	99,1	.	.	111,3	.	.	114,8

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the period. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.